

ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา
ประกอบแบบเสริมประสบการณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

กรกฎาคม 2557

ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา
ประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ปริญญานิพนธ์
ของ
นัสนวรรณ ไฉมนัน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

กรกฎาคม 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา
ประกอบแบบเสริมประสบการณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

กรกฎาคม 2557

นัสนวรรณ ไฉมนัน. (2557). ความสามารถเข้าใจการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์. ปริญญาโท กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา, รองศาสตราจารย์
ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถเข้าใจคำศัพท์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณ์ฐานนท์ สังกัดการศึกษาเอกชน ปทุมธานีเขต 1 ใน 1 ห้องเรียนมีนักเรียน 31 คน เลือกมาเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน โดยใช้กิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา โดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ และแบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 แบบที่ใช้ในการวิจัยคือ One-Group Pretest-Posttest Design และวิเคราะห์สถิติข้อมูลใช้สถิติ t-test for Dependent sample

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ หลังจากใช้แบบเสริมประสบการณ์แล้ว โดยรวมอยู่ในระดับดีมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการพูดคำศัพท์ด้านเขียนคำศัพท์อยู่ในระดับดีมาก และด้านการใช้คำศัพท์อยู่ในระดับดี
2. ระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ หลังจากใช้แบบเสริมประสบการณ์หลังการกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์แล้ว สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

UNDERSTANDING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN IN ENGLISH VOCABULARY
THROUGH PSYCHO-INTELLECTUAL LEARNING ACTIVITIES WITH EXPERIENCE
ENHANCEMENT BOOK.

AN ABSTRACT
BY
NATSAWAN JAIMAN

Present in partial fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education

Srinakharinwirot University

July 2014

Natsawan Jaiman. (2014). **Understanding Abilities Of Young Children in English Vocabulary Through Psycho-Intellectual learning activities with Experience Enhancement Book.**

Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education), Bangkok : Graduate School.

Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Rachan Boonthima , Assoc. Prof.

Dr. Kulaya Tantiphlachiva

The purpose of this study was to investigate the understanding abilities of young children in English vocabulary after experience Psycho-Intellectual learning activities with enhancement book. The subject of this study were boys and girls in kindergarten 2, with 5-6 years of age, attending class in 2nd semester of 2013 academic year, Napatsorn Natthanon School, under office of Basic Education Commission, Phatumthani District 1. They were area or simple sampling; then 15 assigned from 31 students into the experimental group. And attained the learning activities 30 minutes a day, 3 days week for 8 weeks. The research consisted of plan for Psycho- Intellectual learning activities with enhancement book. The language abilities test with the reliability of 0.97. One group pretest - posttest design was administered. Then data were analyzed by t – test Dependent sample.

The results showed that the language ability of young children after experienced psycho-Intellectual learning activities with enhancement book was at an excellence level and higher than before experiment at level. .01 significantly – differences.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะประธานร่วมการควบคุมปริญญานิพนธ์และอาจารย์ดร.ราชนัยบุญธิมากรรมการที่ให้คำแนะนำข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ความเมตตากรุณาเป็นอย่างดีมาโดยตลอดผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ และ รองศาสตราจารย์ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. เขียวพา เดชะคุปต์ ที่ก่อนท่านจะเสียชีวิต ท่านได้มีส่วนช่วยให้ข้อเสนอแนะเรื่องงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาษาให้ผู้วิจัยได้มีแนวคิดกว้างขวางขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พี่ระพร รัตนเกียรติ อาจารย์ณัฐภูมิ เกตุไชโย และอาจารย์เสาวภาคย์ จักรหา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน อีกทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างแบบทดสอบอีกด้วย

ขอกราบขอบคุณ ดร. ศิริพันธ์ เกตุไชโย ผู้อำนวยการ โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ คณะครู และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในทุกๆ ด้าน อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและกาดำเนินชีวิต จนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ มานะ ใจมั่น คุณแม่มนัส ใจมั่น และครอบครัว ที่ช่วยลงทุนลงแรงในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ และคอยปลอบใจ พร้อมทั้งให้กำลังใจเวลาที่ผู้วิจัยมีความท้อแท้

ขอขอบคุณ คุณชนกร จักรหา ที่ช่วยให้คำแนะนำด้านการคิดคำนวณ สถิติ และยังช่วยเป็นกำลังใจที่ดีในการทำวิจัยมาตลอด

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ นิสิตที่ปริญญานิพนธ์การศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา และพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมเลี้ยงดูและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

นัศวรณ ใจมั่น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา.....	8
ความหมายของภาษา.....	8
ความสำคัญของภาษา.....	9
องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา.....	10
ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย.....	10
ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	13
ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา.....	16
การเรียนรู้ภาษาและกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ของเด็กปฐมวัย.....	21
แนวคิดพื้นฐานในการเรียนการสอนภาษา.....	23
หลักการและวิธีการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ.....	24
ปัญหาของเด็กปฐมวัยในการเรียนสองภาษา.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

แบบจิตปัญญาและแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา..... 33

การเรียนการสอนแบบจิตปัญญา..... 33

ความหมายของแบบเสริมประสบการณ์..... 42

แนวคิดพื้นฐานของการใช้แบบเสริมประสบการณ์ 43

ความสำคัญของแบบเสริมประสบการณ์ 45

แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา 46

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อใช้สอน..... 47

ความหมายของคำศัพท์ 47

ความสำคัญของคำศัพท์ 48

ประเภทของคำศัพท์ 48

องค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 49

หลักการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอน 50

วิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 52

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 53

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย..... 54

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้..... 55

ลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 56

ทฤษฎีพุทธรักษาของพินอเชต..... 59

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์..... 60

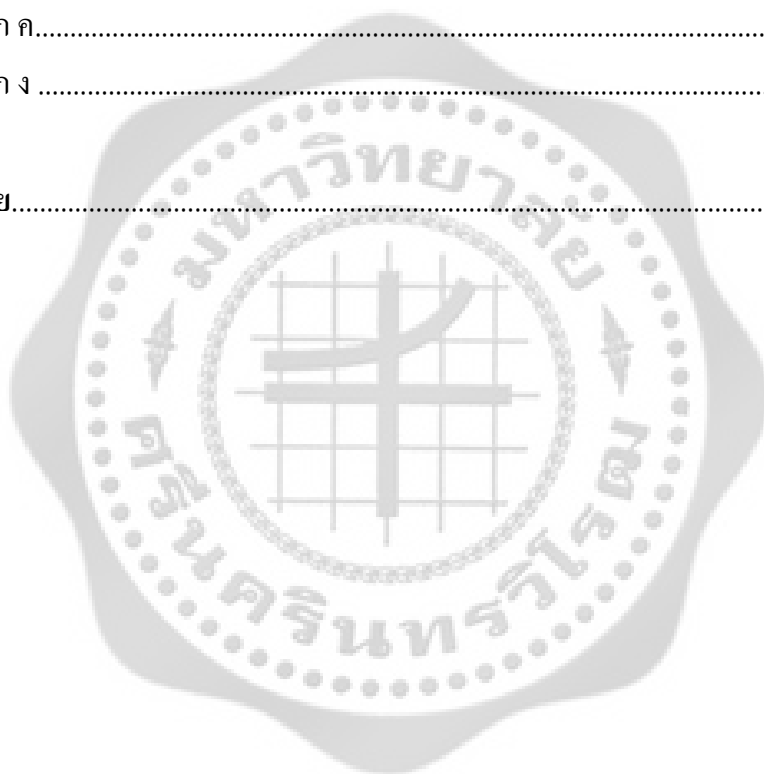
ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์..... 61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
 5 สรุปผลการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	 78
ความมุ่งหมายของการวิจัย	78
วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	80
ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	86
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	110
ภาคผนวก ค.....	112
ภาคผนวก ง.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ก่อนและหลัง โดย แยกเป็นรายด้าน.....	76
2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์.....	76

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันทุกสถาบันการศึกษามุ่งพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมก้าวไปสู่อาเซียนในปี 2558 โดยสอดคล้องตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการใช้ในการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา โดยสอดคล้องกับนโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนโยบายที่ 4 การเตรียม

ความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มสาระที่ทุกสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญมาก คือการเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนต่างๆ ได้พยายามหาสื่อกับกิจกรรมต่างๆ มาเพิ่มทักษะให้แก่เด็ก ด้านสื่อภาษาอังกฤษ เด็กได้รับการฝึกพูด แนะนำตัวเป็นภาษาอังกฤษ การประกวดเล่านิทานภาษาอังกฤษ ที่ทำให้เด็กนักเรียนกล้าแสดงออกและกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น ครูคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเรียนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมที่เด็กได้ฝึกฟัง และพูดบ่อยๆ ไม่ว่าจะในชั้นเรียน หรือนอกชั้นเรียน เด็กสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้อง และนอกห้องเรียน

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือใช้สื่อความหมายเพื่อติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน และมีความสำคัญ เพราะภาษา คือ สัญลักษณ์ทั้งที่ใช้เสียงพูด หรือการใช้ตัวอักษรมาเรียงเป็นคำเพื่อใช้แทนสิ่งต่างๆ แทนความรู้สึก ความเข้าใจ เราใช้ภาษาโดยมีความมุ่งหมายเพื่อการสื่อสาร ภาษาจึงเป็นเครื่องมือทั้งในการคิดและการเรียนรู้ที่คนเราส่งผ่านถึงกันได้ (Goodman. 1986: 26) ทักษะทางภาษาประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทุกทักษะนั้นมีความสัมพันธ์กัน ไม่มีทางแยกจากกันได้เลย และภาษานี้ต้องพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด จากการฟัง การเลียนแบบ จนถึงสามารถพูดและเข้าใจได้

ทักษะทางภาษาทั้ง การพูดการฟัง การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กที่มีอายุน้อยอยู่ เด็กที่มีอายุน้อยนั้นต้องเริ่มส่งเสริมการฟังและการพูด ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการอ่านและเขียนในอนาคต เด็กที่ได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาครบทุกด้านอย่างพอเพียง จะทำให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อภาษา เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงและมีการพัฒนา โดยเฉพาะภาษาแม่ซึ่งจะง่ายกว่าการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับจิรดา วุฒยากร (2545: 72) และกานดาวัลย์ คุณานนท์วิทย์ (2543) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การเรียนการสอนภาษาที่สอง จะให้ผลดีได้นั้น ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้อง

ก่อนที่ครูจะสามารถสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่ 2 ให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ครูต้องคำนึงถึงธรรมชาติของภาษาเสียก่อนว่า มีความเป็นมาอย่างไร ซึ่งจอห์น ดิวอี้ (1486) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยว่า เกิดจากประสบการณ์โดยตรง และการลงมือด้วยตัวเอง (Learning by doing) และได้สร้างทฤษฎีสำคัญว่าด้วยเรื่อง พลังการสะท้อนความคิดต่อการสอนของครูที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนควรบูรณาการภาษาไปกับการเรียนรู้ทุกเรื่องในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิวาเจท์ (อารี สันทลวิ. 2535. อ้างอิงจาก Piaget.1955) ที่ว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมโดยการเคลื่อนไหวของตนเอง จากการได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมและสร้างองค์ความรู้ภายในตนเอง เพราะกระบวนการเรียนรู้ไม่ใช่แบบรับเข้าแต่เพียงอย่างเดียว เด็กจะเป็นผู้กระทำการเรียนรู้ในการคิดด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมที่ทำร่วมกันและรายบุคคล อีกประการหนึ่งการสอนของครูส่วนใหญ่มักเป็นการสอนชนิดให้สาระความรู้และทดสอบความรู้ ไม่ได้สอนให้เด็กใช้ความรู้ในการคิด แต่ครูไปสอนให้เด็กคิดว่ารู้อะไร ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวเป็นวิธีการสอนที่ง่าย ทดสอบง่าย เพราะครูเพียงบอกเด็กเพื่อจำและนำไปทำข้อสอบแต่ผลที่ตามมาคือเด็กขาดทักษะในการคิด เพราะการคิดทำให้เด็กทำได้(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 46) ครูต้องเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้องและกว้างขวาง เป็นประโยชน์กับเด็ก ไม่ใช่เป็นผู้สั่ง หรือผู้ให้เด็ก“เลียน” โดยครูเป็นศูนย์กลางความรู้ ยึดตนเองเป็นเอกัต เด็กต้องเรียนตามที่ครูบอก ครูสอน หรือครูสั่งเท่านั้น ซึ่งการเรียนดังกล่าวเป็นการเรียนอย่างมีความสุข เด็กได้เรียนเนื้อหาที่ครูให้จริงแต่เป็นการสร้างความคับข้องใจให้กับเด็กขณะเรียน ครูจึงมักพบปัญหา เด็กหนีเรียน ไม่รวมมือในการเรียนการสอนหรือเบื่อการเรียน จากปัญหานี้ทำให้มีแนวคิดเปลี่ยนแปลงการสอนโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีผลทำให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการสอนอย่างหลากหลาย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545ก: 40-41)

วิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีหลายแบบเช่น การสอนแบบภาษาธรรมชาติ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เป็นต้นจากงานวิจัยของภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) โรงเรียนวัดนางนอง กรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาการสอนแบบ SPARPS กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5-6 ปี และมีผลการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่ารูปแบบการสอนและการสนใจในการเรียนการสอนส่งผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดการสอนแบบจิตปัญญาและแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาของ รศ. ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบจิตปัญญาที่สามารถนำมาใช้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เล่นได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและอ่านซ้ำ เขียนซ้ำไปพร้อมกันตามลักษณะของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแบบฝึกเสริมประสบการณ์ซึ่งเน้นศิลปะสร้างสรรค์ที่เด็กจะได้สนุกสนานกับการเรียนตามหลักการเรียนรู้ของพิวาเจท์ เน้นว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้จากประสาทสัมผัสและจากประสบการณ์ จะสร้างเสริมการเรียนรู้ที่ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543: 43)

ผู้วิจัยจึงสนใจนำรูปแบบการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา ของ รศ.ดร.กฤษดา ดันติผลาชีวะ มาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ในการวิจัยครั้งนี้โดยเน้นการเข้าถึงการพูด การเขียนและการใช้คำศัพท์ ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการ จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยปรับแบบเสริมประสบการณ์ให้สอดคล้อง กับการนำไปใช้จริงตามสภาพโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยโดยจะเน้นหลัก การเรียนรู้แบบจิตปัญญา เช่นเดียวกันกับแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาของ รศ.ดร.กฤษดา ดันติผลาชีวะที่นำมาใช้เป็นตัวแบบ การวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลัง การเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กรัก เกิดความ รักการเรียนภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน 2 ภาษา อีกทั้งยังใช้เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น และยังช่วยปลูกฝัง ทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษที่ดีให้แก่เด็ก จากแนวทางนี้ครูสามารถนำไปพัฒนาเป็นการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยหรือการสอนสาระวิชาอื่นได้ด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้เด็กปฐมวัยได้รับการฝึกฝนและพัฒนาการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา ของ รศ.ดร.กฤษดา ดันติผลาชีวะ เป็นฐาน โดยที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาตามแนวคิดเพื่อการวิจัยที่สอดคล้องกับ สภาพโรงเรียนตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณ์ฐานนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่งมี 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 31 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณ์ฐานนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่ง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากชื่อเด็กปฐมวัยมาจำนวน 15 คนจากจำนวน 31คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนนภสรณ์ฐานนท์ ตำบลคลองสาม อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนเขตหนึ่งปทุมธานี

2. ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง การแสดงความสามารถของเด็กปฐมวัยที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ด้วยการแสดงออกดังนี้

การพูดคำศัพท์	หมายถึง	พูดออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง
การเขียนคำศัพท์	หมายถึง	เขียนสะกดคำศัพท์ได้ถูกต้อง
การใช้คำศัพท์	หมายถึง	ใช้คำศัพท์ที่กำหนดโดยพูดเป็นประโยคง่ายๆ ตามบริบทที่เรียน

3. **แบบเสริมประสบการณ์** หมายถึง แบบฝึกเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับ อาหาร ผลไม้ ธรรมชาติรอบตัวและสัตว์ ที่กำหนดตามหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนภสรณัฐนนท์ ที่พัฒนาจากรูปแบบของแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาของ รศ.ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ เป็นฐาน โดยเน้นการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

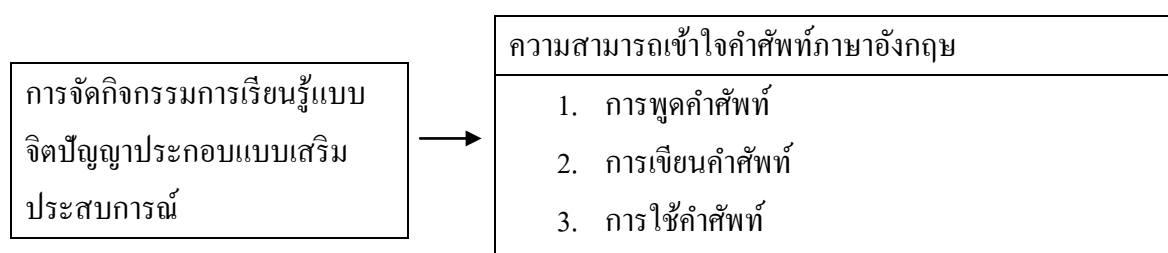
4. **กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กปฏิบัติความคิด แสดงออก เรียนร่วมกับเพื่อนด้วยการเรียนรู้จากการค้นพบและมีความก้าวหน้าในการเรียนประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านเขียนและทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ คือ ครูจะเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย เข้าสู่บทเรียนด้วยการนำเรื่องเกี่ยวกับคำศัพท์ที่จะเรียนมาสนทนา ร้องเพลง หรือ กิจกรรมอื่นให้สอดคล้องประกอบตัวแปลภาษาอังกฤษ

2. ขั้นดำเนินการเรียนการสอน เป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ โดยในแต่ละสัปดาห์จะเรียนคำศัพท์เพียง 1 คำต่อ 3 วันวันละ 20-30 นาทีในช่วงของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งในกิจกรรมต่างๆ เด็กปฐมวัยจะลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างตนเองกับเพื่อนๆ ด้วยกัน โดยมีผลงานการเรียนคำศัพท์เกี่ยวกับผลไม้ อาหาร ธรรมชาติรอบตัว และสัตว์ โดยกำหนดว่า คำศัพท์ 1 คำที่เรียนเป็นดังนี้ ในวันที่ 1 เน้นเรียนพูดคำศัพท์ วันที่ 2 เน้นเรียนการเขียนคำศัพท์ และวันที่ 3 การใช้คำศัพท์ ด้วยการแต่งประโยคง่ายๆ

3. ขั้นสรุป หลังจากที่ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละวัน เด็กปฐมวัยต้องเขียนคำศัพท์ที่เรียนรู้ตามรอยปะ และอ่านออกเสียงพร้อมกันกับเพื่อนๆ และอ่านออกเสียงทีละคน จากนั้นครูก็พูดซ้ำให้นักเรียนฟังและพูดตาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษา การเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กปฐมวัย แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา
 1. ความหมายของภาษา
 2. ความสำคัญของภาษา
 3. องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา
 4. ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย
 5. ความสามารถทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
 6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษา
 7. กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย
 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ของเด็กปฐมวัย
 1. ขั้นตอนในการรับรู้ภาษา
 2. แนวคิดพื้นฐานในการเรียนการสอนภาษา
 3. หลักการและวิธีการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ
 4. ปัญหาของเด็กปฐมวัยในการเรียนสองภาษา
 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาและแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา
 1. การเรียนการสอนแบบจิตปัญญา
 2. ความหมายของแบบเสริมประสบการณ์
 3. แนวคิดพื้นฐานของการใช้แบบเสริมประสบการณ์
 4. แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา
 5. การใช้แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อใช้สอน
 1. ความหมายของคำศัพท์
 2. ความสำคัญของคำศัพท์

3. ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
 4. องค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
 5. หลักการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอน
 6. วิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
5. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
 2. ลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 3. ทฤษฎีพุทธิปัญญาของพียาเจท์
 4. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ บรูเนอร์
 5. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา

1. ความหมายของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของมนุษย์ในการสื่อสารและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจในด้านต่างๆ

บุษบง ดันติวงษ์ (2535: 40-47) กล่าวว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากภาษาแบบต่างๆ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดแต่ละเรื่อง โดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานกัน หรือสลับกัน

हरररर नललररर (2536: 201) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพูดและการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

สมโกชน์ เอี่ยมสุภายิต (2537: 208 อ้างอิงจาก Webster's Third 1961) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษาคือ ระบบในการสื่อสารความคิด หรือความรู้สึก โดยการใช้สัญลักษณ์ เสียง ท่าทาง หรือเครื่องหมายที่มีความหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช (2537: 208) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า คือระบบในการสื่อสารตามความคิดหรือความรู้สึก โดยการใช้สัญลักษณ์ เสียงท่าทาง หรือเครื่องหมาย ที่มีความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ

ภาวาส บุนนาค (2538: 15) ที่กล่าวว่าภาษา หมายถึง ระบบของเสียงสัญญาณหรือสัญลักษณ์ ตัวหนังสือที่สื่อออกมาแล้วมีความหมาย และสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 106) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง ระบบการเปล่งเสียงและการเขียนสัญลักษณ์ซึ่งคนในสังคมเรียนรู้และใช้ในการทำงานเดียวกัน

ฟิชเชอร์ (Fisher. 1992: 18) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง ทักษะสำคัญ 4 ประการ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

สรุปความหมายของภาษาได้ว่า ภาษา หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. ความสำคัญของภาษา

ทิตนา แหมมณีและคณะ (2535: 107) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการคิด และสื่อความหมาย การปรับตัวรับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

รุ่งนภา วุฒิ (2543: 10) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างมนุษย์เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยแสดงออกมาเป็นคำพูด กิริยาอาการ การคิด โดยถ่ายทอดและสื่อออกมาอย่างมีความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความรู้สึกตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรับรู้และเข้าใจสิ่งที่สื่อออกมา ตลอดจนใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้การดำเนินชีวิตในสังคมการเรียนรู้เหล่านี้จะนำเด็กให้เด็กมีการพัฒนาทางด้านสังคมและพัฒนาทางด้านสติปัญญาต่อไป

นักทฤษฎีพัฒนาการได้ศึกษาความสำคัญของภาษาว่า เป็นสิ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เช่น ดวงเดือน ศาสตรภัทร (2535: 214-215) กล่าวว่าภาษามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการติดต่อกับสื่อสารกับบุคคลอื่น และเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการทางสังคมขึ้น

2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายใน จากรูปแบบของการคิดโดยระบบของการใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3. ภาษาเป็นการกระทำ ที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้นเด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำ กับวัตถุจริง เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรือเคยพบมาแล้ว เด็กสามารถทำ การทดลองในสมอง และทำ การได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง ๆ

สรุปคือ ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ในการที่จะติดต่อ สื่อสาร แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา

ความพร้อมในการเรียนรู้ภาษาของ เด็กปฐมวัยแต่ละคนมีแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลายๆ ด้าน ประกอบกัน ซึ่งทพิย์สุดา สุเมธเสนีย์ (2528: 14) ได้กล่าวว่า ความพร้อมทาง ภาษา หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ การเข้าใจความหมายของประโยค ความสามารถในการจำ เรื่องราวที่ได้รับฟังแล้วสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความพร้อมทาง ภาษาเช่นกัน

ดาวนิง และ เทกเคอรี (เนื่อน้อง สนับบุญ, 2541: 9; อ้างอิงจาก Downing; & Thackery, 1971: 14 – 15. Reading Readiness.) ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมทางภาษาของเด็กไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูดปกติ

2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา โดยทั่วไปความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพ และเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนการอ่าน

3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ภาษาที่รับจากทางบ้าน และประสบการณ์ทางสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotion Factors , Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนรู้ทางภาษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความพร้อมทางภาษาประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน

4. ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 11-113) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางปัญญา เด็กก่อนเรียนเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น พัฒนาคำพูดเดี่ยวสู่คำพูดที่เป็นวลี และเป็นประโยคในที่สุด เช่น เด็กเล็กมักเริ่มจากคำว่าแม่ ต่อมาเป็นแม่จ๋า ต่อมาเป็นแม่ไปไหน เป็นต้น

ในช่วงระยะของการพัฒนาทางภาษานี้ การพูดคุยและการสนทนากับเด็กเป็นการกระตุ้นที่ดี เด็กสามารถพัฒนาความคิดได้เต็มที่ การปล่อยให้เด็กเรียนรู้ภาษาเองตามธรรมชาติ เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษามาก คำถามของเด็กที่ถามว่า “ทำไม” คือการค้นหาคำศัพท์ ค้นหาภาษา ฝึกความจำและเหตุผล การตอบคำถามของผู้ใหญ่ ความสนใจ คำตอบจะมีมาก ถ้าผู้ใหญ่ตอบเด็กจะสนุกสนานและเรียนรู้ไป

พร้อมกัน การเรียนรู้ภาษาเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติ จากความคุ้นเคยการได้ยินได้ฟังแต่ถ้ามีการเสริมสร้างรวมด้วย การพัฒนาทางภาษาจะงดงาม

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เด็กเรียนรู้การฟังมาตั้งแต่เกิด การฟังของเด็กเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทางหู เด็กฟังแล้วสามารถรับรู้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กแล้วสะสมเป็นประสบการณ์ และสามารถดึงประสบการณ์ออกมาใช้ในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ ทั้งยังเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 198-199) และนิตยา ประพฤติกิจ (2539: 178-179) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 0 – 2 ขวบ พยายามเลียนเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่าย ๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ขวบ ชอบฟังเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินอยู่คุ้นหู เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวเรือน ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังได้นานและฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของ ผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ขวบ ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังสามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน หรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำ ๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ขวบ ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง เล่นหัวและคำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติปรากฏการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการได้ยิน การฟังยังมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการพูดตามมา จนถึงการพูดเป็นเรื่องราวในด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก็ต้องถูกพัฒนาเป็นลำดับต่อมาซึ่งพัฒนาการทางภาษาพูดมีลำดับขั้นตั้งแต่วัยทารก จนถึงระยะวัยเด็กตอนต้น มี 5 ขั้นดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 25340: 99 -101)

ขั้นที่ 1 ขั้นปฏิบัติการสะท้อน (Reflexive Vocalization)

การใช้ภาษาของเด็กในระยะนี้ คือตั้งแต่คลอดถึงอายุหนึ่งเดือนเป็นแบบปฏิบัติการสะท้อน เทียบเท่ากับภาษาหรือการสื่อความหมายของสัตว์ประเภทอื่นๆ เสียงนี้เป็นไปโดยอัตโนมัติและไม่มี ความหมายในขั้นแรก แต่เมื่ออายุราวหนึ่งเดือนล่วงแล้วทารกอาจเปล่งเสียงต่างกันได้ตามความรู้สึก เช่น ชอบ ไม่ชอบ ง่วง หิว ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage)

อายุเฉลี่ยของทารกในขั้นนี้คือ ต่อจากขั้นที่ 1 จนถึงอายุราว 8 เดือน อวัยวะในการเปล่งและฟังเสียง เช่น ปาก ลิ้น หู เริ่มพัฒนามากขึ้น เป็นระยะที่ทารกได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง สนุกและสนใจการเล่นเสียง (Vocal Play) ที่ตนเองได้ยิน โดยเฉพาะเสียงของตนเอง แต่เสียงที่เปล่งก็ไม่มี ความหมายในเชิงภาษา ระยะนี้ทารกทุกชาติ ทำเสียงเหมือนกันหมด ช่วงนี้เป็นช่วงที่สำคัญตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนามนุษย์ เด็กเริ่มมีความนึกคิดว่าตนเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งไม่เหมือนกับ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา เช่น ขวคนม หมอนที่หนุนนอน เขามีบุคลิกภาพพิเศษโดยเฉพาะ แม้เสียงที่ เด็กเปล่งยังคงไม่เป็นภาษา แต่ก็มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนาการพูดเพราะเป็นระยะที่เด็กได้ลอง ทำเสียงต่างๆ ทุกชนิด เปรียบเสมือนการซ้อมเสียงขอ ของนักเล่นซอที่แท้จริง

ขั้นที่ 3 ขั้นเลียนเสียง (Lalling Stage)

เป็นระยะทารกอายุประมาณ 9 เดือน เขาเริ่มสนุกที่จะเลียนเสียงผู้อื่น นอกจากเล่นเสียงของ ตนเอง ระยะนี้ประสาทรับฟังพัฒนามากยิ่งขึ้น จนสามารถจับเสียงผู้อื่นพูดได้ถนัดยิ่งขึ้น ประสาทตา จับภาพการเคลื่อนไหวของริมฝีปากได้แล้ว จึงรู้จักและสนุกที่จะเลียนเสียงผู้อื่น ระยะนี้เขาเลียนเสียง ของตนเองน้อยลง การเลียนเสียงผู้อื่นยังผิดๆ ถูกๆ และยังไม่สู้จะเข้าใจความหมายของเสียงที่เปล่ง เลียนเสียงผู้ใหญ่ เด็กหูหนวกไม่สามารถพัฒนาทางด้านภาษามาถึงขั้นนี้ ขั้นนี้เป็นระยะที่ทารกเริ่มพูด ภาษาแม่ของตน

ขั้นที่ 4 ขั้นเลียนเสียงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (Echolalia)

ระยะนี้ทารกอายุประมาณ 1 ขวบ ยังคงเลียนเสียงผู้ที่แวดล้อมเขา ทำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น เลียนเสียงตนเองน้อยลง แต่ความหมายของเสียงไม่แจ่มชัดนัก

ขั้นที่ 5 ขั้นเห็นความหมายของเสียงที่เด็กเลียน (True Speech)

ระยะนี้ทารกอายุตั้งแต่ 1 ขวบขึ้นไป ความจำ การใช้เหตุผล การเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ ทารกได้รู้เห็นพัฒนาขึ้นแล้ว เช่น เมื่อเปล่งเสียงแม่ ก็รู้ว่าคือผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ดูแลตน การพัฒนา มาถึงขั้นนี้เป็นไปอย่างบังเอิญ แต่ต่อมาจากการได้ผลที่พอใจและได้ผลที่ไม่พอใจ ทำให้การเรียนรู้ ความสัมพันธ์ของเสียงกับความหมายก้าวหน้าสืบไป

ในระยะตอนแรกๆ เด็กพูดคำเดียวก่อน ต่อมาจึงอยู่ในรูปของวลีและรูปของประโยค ตั้งแต่ ยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไปจนถึงถูกหลักไวยากรณ์ของภาษานั้นๆ นักภาษาศาสตร์ได้ ทำการค้นคว้าวิจัยจากเด็กที่พูดภาษาต่างๆ ทั่วโลกเห็นพ้องต้องกันว่า การพัฒนาการทางภาษาดังแต่ขั้น ที่หนึ่งถึงที่ห้าดังกล่าวมาข้างต้น อยู่ในระยะวัยทารก ส่วนในระยะที่เด็กเข้าใจพูดและใช้ภาษาได้โดย อัตโนมัตเหมือนผู้ใหญ่ นั้น อยู่ในระยะวัยเด็กตอนต้น เมื่ออายุประมาณ 6 ขวบขึ้นไป

จะเห็นได้ว่าลำดับขั้นในการพูดของเด็กนั้น อายุเป็นตัวที่กำหนดลักษณะ ท่าทาง หรือวิธีการพูดของเด็ก ดังนั้นการที่เราจะให้เด็กปฐมวัยมีความมั่นใจที่จะพูดเราจึงจำเป็นต้องมีแนวทางเพื่อที่จะส่งเสริมการพูดให้กับเด็กด้วยดังนี้

นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 170-172) กล่าวถึง แนวทางส่งเสริมการพูดของเด็ก ปฐมวัย ได้แก่ การสนทนา การใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) การซักถามเกี่ยวกับนิทานหรือใช้หนังสือนิทานแบบไม่มีคำบรรยาย (Wordless Story Book) เพื่อให้เด็กแต่งเรื่องขึ้นเอง

เยวพา เดชะคุปต์ (2542: 75-76) ที่กล่าวว่า ครูควรสนทนากับเด็ก ถามคำถามให้เด็กตอบ อ่านนิทานหรือหนังสือให้เด็กฟัง ให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเอง และฝึกท่องจำคำคล้องจอง เพลง และทำท่าประกอบ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 147) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาการพูดต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก เริ่มจากให้รู้คำศัพท์ รู้จักความหมายของคำ ต่อไปจึงเป็นการสอนสร้างประโยคง่ายๆ เมื่อเด็กเข้าใจมากขึ้นและมีความพร้อมต้องให้เด็กทำกิจกรรมสนทนาและกิจกรรมเล่าเรื่องราวใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการพูดนั้น ต้องมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การสนทนา การซักถาม การจัดกิจกรรมปฏิบัติการพูดให้กับเด็กปฐมวัยเป็นการส่งเสริมทักษะด้านการพูด

5. ความสามารถทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาต่อควบคู่ไปพร้อมๆ กับทักษะการฟัง และการพูดซึ่งความหมายของการอ่านจากหรรษา นิลวิเชียร (2535 : 219) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ซึ่งผู้อ่านจะรับรู้ด้วยสายตา ก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจ

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538: 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

แบทเลอร์ และเคลย์ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539: 2 ; อ้างอิงจาก Batler; & Clay. 1993) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การถ่ายทอดความหมายจากคนหนึ่งโดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ โดยผู้เขียนถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามความคิดและเจตนาของผู้เขียน

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

การอ่านมีความสำคัญดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2536: 10-11) ที่กล่าวว่า นอกจากการอ่านจะเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา การอ่านยังมีความสำคัญคือ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ฟินิจ เลือก และตัดสินใจ ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลินและช่วยพัฒนาจิตใจ

วรรณิ โสมประยูร (2534: 154) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะปัจจุบันต้องอาศัยทักษะการอ่านในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นทั้งในกิจส่วนตัว การศึกษา การประกอบอาชีพ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ซึ่ง

วิธีการพัฒนาการอ่านมีดังนี้

เยวพา เดชะคุปต์ (2542: 69) กล่าวถึง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยแบ่งระดับอายุเด็กออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

เด็กอายุ 2-4 ปี ชอบคำคล้องจอง บทเพลงคล้อง เพลง เริ่มจำคำศัพท์ใหม่ๆ และชอบหนังสือที่มีรูปภาพมาก

เด็กอายุ 4-6 ปี เริ่มมีความคิดคำนึง จินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องนางฟ้า เทวดา นิทาน นิยาย สนใจอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ ต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิต สิ่งแวดล้อม และชอบหนังสือที่มีรูปภาพ

ไบรอัน (Brian, 1992: 15-19) กล่าวถึงพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียนอ่านของเด็กแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1.1 ก่อนการอ่าน (Early Emergent) เด็กเรียนรู้การอ่านโดยใช้หนังสือเป็นแนวทางในการอ่านโดยการจำเรื่องราว รูปภาพในแต่ละบท การเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา

1.2 การแรกเริ่มอ่าน (Emergent Reading) เด็กเริ่มเรียนรู้ในการแยกแยะ เรื่องราว โคลงกลอน และร้องเพลง เริ่มเรียนรู้ในการอ่านและตอบสนองต่อเรื่องราวในหนังสือ

2. ขั้นการเริ่มอ่าน (Early Reading) เด็กเริ่มเรียนอ่าน ต้องการสื่อและหนังสือหลากหลายในการสนับสนุนทักษะการอ่านอย่างมีระบบ เรียนรู้เรื่องราวในหนังสือและเรื่องราว ในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำที่เป็นประโยชน์กว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่สำคัญ สามารถโยงภาพเข้ากับคำหรือตัวหนังสือ และเริ่มใส่ใจกับการออกเสียงตามคำ

3. ขั้นการอ่าน (Fluency Reading) เด็กเรียนอ่านและเพิ่มพูนคำศัพท์ ต้องการเวลาในการอ่านอย่างอิสระ ฝึกหัดและจัดระบบด้วยตนเอง เด็กอาจจะไม่มั่นใจแต่พยายามที่จะจำคำ สังเกต และใช้ตัวบ่งชี้ เช่น ภาพ การออกเสียงเริ่มพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น และเป็นความต้องการของมนุษย์ในการเรียนรู้ การอ่านเป็นทักษะความสามารถทางภาษาที่ต้องได้รับการฝึกฝน ในการใช้ภาษาและพัฒนาการอ่านให้ก้าวหน้าต่อไป

ส่วนความหมายของการเขียน เศวตนีย์ สิกขามันฑิต (2534 : 7) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การสื่อความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สนิพ จิมเล็ก (2540: 180) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การที่มนุษย์ประสงค์จะถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความในใจของตนออกมาให้ผู้อื่นทราบโดยขีดเขียนเป็นสัญลักษณ์

จอห์น และแมรี่ (John; & Mary. 1995: 232) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง รอยขีดๆ เขียนๆ ซึ่งมีความหมาย โดยจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้

สรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การสื่อสารผ่านสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวอักษร เพื่อแสดงความคิด ความรู้สึกและความต้องการของตนออกมายังผู้รับ

ความสำคัญด้านการเขียนมีดังนี้

นภค จันทรเพ็ญ (2531: 9) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดความรู้และเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ นอกจากนี้ กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่เด็กได้แสดงออก เป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผล เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรียะ และเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง

การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการสื่อสาร ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ไปยังผู้อ่าน ซึ่งการพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

นิตยา ประพุดติกิจ (2539: 179) และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 150) กล่าวถึง พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี ลากเส้นซิกแซก ลากเส้นตามรูปร่างกลม เลียนแบบการขีดเส้น จับดินสอหรือปากกาโดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อน และขีดเขียนเต็มหน้ากระดาษจนพอใจ

เด็กอายุ 3 ปี ลากเส้นเป็นรูปเหลี่ยม และเลียนแบบเส้นต่างๆ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโตๆ ชอบวาดและระบายสีภาพที่ออกมาจะใหญ่ ง่ายและไม่สมบูรณ์ จับดินสอได้อย่างถูกต้อง

เด็กอายุ 4 ปี จดจำอักษรบางตัวได้ จำชื่อตัวเองได้ อาจเขียนชื่อตัวเองได้หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคนแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้ง และร่างแบบหยาบๆ แต่วาดรูปวงกลมและสี่เหลี่ยมได้ และสามารถเขียนเส้นตามรอยประได้

เด็กอายุ 5 ปี เขียนชื่อตัวเองได้ การเขียนพยัญชนะ ตัวเลขอาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางทีเขียนกลับหัว สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี จับดินสอหรือปากกาได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบสามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวละครของคำ

สรุปได้ว่า พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับโดยเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด พัฒนามาสู่การขีดๆ เขียนๆ การคิดแบบการเขียนของตัวเอง การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ การเขียนโดยการคิดสะกดขึ้นเองจนกระทั่งสามารถเขียนสะกดได้อย่างถูกต้อง

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (อนงค์ วรพันธ์, 2546: 8 ; อ้างอิงจาก ศรียา นิยมธรรม ; และ ประภัสสร นิยมธรรม, 2541: 25-29) ได้พูดถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านภาษาไว้ 6 ทฤษฎี ดังนี้

1. โอ โฮบาร์ท โมว์เรอร์ (O. Hobart Mowrer) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาให้ชื่อทฤษฎีของเขาว่า Autistic Theory หรือ Autism Theory of Acquisition เขาทดลองการสอนพูดกับนกและพบว่านกจะเลียนเสียงพูดของคน เฉพาะเสียงหรือคำพูดที่ผู้ฝึกพูดด้วยเวลามันอิ่มหรือหลับได้ด้วยความรัก เสียงที่ใช้ในภาษาพูดของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความชื่นชมยินดี ดังนั้น เมื่อนกได้ยินเสียงที่ตัวมันเองเปล่งออกมาคล้ายคลึงกับเสียงที่นำความปิติมาให้อาหารหรือถูกลูบไล้ด้วยความรัก มันจึงเลียนเสียงตามไปด้วย

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียงผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด คือ เลวิส (Lewis, 1951) การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเองเป็นปฐม ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมาก เพื่อที่จะชัดเจนเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำกัน จึงทำให้เด็กมักพูดซ้ำๆ ในระยะการเล่นเสียง บางครั้งก็ใช้การเคาะโต๊ะ เคาะจังหวะไปด้วย เมื่อศึกษาถึงกระบวนการในการเลียนแบบภาษาพูดก็พบว่า จุดเริ่มต้นเกิดเมื่อพ่อแม่เลียนแบบเด็กในระยะเล่นเสียง

3. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรน์โกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลังเวสเบอร์ก ทอดด์ (Weissberg Todd) และเพื่อนร่วมงานก็แสดงให้เห็นว่า การให้รางวัลทางสังคม ทำให้เด็กอายุ 3 เดือน เปล่งเสียงมากขึ้น แต่พบว่าเฉพาะเสียงที่บ่งบอกความปิติยินดีไม่อาจทำให้เพิ่มการตอบสนองได้ เพราะเขาทดลองใช้เทปบันทึกเสียงแทนคนปรากฏว่าไม่มีการตอบสนอง ตรงข้ามกับนกแก้ว นกขุนทองที่สามารถวางเงื่อนไขด้วยงานเสียงหรือเทปก็ได้ เด็กนั้นต้องการตอบสนองจากผู้ใหญ่ จึงถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็มีเปล่งเสียงที่คล้ายคลึงกับคำนั้นจึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้จึงให้คำตอบในแง่นี้ ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจะจ้อง

หน้าเวลาพูดด้วย ทำนองเดียวกับเด็กหุติง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟัง พูดซ้ำด้วยตนเองหรือหัดแปลงเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness Theory) ชอมสกี(Chomsky)นักภาษาศาสตร์อเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่า เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D.) เครื่องมือนี้จะเป็นฝ่ายรับข้อมูลทางภาษา ซึ่งมาจากประโยคต่างๆ เด็กจะเกิดการรู้กฎต่างๆทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่างๆนี้ คือ ความรู้ในภาษา (Competence)

6. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Interaction Theory) ได้มีนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยา ศาสตร์กลุ่มหนึ่งเสนอขึ้น โดยกล่าวว่า คนเราเกิดมานั้นจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างติดตัวมา ซึ่งทำให้คน เปลี่ยนไปจากสัตว์อื่น แต่ไม่ใช่ แอล เอ ดี สิ่งนั้นคือ ความสามารถในการเรียนภาษา (Language Capacity) และความรู้เกี่ยวกับโลก (Cognitive Knowledge) พร้อมทั้งมีความสัมพันธ์ต่อกันกับคน เด็กก็ จะเกิดการเรียนรู้อาษาขึ้นมา

สรุปได้คือ มนุษย์เรามีพัฒนาการด้านภาษาจากการปรับตัว โดยเริ่มที่จะมีพัฒนาการมาแต่ กำเนิด พร้อมกันนั้น ถ้ามนุษย์ได้รับการเสริมแรงก็จะมีการกระทำที่เปลี่ยนไปในด้านภาษา ซึ่งมี คำอธิบายไว้ในทฤษฎี

7. การเรียนรู้ภาษาและกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

เด็กทารกเริ่มเรียนภาษาจากการฟังผู้อื่นพูดก่อน จากนั้นเด็กจะจำคำและเลียนแบบทลดองฟัง เลียนเสียง เมื่ออายุเข้า 2-3 ขวบ เด็กจะเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามคำสั่ง สามารถ เชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้ เมื่ออายุ 4 ขวบ ปฏิเสธการฟัง แกล้งไม่ได้ยินเสียง จำแนกเสียงได้ เมื่ออายุ 5 ขวบ จะเป็นช่วงวัยที่จำข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี นิทยา ประพุดติก (2539 : 178 –179) พัฒนาการทางภาษานี้จะออกมาได้เต็มศักยภาพต่อเมื่อเด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาที่ดี และถูกต้องเด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง และสิ่งต่างๆ การได้เห็น การ ได้ฟัง ได้สัมผัส การลองผิดลองถูก การเฝ้าและการให้แรงเสริมเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาภาษาได้ดีขึ้น จนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ กระบวนการเรียนรู้ภาษาจะพัฒนาตามลำดับจากการ เลียนแบบเสียงที่ได้ยิน แสดงท่าทางตามเสียงนั้น เมื่อเด็กนำมาทดลองใช้แล้วได้รับการตอบสนอง เด็ก จะสะสมความจำและรับการใช้ภาษานั้นมาเป็นของตน

จรรยา สุวรรณทัตและคณะ (2529: 122) การพูด การชี้แนะและปฏิสัมพันธ์ของผู้ใหญ่จึงมี ความหมายกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กมาก การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่ดี สำหรับเด็กคือการเปิด โอกาสให้เด็กพูด สนทนา ได้ตอบ หัดฟัง ฟังอ่าน ฟังการให้เด็กจำเรื่องราวจะช่วยในการพัฒนาภาษาเด็ก สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528: 16-17) เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเห็น

การทดลองใช้ ได้ฝึกและได้ปฏิบัติบ่อยๆ การสนทนากับเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ การได้คำตอบ การได้เล่าเรื่องล้วนเป็นการสร้างความงอกงามในการเรียนรู้ภาษาให้กับเด็กทั้งสิ้น การให้โอกาสทางภาษาถือเป็นการเรียนรู้ภาษาที่มีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

นักพฤติกรรมศาสตร์ (The Behaviorist View) กล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเอง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียง หรือถูกต้องตามภาษาผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์เชื่อว่า

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ โดยปราศจากความสามารถพิเศษด้านการเรียนด้านใดด้านหนึ่ง
2. การเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการเรียนรู้ทางภาษาเกิดขึ้น โดยการที่สิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับพฤติกรรมผู้เรียน
3. พฤติกรรมทั่วไปทั้งพฤติกรรมภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดจากสิ่งเร้า
4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่น ภาษา จะมีกระบวนการเลือก หรือทำให้ตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการให้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่ายๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่ต้น แต่การให้แรงเสริมในระยะหลังๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นมาตั้งแต่เด็กปฐมวัยเกิดและมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวช่วยเสริมประสบการณ์ทางการเรียนรู้ภาษาให้เด็ก ดังนั้นถ้าอยากให้เด็กมีความรู้ทางภาษาที่หลากหลายก็ควรเน้นเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการเรียนการสอน

หลังจากที่เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้น เขาก็จะมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดย ศรีเรือน แก้วกังวล (2546: 127-133) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็กมีลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ภาษาเพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงของเด็กและพูดตามเสียงที่ได้ยิน
2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย
3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองความพร้อมทั้งสิ่งเร้ารอบตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้อวัยวะเปล่งเสียงต่าง ๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก ลิ้น น้ำตา และสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธภาพ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่าตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่าตุ๊กตา เด็กจะเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การเรียนรู้ถาม-ตอบ (Question – Answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาแล้วก็จะเกิดความรู้ ความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล จะมีความสงสัยและถาม อยากรู้ อยากเห็น โดยการถามคำถามของเด็กจะช่วยให้พัฒนาภาษาของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) เด็กปฐมวัยที่มีการลองปฏิบัติ อาจถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจและการชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer and Learning) การเรียนรู้ในเสียงใหม่ ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วรู้จักเป็ด ห่าน โดยใช้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจดจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

สรุปคือ เด็กทุกคนมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยที่จะเริ่มจากการเลียนแบบ การเอาอย่าง การเลียนแบบเพื่อสนองตอบสิ่งเร้า การเรียนรู้ด้วยภาวะสัมพันธ์ การเรียนรู้ด้วยการถาม-ตอบ การเรียนรู้ด้วยการลองผิดลองถูก และการถ่ายทอดการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นขึ้นอยู่กับวัยที่มีมากขึ้น และจากประสบการณ์ของเด็กแต่ละคนนั่นเอง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

งานวิจัยในประเทศ

ขจิตพรธน์ ทองคำ (2536: 134) ศึกษาเกี่ยวกับการเล่นบทบาทสมมติ โดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติตามปกติ มีความสามารถในการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุบล เวียงสมุทร (2537: 62) ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาท้องถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คนและกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความ

พร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้
ภาษากลางเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา สุวรรณธาร (2537: 105) ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทาง
ภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มี
ปฏิสัมพันธ์ให้กับเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชายและหญิงอายุ 4 – 5 ปี จำนวน 60 คน
ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ มี
ความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถทางภาษาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์
สร้างแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ

เนื่อน้อง สันบุญ (2541: 31) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปตามรูปจาก
หนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู โดยศึกษา
กับนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 15 คน กลุ่ม
ทดลองที่ 2 จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่าความสามารถทางภาษาเด็ก
ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปหนังสือที่เด็กเลือก เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือเด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบ
การณเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการ
ทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0

งานวิจัยต่างประเทศ

ดาวนิง และ เธกเคอรี (เนื่อน้อง สันบุญ, 2541: 9; อ้างอิงจาก Downing and Thackery, 1971:
57 – 60. Reading Readiness.) ได้ศึกษาพบว่าความสามารถในการจำ แยกภาพ จำ แยกเสียง
ประสบการณ์ อายุสมอง มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านตามลำดับ

วูดเวิร์ด คาโรลิน และเจอโรม (Woodward, Carolyn; & Jerome. 1977: 1) ได้ศึกษารูปแบบ
การเริ่มเขียนของเด็กระดับปฐมวัย พบว่า เด็กมีความพร้อมในการฟังและการอ่านออกเสียง การผูก
ประโยคจะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมด้านการฟังการออกเสียง การผูกประโยค

โฮลดาเวย์ (Raimes; & Canady. 1990: 224 ; citing Holdaway, 1979) พบว่าเด็กที่มี
ประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ จะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิด
แนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กทารกเรียนที่จะพูดภาษาและใน
การสอนพูด พ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือคำหนึ่เมื่อผิด พูดไม่ชัด แต่ละค่อยๆ สอนให้พูดให้ชัดโดยทำ
แบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้นักวิจัย

ภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านการอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติเช่นเดียวกับเด็กเริ่มเรียนพูด

บลัด (Blood. 1996 A) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย 3-5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วม 56 คน จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กและเจตนาของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเองจะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้การอ่านการเขียนได้อย่างมีความหมาย เนื่องจากชื่อของเด็กจะถูกเรียกเป็นประจำทุกวันและเป็นคำที่นึกภาพได้ หากเด็กสามารถเขียนชื่อของตนเองได้ จะเป็นแนวทางในการขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่น ๆ ต่อไป

สรุปจากการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสนทนา การเล่านิทาน การร้องเพลง การเล่นเกมบทบาทสมมติ ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการเรียนรู้เรื่องภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งสิ้น ซึ่งเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และพัฒนาด้านภาษาจากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ของเด็กปฐมวัย

1. ขั้นตอนในการรับรู้ภาษา

การเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้นเป็นไปอย่างมีขั้นตอน เด็กต้องเรียนรู้พื้นฐานเบื้องต้นของภาษาก่อนที่จะไปสู่ระดับที่สูงขึ้นตามพัฒนาการของเด็ก ซึ่งขั้นตอนในการรับรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

แนสเซล (Nessel. 1989: 5 – 21) ได้อ้างถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

ขั้นแรกเริ่ม (Pre language) เด็กอายุหนึ่งเดือนถึงสิบเดือน จะมีความสามารถจำแนกเสียงต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่มีความสามารถควบคุมการออกเสียง เด็กจะทำเสียงอ้อแอ้ หรือเสียงแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เด็กจะพัฒนาการออกเสียงขึ้นเรื่อย ๆ จนใกล้เคียงกับเสียง ในภาษาจริง ๆ มากขึ้นตามลำดับเรียกว่าเป็นคำพูดเทียม (Pseudoword) พ่อแม่ที่ตั้งใจฟังและพูดตอบจะทำให้เด็กเพิ่มความสามารถในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 1 (10 – 18 เดือน) เด็กจะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการสื่อสารถึง 50 คำ คำเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อม การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งหรือสองคำ อาจมีความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด การพูดชนิดนี้มีชื่อเรียกว่า Holprastic Speech

ขั้นที่ 2 (18 – 24 เดือน) การพูดขั้นนี้จะเป็นการออกเสียงคำสองคำและวลีสั้น ๆ มีชื่อเรียกว่า Telegraphic Speech คล้าย ๆ กับโทรเลข คือมีเฉพาะคำสำหรับสื่อความหมายเด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นถึง 300 คำ รวมทั้งคำกริยาและคำปฏิเสธ เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียวในขณะที่ทดลองพูดคำและโครงสร้างหลาย ๆ รูปแบบ

ขั้นที่ 3 (24 – 30 เดือน) เด็กจะเรียนรู้ศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้น พูดประโยคความเดียวสั้น ๆ มีคำคุณศัพท์รวมอยู่ในประโยค

ขั้นที่ 4 (30 – 36 เดือน) คำศัพท์จะเพิ่มมากขึ้นถึง 1,000 คำ ประโยคเริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนศัพท์และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 (36 – 50 เดือน) เด็กสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในครอบครัวและผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้มีประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคง และเริ่มต้นเรียนรู้ ภาษาเขียน

ซึ่งสอดคล้องกับ เบรเดคัมป์และคอปเปอร์ (Bredekamp & Copper. 1997: 109) กล่าวถึงขั้นตอนของการพัฒนาภาษาและการสื่อสาร ที่คาดหมายสำหรับเด็กอายุ 5-6 ปีดังนี้

ขั้นภาษาของเด็กอายุ 5 ปี

1. รู้คำศัพท์ประมาณ 5,000 – 8,000 คำ สามารถออกเสียงได้โดยไม่ยากนัก ยกเว้นพยัญชนะตัว L และ Th
2. สามารถนำประโยคที่สมบูรณ์และค่อนข้างมาใช้
3. สามารถสื่อสารในบทสนทนา จัดจังหวะคนอื่นน้อยลง ฟังผู้พูดอีกฝ่าย ถ้าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลใหม่และน่าสนใจ เกิดการคิดไปเอง ว่าผู้ฟังนั้นเข้าใจในสิ่งที่ตัวเองพูดถึง
4. แบ่งปันประสบการณ์โดยการพูด รู้คำพังเพย และรู้จักเพลงหลายเพลง
5. ชอบแสดงบทบาทสมมติเป็นคนอื่น เช่น พ่อแม่ จะกล้าแสดงออกหรือจะมีความอายมากต่อหน้าคนแปลกหน้า
6. สามารถจำประโยค กลอน และพูดประโยคตามผู้อื่นได้ ซึ่งรวมถึงคำพูดในโฆษณาและโทรทัศน์
7. แสดงออกทางทักษะการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงการออกเสียงได้ถูกต้อง
8. สามารถใช้ภาษาากย เช่น การแสดงออกทางสีหน้าในเวลาโกรธ
9. สามารถบอกและเล่าเรื่องซ้ำๆ ได้จากการฝึก ชอบที่จะฟังหรือเล่าเรื่องบทกลอนเพลงที่ซ้ำๆ ชอบแสดงบทบาทสมมติ
10. แสดงถึงการพูดที่คล่องแคล่วในการแสดงความคิดเห็น

ชั้นของภาษาของเด็กอายุ 6 ปี

1. เป็นการค่อยๆ เปลี่ยนจากการแสดงความรู้สึกโดยใช้ภาษาพูดมาเป็นภาษาเขียน
2. การรับรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นจากการฟังและการอ่าน และคำศัพท์ได้ขยายจากการสื่อสารทางการพูดมาเป็นการเขียน
3. สามารถเรียนคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็วกว่าตอนอายุน้อยกว่า สามารถเรียนคำศัพท์ใหม่ได้เกือบ 20 คำต่อวัน ในบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อภาษา สาเหตุที่เด็กเรียนคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นเพราะในช่วงอายุนี้ เด็กมีความเข้าใจมากขึ้นในความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนและทั้งฉบับมากขึ้น ความสามารถนี้ทำให้เด็กเข้าใจในส่วนต่างๆ ของคำ และสามารถนำมาใช้ในความเข้าใจในคำศัพท์ใหม่ได้
4. มีความตระหนักว่าคำศัพท์หนึ่งตัวสามารถมีหลายความหมายได้และนำไปใช้ในสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกันได้

2. แนวคิดพื้นฐานในการเรียนการสอนภาษา

การเรียนการสอนภาษาในปัจจุบัน มีรูปแบบแนวคิดที่หลากหลาย แต่ละแนวคิดจะช่วยเสริมสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครู ช่วยให้ผู้ครูรู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถสร้างกรอบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษานั้น แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร

เอ็ดเวิร์ด แอนโทนี (Anthony, 1972:12) ได้เสนอพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้ภาษา 3 ประการคือ แนวคิด วิธีจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิด คือ ทฤษฎี หลักการหรือความเชื่อต่างๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา ประกอบด้วยลักษณะพื้นฐานของระบบภาษา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาและปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นแนวคิดจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ครู ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังจากเด็ก และเป็นแนวทางให้ครูในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย เนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ และการเลือกรูปแบบกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

วิธีจัดการเรียนรู้ คือ แผนการนำเสนอเนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดที่ได้เลือกไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. เกณฑ์การคัดเลือกหรือจัดลำดับเนื้อหา
4. รูปแบบของการนำเสนอเนื้อหา
5. บทบาทของครู

6. บทบาทของเด็ก

7. วัสดุและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ คือ กลยุทธ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ควบคู่กับวิธีการเรียนรู้ กระบวนการ หรือขั้นตอนต่างๆ ของการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้นี้ จะต้องสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และแนวคิดที่เลือกไว้

3. หลักการและวิธีการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

การศึกษาสองภาษา (Bilingual Education) หมายถึง การจัดการศึกษาที่เด็กต้องเรียนภาษาที่ 2 ซึ่งอาจหมายถึงภาษาแม่ 1 ภาษา และภาษาอื่นๆ อีกหนึ่งภาษา กับอีกความหมายหนึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาที่เด็กได้เรียนภาษาแม่หรือภาษาถิ่นควบคู่ไปกับภาษาหลักของประเทศเหตุที่กำหนดการศึกษาสองภาษาแบบนี้ 2 นี้ ด้วยเหตุผลตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่เน้นความเท่าเทียมกันทางการศึกษาที่เด็กทุกคนมีสิทธิที่ได้รับการเรียนการสอนภาษาตามสมรรถนะทางภาษาแห่งตน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 31 ; อ้างอิงจาก Morrison. 2000: 344) แนวโน้มการสอนภาษาที่ 2 ตามความหมายที่ 1 กำลังลดลง ในขณะที่การสอนสองภาษาตามความหมายที่ 2 กำลังมีอิทธิพลมากขึ้น และแพร่หลายมากขึ้น รูปแบบการสอนสองภาษาจำแนกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ครูคนเดียวสอนทั้ง 2 ภาษา การสอนแบบนี้ครูต้องเก่งทั้งภาษาถิ่นและภาษาหลัก สามารถสอนโดยใช้ภาษาทั้งสองควบคู่กันไปขณะทำการสอน
2. ครู 2 คน สอนคนละภาษาโดยบูรณาการไปพร้อมๆ กัน ลักษณะการสอนเป็นทีม
3. ครู 2 คน สอนคนละภาษา คนละเวลา แต่วิชาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ภาษาที่สอง
4. ครู 2 คน ต่างคนต่างสอน การสอนลักษณะนี้เป็นการสอนแบบการสอนภาษาที่ 2 ซึ่งปัจจุบันกำลังจะลดลงในบางประเทศ โดยจัดเป็นการศึกษาทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่สนใจต้องการเรียนภาษาที่ 2 ที่ตนเองสนใจ

การเรียนภาษาที่ 2 หมายถึง การเรียนภาษาอื่นๆ ที่เป็นความจำเป็นของสังคม ต้องรู้ ต้องติดต่อกันระหว่างประเทศ สำหรับภาษาที่ 2 เป็นภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนคิดว่าจำเป็นต้องเรียน สำหรับประเทศไทยมาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ที่จำเป็นเพราะการเรียนรู้ทางวิชาการของประเทศมาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นฐาน ปัจจุบันภาษาที่ 2 ของประเทศไทยมีมากกว่าภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนประเทศอื่นๆ ภาษาที่ 2 จะเป็นภาษาที่มักใช้มากระหว่างประเทศตามความจำเป็นของประเทศนั้นๆ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 30)

ฉันทนา ภาคบงกช (2539: 69) กล่าวว่า ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) คือ ภาษาที่ไม่ได้มีการใช้พูดคุยกันในครอบครัว อีกทั้งไม่ได้เป็นภาษาประจำชาติ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ นับว่าเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับคนไทย ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ จึงนับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Second Language) ของเด็กที่พูดภาษาจีนหรืออินเดียที่บ้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเรียนสองภาษานั้นเกิดขึ้นจากการที่ประเทศบางประเทศมีหลายภาษา และผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาที่ 2 เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพและเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศขณะเดียวกันก็ต้องเรียนรู้ภาษาแม่ไว้เพื่อสร้างค่านิยมในภาษาตน ซึ่งในแต่ละประเทศก็มีการใช้รูปแบบในการการสอนสองภาษาที่แตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมของประเทศนั้นๆ เช่นกัน

ในขณะที่การเรียนรู้ภาษาที่สอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนต้องการและมีความชอบ หรือผู้เรียนเห็นว่าภาษาที่สองนั้นจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเองในอนาคต กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545: 29-30) กล่าวว่า สองภาษานิยมหรือ Bilingualism เข้ามามีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของคนไทย ในช่วงปี ค.ศ. 2000 โดยแผ่ขยายมาจากประเทศพัฒนาความเป็นมาของการสอนสองภาษา หรือ Bilingual เกิดมาจากประเทศใหญ่ที่มีผู้คนหลายภาษาอยู่ด้วยกัน แล้วนักการศึกษาสังเกตพบว่าเด็กในถิ่นที่มีผู้ใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษามักมีปัญหาการเรียนรู้หนังสือ เพราะการใช้ภาษาของครูในโรงเรียนกับการใช้ภาษาของเด็กที่บ้านและครอบครัวเป็นคนละภาษา ดังนั้นการที่เด็กต้องมารับรู้ภาษาที่แตกต่างจากที่คุ้นเคย จึงมีปัญหาต่อการเรียนรู้ ลักษณะเช่นนี้สามารถพบได้ในประเทศไทยภาคใต้ ภาคเหนือหรือภาคอีสาน ที่มีภาษาถิ่น ซึ่งอาจเป็นภาษาใต้ ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษาพม่า ภาษาขะโฮย เป็นต้น

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนต้องเรียนภาษาไทยภาคกลาง ปัญหาความยุ่งยากในการเรียนของเด็กจึงเกิดขึ้น ทำให้เด็กเรียนช้าหรือดูเหมือนเรียนไม่เก่งการสอนสองภาษา เกิดจากความจำเป็นสำหรับผู้เรียนประการแรกเพื่อสร้างค่านิยมในภาษาตน ในขณะที่ภาษาที่ 2 เป็นภาษาจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ ประการที่ 2 เกิดจากความต้องการประสานวัฒนธรรม โดยเน้นภาษาหนึ่งคือภาษาราชการกับภาษาท้องถิ่นหรือภาษาแม่ บางแห่งเรียกภาษาบ้าน (home language) ปัจจุบันชี้ความต้องการสอน 2 ภาษา มีอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. เป็นพื้นที่หรือท้องถิ่นที่ใช้ภาษา 2 ภาษาปะปนกัน เช่น เด็กอยู่บ้านใช้ภาษาแม่ แต่เมื่อออกนอกบ้านใช้อีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น เด็กครอบครัวไทยในสหรัฐอเมริกาสามารถพบทั้ง 2 ภาษา คือ ใช้ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ ซึ่งลักษณะนี้จำเป็นต้องจัดให้มีการสอน 2 ภาษา เรียกว่า bilingual education ผลการศึกษาจะทำให้เด็กมีความชัดเจนทั้ง 2 ภาษาและเรียนได้ดี

2. ความจำเป็นของสังคมในพื้นที่นั้นๆ พบได้ในกรณีที่ชุมชนนั้นมีภาษาจำเป็นและใช้มากกว่า

1 ภาษา ทำให้เด็กที่เข้าเรียนต้องเรียนมากกว่า 1 ภาษา เพื่อใช้ภาษาที่ 2 ประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน ซึ่งหมายความว่าผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วต้องสามารถใช้ภาษาในท้องถิ่นที่เป็นข้อกำหนดของอาชีพได้ด้วย เพราะหากไม่เรียนอีกภาษาหนึ่ง เมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาภาคพื้นฐานจะไม่สามารถทำงานได้อีกอาชีพหนึ่งที่ใช้อีกภาษาหนึ่งได้

3. การแทรกซึมของภาษาที่ 2 ทางสังคม ปัจจุบันการสอนภาษาเพิ่มอีก 1 ภาษาเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้น ภาษาที่สองที่แทรกซึมเข้ามานี้เข้ามา โดยระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการใช้ที่ปะปนกัน เช่น สังคมที่มีภาษาแม่กับภาษาที่ 2 จากต่างประเทศเข้ามากับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

จากปัจจัยบ่งชี้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเรียนสองภาษา จึงไม่ใช่การเรียนภาษาแม่กับภาษาอังกฤษ แต่เป็นการเรียนภาษาแม่กับการเรียนภาษาร่วมในท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต่อการครองชีวิตและอาชีพ ตัวอย่างเช่น คนไทยที่อยู่ในเขตสามฝั่งชัยหนึ่งต้องเรียนสองภาษา คือภาษาจีนกับภาษาไทยกลาง เป็นต้น

สโปเดค และซาราคอ (Spodek and Saracho) กล่าวว่า การสอนสองภาษาต้องเริ่มจากการสอนภาษาแม่ให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงตามด้วยภาษาที่ 2 ทั้งนี้เพื่อลดความเครียดของเด็กปฐมวัยที่นอกจากเครียดและกังวลที่ต้องแยกจากบ้านมาเข้าโรงเรียนแล้วยังไม่รู้ภาษาที่ 2 อีกด้วย ดังนั้นครูต้องทำให้การเรียนอีกภาษาหนึ่งของเด็กเป็นการบูรณาการแบบผสมกลมกลืน เป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ โดยให้เรียนภาษาแม่ให้เข้าใจแล้วตามด้วยภาษาที่ 2 (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 31 ; อ้างอิงจาก Spodek; & Saracho. 1995: 31) เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้ 2 ภาษาไปพร้อมๆกันตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องสอน เมื่อเด็กอายุ 2 – 3 ขวบ เด็กจะจำแนกความแตกต่างของภาษาได้และรู้ระบบภาษา ถ้าเด็กได้เรียนทั้ง 2 ภาษาอย่างต่อเนื่อง เด็กจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างเต็มศักยภาพทั้ง 2 ภาษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 31; อ้างอิงจาก Williams; & Fromberg. 1992: 222-223)

ไวโกตสกี (Vygotsky) กล่าวว่าการศึกษาที่เด็กพูดกับตนเองเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาและปัญญา ซึ่งในการเรียนภาษาเด็กในวัยนี้ ไวโกตสกีมีความเห็นว่าพัฒนาปัญญาของเด็กจะออกมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การแก้จุดบอด (Zone of proximal) ซึ่งเป็นบริเวณที่กิจกรรมทางปัญญาไม่สามารถจะใช้ได้ต้องมีผู้ใหญ่ช่วย เช่นกันกับการสอนภาษาเด็ก ครูต้องทำให้การสื่อสารของครูเป็นสื่อของการเรียนรู้ของเด็ก ภาษามีบทบาทเป็นหัวใจของการพัฒนาปัญญา และการแก้ปัญหาของเด็กที่สำคัญ การสอนภาษาอังกฤษจึงต้องใช้บรรยากาศของความเป็นวิถีชีวิตประจำวันและช่วยการเรียนรู้ให้กับเด็กมาก เพราะเด็กจะคุ้นเคยมีจุดบอดน้อย การเรียนภาษาจะง่ายและสนุกมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารของเด็กคือ การให้โอกาสเด็กในการพูดและการฟัง ก่อนที่เด็กจะอ่านเป็น ให้เด็กหัดพูดและเล่าเรื่อง เด็กจะชอบมากถ้าได้เล่าเรื่องโดยเฉพาะประสบการณ์ที่เด็กพบเห็นมา เด็กสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารได้ทุกโอกาสแม้แต่เวลาเล่น ในขณะที่เด็กเล่นผู้ใหญ่จะต้องเข้าไปถามให้

ความเห็น สันทนากับเด็กด้วยการกระตุ้นเด็กให้พัฒนาทักษะภาษาสื่อสารด้วยการใช้ภาษาสนองตอบที่
 จูงใจให้เด็กเกิดการรับรู้ และต้องการสื่อสาร โดยภาษาที่ใช้กับเด็กนั้นต้องแสดงถึงการยอมรับและนับ
 ถือความคิดและความรู้สึกของเด็กในทางบวก ที่กระตุ้นให้เด็กตอบสนอง เด็กถึงจะพัฒนาทักษะการใช้
 ภาษาสื่อสารได้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2550: 39-40 ; อ้างอิงจาก Driscall. 2002: 151) ตัวอย่างการใช้
 ภาษาสนองตอบที่ดีกับพลังทักษะการสื่อสารกับการใช้ภาษาที่ตัดการสื่อสารของเด็ก

การสอนภาษาที่ดื้อย่ำสร้างความรู้สึกลดลงในภาษาให้กับเด็ก เด็กจะไม่เรียน รู้สึกอาย และ
 เกิดขัดขวางภาษาที่เรียน เช่น เมื่อเด็กออกเสียง ร. ไม่ชัด ครูดู เด็กจะไม่ชอบออกเสียง ร. อีกต่อไป หรือ
 เรียนภาษาอังกฤษผิด ครูดูแล้วเรียกมายืนหน้าชั้น ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย โอกาสการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 ต่อไปจะเป็นศูนย์ เหตุผลเชิงกลไกทางสมอง พบว่า การลงโทษทำให้เด็กรับรู้ผ่านสมองส่วนอารมณ์ที่
 เรียกว่าศูนย์ลงโทษ (Punish Center) เด็กจะจำและโกรธ ครูจึงไม่ควรทำการสอนภาษาที่ดีครูต้องยอมรับ
 ศักยภาพของเด็ก พร้อมพัฒนาด้วยการให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น สร้างความมั่นใจให้กับเด็กพร้อม
 ปรับแก้ เด็กจะเกิดความรักในภาษา เนื่องจากรับรู้ผ่านสมองส่วนศูนย์รางวัล (Reward Center) ทำให้
 จำด้วยความยินดี มีความสุข การสอนภาษาต้องใช้ระบบหลอมละลายซึมลึก และเรียนรู้ภาษาทั้ง 2 ภาษา
 ไปพร้อมกันด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

การสอนสองภาษาควรเริ่มเมื่อเด็กสามารถฟังคำสั่งภาษาแม่ได้ชัดเจน รวดเร็ว ครูสามารถ
 สอนภาษาที่สองให้เด็กได้ทันที หรือถ้าเด็กต้องการ ข้อดีของการสอนสองภาษา คือ เด็กจะเรียนรู้
 เปรียบเทียบภาษา และมีความมั่นใจในภาษาที่สองที่เรียนมากขึ้น ข้อสำคัญหากเป็นไปได้ครูผู้สอนทั้ง 2
 ภาษา ควรเป็นคนเดียวกัน หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ครู 2 คน การสอนแบบบูรณาการจะให้ผลมากกว่า จาก
 ผลการศึกษาพบว่า หากแยกครูสอนคนละภาษา ให้ผลต่อการเรียนรู้ 2 ภาษาน้อยที่สุด และการสื่อสาร
 ทางภาษาอย่างสม่ำเสมอจะทำ ให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 31; อ้างอิงจาก
 Williams; & Fromberg. 1992: 222)

การสอนภาษาแม่ที่ดื้อย่ำครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญและคุณค่าของภาษาแม่ ส่วนการสอน
 ภาษาที่สอง เน้นให้เด็กเรียนรู้เพื่อการศึกษา คำนวณในอนาคต ในขณะเดียวกันต้องสร้างการเรียนรู้ทาง
 วัฒนธรรมของภาษาที่ 1 ด้วย โรงเรียนที่สอนสองภาษาต้องให้เสรีกับเด็กในการใช้ภาษาทั้งสองอย่าง
 อิสระ และสร้างบรรยากาศให้เด็กคุ้นเคยกับภาษา เพราะเด็กจะแม่นยำทั้งสองภาษา ครูต้องใช้ความ
 เหมือน ความเด่นของสองภาษามาให้เด็กเกิดนิยมนิยม เช่น การสอนภาษาให้กับเด็กไทยในสหรัฐอเมริกา คำ
 ว่า กิน ภาษาอังกฤษง่ายใช้คำเดียว คือ eat บางครั้งอาจจะมี have แต่ภาษาไทยเป็นภาษาศิลปะ คำว่ากิน
 ใช้ต่างกันไปตามยศ ฐานะแห่งบุคคล เช่น เสวย ฉันทน์ รับประทาน กิน แดกยัด สวาปาม เป็นต้น
 ภาษาไทยเน้นภาษาแห่งความรู้สึกและวัฒนธรรม ในการสอนภาษาต้องทำให้เด็กที่เรียนด้วยเกิดสุนทรีย์
 ในภาษาที่เรียนลักษณะการสอนสองภาษามีความแปลกแยกใน 4 ลักษณะ คือ

1. การสอนหลายภาษา
2. การสอนสองภาษาแท้
3. การสอนสองภาษา
4. การสอนภาษาที่สอง

สรุปได้ว่า ในการสอนสองภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ควรเริ่มหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ภาษาแม่ได้ชัดเจนเสียก่อน แล้วจึงสอนภาษาที่ 2 ให้แก่เด็กด้วยบรรยากาศและความรู้สึกที่ผ่อนคลายและไม่กดดัน มีการให้แรงเสริมทุกครั้งเมื่อเด็กทำได้ถูกต้อง ไม่ควรสร้างความรู้สึกล้มเหลวที่กดดันและสร้างความรู้สึกลังเลในภาษาให้กับเด็ก และควรควรยอมรับในศักยภาพการเรียนรู้ทางภาษาไปพร้อมๆกับการปรับแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมในเด็กแต่ละคนด้วยเช่นกัน

วิธีการสอนภาษาอังกฤษมีหลากหลายวิธีด้วยกันยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. การสอนภาษาแบบธรรมชาตินั้น กูดแมน (Goodman, 1986: 2-26) นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาได้ค้นคว้าการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Whole Language Approach) ขึ้น โดยนำความรู้ด้านจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องเกิดเป็นแนวการสอนภาษาเชิงจิตวิทยา (Psycholinguistic) ด้วยการพิจารณาถึงขั้นตอนการอ่าน การทำความเข้าใจสัญลักษณ์ว่ามีกระบวนการอย่างไร ผนวกกับหลักการและแนวความคิดของดิวี่ ฮอลลิเดย์ พิวาเจท์ โรเซนแบลท และไวทอลล์ การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย ผู้เรียนอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียนโดยไม่แยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกล้าและเกิดความมั่นใจในตนเองในการใช้ภาษา เป็นการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่าการเรียนภาษาต้องเรียนจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยเรียนไปพร้อมกันทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนต้องได้รับประสบการณ์จริงเพื่อให้เห็นกระบวนการใช้ภาษาหลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากทุกที่ ทุกแห่ง และทุกวิชา การเรียนภาษาต้องเกิดขึ้นจากตัว ผู้เรียนเองโดยมีครูสนับสนุนและเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้อง การเรียนภาษาต้องเป็นการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนเพื่อการแก้ไขที่ถูกต้อง และผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการพิจารณาการใช้ภาษาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติมีแนวคิดพื้นฐาน คือการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงจากทุกสถานการณ์ และเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ

2. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน เช่น ไบรอันเกรย์ ดร.ริชาร์ด และเนียเดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย เมื่อต้นปี ค.ศ.1960 และเผยแพร่ออกไป

ทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยได้มีการทดลองเป็นครั้งแรกในวิชาภาษาอังกฤษ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปี พ.ศ.2527 ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ.2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการจัดทำหนังสือภาษาไทย สำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการทดลองพบว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว เป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีการสอนภาษาจากหลายทฤษฎีด้วยกัน ดังนี้เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ 2534: 20 – 30)

1. การสอนเพื่อสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกันในแต่ละชุมชน ที่อาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้อยากแสดงออกทางภาษา หรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างธรรมชาติได้

2. แนวทฤษฎีการสอนตามแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ทฤษฎีการสอนอ่านแบบนี้จะเน้นให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

3. แนวทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach) การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้ใช้แนวทฤษฎีการสอนอ่านทางภาษาศาสตร์และทางจิตวิทยา โดยพิจารณาทั้งทางลักษณะของธรรมชาติทางภาษาที่มนุษย์พึงรับรู้และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่าน หรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริงพร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะเป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา(Psycholinguistics) ทำให้ผู้อ่านมีเจตคติในการอ่านที่ดี นอกจากนี้ทักษะทางการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่านจะได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง

จากงานวิจัยของ นัคดา ขจรนที (2530: 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 60 คน

ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการอ่านและเขียนมีแรงจูงใจและความคงทนสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปคือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น จะช่วยให้คนที่ได้เรียนมีความสุขและเป็นรูปแบบการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างชัดเจน

4. ปัญหาของเด็กปฐมวัยในการเรียนสองภาษา

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545: 32) ได้กล่าวว่า แม้ว่าครูจะทำการสอนสองภาษาแบบบูรณาการแล้วก็ตาม ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาด้านการสอนได้เช่นกัน ถ้าหากว่าการเรียนการสอนนั้นไปเคร่งครัดอยู่กับอีกภาษาหนึ่ง เด็กจะสับสนมาก ครูจะต้องมีคุณภาพพอในการสอนสองภาษาและใช้ภาษาถูกต้อง วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนสองภาษามีประสิทธิภาพ ครูอาจใช้วิธีสอนตามสภาพจริง (Authentic bilingual system) ซึ่งหมายถึง การเรียนสองภาษา ในบรรยากาศที่มีการใช้ภาษาทั้งสองในชีวิตประจำวัน ที่เด็กสามารถพบได้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ตัวอย่างเช่น การสอนภาษาอีสานควบคู่กับการสอนภาษาไทยกลางในจังหวัดภาคอีสาน การสอนภาษาชะวักกับการสอนภาษาไทยกลางในจังหวัดภาคใต้ที่ใช้ภาษาชะวักสื่อสารเป็นหลัก หรือการสอนภาษาจีนในชุมชนจีน เป็นต้น

ครูไทยหรือครูท้องถิ่นมักเกรงว่าการสอนภาษาของตนจะให้ผลสัมฤทธิ์น้อยกว่าการสอนของครูเจ้าของภาษา ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น หากครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายและพร้อมต่อวัยของเด็ก ผลสัมฤทธิ์จะมีเช่นเดียวกับครูเจ้าของภาษา อาจมีปัญหบ้างที่ออกเสียง ซึ่งไม่จำเป็นต้องกังวลหากเด็กรู้และเข้าใจ เมื่อโตขึ้นเด็กก็สามารถพัฒนาการออกเสียงได้เช่นกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2550: 42)

คัมมินส์ และ สเวน (พรชูลี อาชาวอรุณ. 2541: 41; อ้างอิงจาก Cummins; & Swain.1983; Edelsky et al. 1983) กล่าวว่า ปัญหาที่ควรคำนึงถึงสำหรับความไม่พร้อมในการสอนภาษาที่สอง ไม่ว่าจะเป็นความสามารถของครูผู้สอน วิธีการสอน อุปกรณ์ ตำรา สถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ชีวิตประจำวัน และวัฒนธรรมของภาษาที่กำลังเรียนรู้นั้น เป็นปัญหาหลักที่ส่งสัญญาณอันตรายให้แก่การสอนภาษาที่สองเป็นอย่างยิ่ง ในด้านทฤษฎีนั้น เรียกปัญหานี้ว่า semilingualism หรือ ภาษาครึ่งๆกลางๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Skutnabb-Kangas; & Toukomaa ที่กล่าวว่า สถานการณ์นี้คือ ปัญหาที่เด็กไม่พัฒนาภาษาใดภาษาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่หรือภาษาที่สองได้อย่างเต็มที่ จึงไม่รู้อะไรดีสักอย่างเดียว นั่นคือ ปราศจากสมรรถนะที่สมบูรณ์ในทุกๆ ภาษา

ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งซึ่งยังได้แย้งกันอยู่ก็คือ เป็นไปได้หรือไม่ที่ผู้รู้สองภาษานั้น จำเป็นจะต้องสลับการคิดเพื่อตีความของสัญลักษณ์ของสองภาษากลับไปกลับมา ลักษณะนี้ก่อให้เกิดความสับสนทางภาษา หรือเป็นลักษณะของความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมรูปแบบ (พรชูลี อาชวอำรุง. 2541: 41)

การใช้ภาษาและการแสดงออกได้มากกว่าหนึ่งภาษากันแน่สรุปได้ว่าปัญหาในการเรียนสองภาษานั้น ย่อมเกิดขึ้นได้ ถ้าเด็กไม่มีความแม่นยำในภาษาแม่ของตนดีพอ และหากครูผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญทั้งสองภาษาอย่างแท้จริงสำหรับการสอนภาษาต่างประเทศ ในที่นี้คือ ภาษาอังกฤษ ในประเทศไทยอาจจะมีปัญหาค่อนข้างมากและเด็กไม่ชอบภาษาอังกฤษ เพราะสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยไม่มีการใช้ภาษาอังกฤษ โดยทั่วไป คนพูดแต่ภาษาไทยกับภาษาถิ่น แต่มีข้อสังเกตสิ่งหนึ่งที่ช่วยได้ หากครูใช้บรรยากาศหรือสิ่งปรากฏของภาษาอังกฤษในบ้านเรา เช่น ชื่อร้านค้า ชื่อถนน ชื่อสี่แยก โฆษณาที่เราสามารถพบเห็นภาษาอังกฤษได้ง่ายมากกว่าหลายประเทศในโลก ซึ่งเป็นบรรยากาศทางภาษาที่แปลกมาก ครูอาจนำมาใช้ผสมผสานในการสอน จะช่วยให้เด็กไทยเรียนภาษาที่ 2 ที่เป็นภาษาอังกฤษได้ดีกว่าการเรียนสองภาษาโดยบังเอิญ ซึ่งเชื่อว่าจะดีกว่าการเรียนจากตำราและครูอย่างเดียว เพราะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ และที่สำคัญคือ การสอนสองภาษาที่แท้จริงไม่ใช่การสอนภาษาที่สอง แต่เป็นการสอนที่มุ่งให้เด็กเรียนรู้สองภาษาที่เอื้อประโยชน์แก่การเรียนรู้ของเด็กในอนาคตและในบริบททางภาษาของเด็ก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ดวงเนตร เขยประเสริฐ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ ความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบถามพบว่า

1. เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี

2. เจตคติผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ในด้านความรู้ ผู้ปกครองที่มีอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยทางด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ในด้านความรู้สึก ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ในด้านการแสดงพฤติกรรม ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

พรชูลี อาชาวอำรุง (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึง การเรียนรู้ภาษาที่สอง : ผลการวิจัยและเอกสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลเอกสาร และวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนนโยบายการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือสองภาษานั้นมีต้นกำเนิดมาจากต่างประเทศ โดยการเรียนรู้สองภาษาและภาษาที่สองนั้นต่างก็เป็นที่ไปเพื่อการใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการประกอบอาชีพเพื่อการเข้าสังคม และเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

กรกฤษ มีมงคล (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อของโครงการโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทั้งสี่ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเอกสารประกอบการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แต่ปัญหาหลัก คือ นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมเพื่อจะนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และโครงการควรได้รับการสนับสนุนด้านสื่อและเอกสารประกอบการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสัน และ นิวพอร์ต (Johnson; & Newport. 1989) ได้ทำการศึกษาพิจารณาความสามารถที่จะตีความเชิงไวยากรณ์ของประโยคภาษาอังกฤษโดยชาวจีนและชาวเกาหลี ซึ่งเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึง 39 ปี ผลการวิจัยพบว่า (ก) การพิจารณาตัดสินเชิงไวยากรณ์ลดลงเรื่อยๆ ตั้งแต่อายุ 5 ปีไปจนถึงวัยรุ่น (ข) ความแตกต่างระหว่างบุคคลสูงมาก สำหรับผู้ซึ่งเดินทางมาถึงสหรัฐอเมริกาหลังวัยรุ่น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เดินทางมาเมื่ออายุน้อยกว่านั้น (ค) การแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษานั้นลดลงอย่างรวดเร็ว ในหมู่ผู้ที่เดินทางมาถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนวัยรุ่น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มซึ่งมาถึงหลังวัยรุ่น

ยัง รัสเซล ทราน และ เมยลวง (Young, Russell L. ; Tran, MyLuong T. (1999: Abstract) ได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองชาวเวียดนามต่อการเรียนรู้สองภาษา โดยได้ทำการสำรวจจากกลุ่มผู้ปกครองชาวเวียดนาม จำนวน 106 คน ในซานดิเอโก ซึ่งในการวิจัยนี้ได้มีการระบุระดับอายุของเด็กนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองชาวเวียดนามนั้นต้องการให้บุตรของตนได้เรียนในห้องเรียนที่มีการเรียนรู้ภาษาเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้อังกฤษด้วย

เนื่องจากผู้ปกครองมีความเชื่อว่า การเรียนรู้สองภาษานั้นจะทำให้เด็กสามารถเก็บรายละเอียดในเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ได้ดีในขณะที่ต้องการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน ซึ่งการได้เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนในภาษาแม่ของตนเองก่อนนั้น ย่อมเป็นผลทำให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาสาระดังกล่าว เวลาเรียนภาคภาษาอังกฤษได้ง่ายและเข้าใจมากขึ้น การเรียนสองภาษาช่วยให้เด็กมีความก้าวหน้าในด้านการประกอบอาชีพ และในด้านการเรียนรู้ต่างๆ ได้ดีในอนาคต ในขณะที่เดียวกันนั้นเป็นการรักษาและคงไว้ซึ่งภาษาแม่และวัฒนธรรมของชาวเวียดนามอีกด้วยจากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ กล่าวได้ว่าการเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัยนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความแตกต่างและพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยแต่ละคนแล้ว ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบจากสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง อันได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น รวมถึง วัฒนธรรม เจตคติ ค่านิยม ความจำเป็น และบริบทในการใช้ภาษาในการสื่อสารของคนในสังคมไทย เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า การศึกษาภาษาสองของเด็กปฐมวัยนั้น นอกจากตัวเด็กปฐมวัยเองแล้ว ผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยสนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เรื่องภาษาที่สองได้ดีมากยิ่งขึ้น และในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กปฐมวัยนั้นครูก็เป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นเด็กปฐมวัยด้วยเช่นกัน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาและแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา

1. การเรียนการสอนแบบจิตปัญญา

ในการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยนั้น จะใช้หลักการจิตปัญญาเข้ามามีส่วนในการสร้างแผนการสอน และในการสร้างแบบเสริมประสบการณ์ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้จิตปัญญามีกระบวนการดังนี้

การสอนแบบจิตปัญญาเป็นการสอนที่มุ่งสร้างความสุขและปัญญาไปพร้อมกัน เน้นความสำคัญที่ผู้เรียนให้เรียนอย่างมีความสุข เกิดความรักในความรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. มโนทัศน์ที่ต้องเรียน
2. กิจกรรมการสอนมีคุณสมบัติ 5 ประการ ซึ่งใช้สัญลักษณ์ย่อว่า ABCDP มาจากลักษณะของกิจกรรมการสอน 5 ประการ ดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนต้องลงมือกระทำด้วยความคิด (Active learning)
- 2.2 ผู้เรียนต้องได้แสดงออกเพื่อการเรียนรู้ (Behaving well)
- 2.3 ผู้เรียนต้องเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)
- 2.4 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery learning)
- 2.5 ผู้เรียนต้องก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Progress)

3. การประเมินภาพการสอนต้องประกอบการประเมิน 2 ด้าน คือ

3.1 การประเมินการสอนประกอบด้วย

- การประเมินระหว่างการสอน
- การประเมินกิจกรรมการสอน หมายถึง การตรวจสอบลักษณะกิจกรรมการสอน

ว่าสามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนแบบจิตปัญญาหรือไม่

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง การประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการสอนหน่วยเวลากำกับการสอน การสอนทุกเรื่องต้องจบลงตามเวลาที่กำหนดแบบสมบูรณ์

องค์ประกอบที่ 1 มโนทัศน์ที่ต้องเรียน

มโนทัศน์ (Concept) หมายถึง ความคิดสำคัญของสิ่งของและเรื่องราวต่างๆ รวมถึงแนวคิดสำคัญของเหตุการณ์ เรื่อง กฎ หลักการหรือทฤษฎีที่บ่งบอกลักษณะหรือตามเฉพาะของสิ่งต่างๆ หรือเรื่องต่างๆ ที่ครูต้องการให้เด็กเรียนรู้ เมื่อครูกำหนดเรื่องที่ต้องสอนได้แล้วต้องนำมาเขียน กรอบมโนทัศน์ของเรื่องที่เราเรียนนั้นว่าคืออะไร จุดประสงค์เพื่อใช้ออกแบบกิจกรรมการสอน

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมการสอน

กิจกรรมการสอนหมายถึง กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการคิดด้วยการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมมือกับกลุ่มเกิดการค้นพบข้อความรู้ และน้อมนำตนเองให้ก้าวหน้าด้วยการเรียนรู้ มโนทัศน์ที่ต้องเรียนจากกิจกรรมที่ครูจัดลักษณะของกิจกรรมการสอนมีคุณสมบัติ 5 ประการ คือ

1. เป็นกิจกรรมปฏิบัติการคิด
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องแสดงออก
3. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเรียบแบบร่วมมือ
4. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการค้นพบ
5. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเห็นก้าวหน้าในการเรียนรู้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 47) การสอนแบบจิตปัญญาเป็นการสอนที่มุ่งถึงจิตใจของผู้เรียนอย่างมีความสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาปัญญา วิธีการสอนจะเน้นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการสอนแบบจิตปัญญาพัฒนาขึ้น โดย ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และออกรายงานในปี พ.ศ. 2543 โดยมีมโนทัศน์ของการสอนแบบจิตปัญญาเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งถึงจิตปัญญาดูด้วยการให้ความหมายของจิตว่าเป็นการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีปฏิบัติการทางความคิด ค้นคว้าและสนุกที่จะเรียน สำนวนปัญญาหมายถึง การเสริมพุทธิปัญญาจากการเพิ่มพูนและขยายข้อความรู้ที่จำเป็นต้องเรียนให้เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างชัดและจำได้จากกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความหมายของจิตและปัญญาดังกล่าวนี้นำมาใช้ในการจัดการเรียน

การสอนเน้นกิจกรรมสำคัญ 5 ประการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวิธีสอนอย่างหนึ่งว่าการสอนแบบ ABCDP

การปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ ครูต้องสอนโดยนำเด็กมาเป็นศูนย์กลางการพิจารณา ซึ่งหมายความว่า ถ้าครูต้องการจะ “สอน” สิ่งใดสิ่งหนึ่งกับเด็ก ต้องสามารถทำให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้ มีการเรียนรู้สิ่งที่ครูต้องการด้วยการคิดค้นด้วยตนเอง โดยสิ่งที่เรียนรู้นั้นพัฒนาความงอกงามทางปัญญาให้แก่เด็กตามวัยและพัฒนาการ และยังเป็นประโยชน์แก่เด็กในอนาคต เมื่อเป็นผู้ใหญ่การสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ ไม่ใช่การให้เด็กทำใบงาน การให้เด็กมานำเสนอผลงาน การให้เด็กอ่านบทเรียนแล้วทำแบบฝึกหัด การให้เด็กอ่านบทเรียน แล้วทำแบบฝึกหัด การให้เด็กนั่งรวมกลุ่มโดยไม่เคลื่อนย้าย การให้เด็กทำอะไรก็ได้แล้วครูฟัง ครูต้องระวังมากในการเน้นเด็กเป็นสำคัญ สิ่งที่ยังต้องปฏิบัติและเป็นบทบาทสำคัญของครูเสมอ คือ ครูต้องสอน แต่การสอนของครูเน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ การปฏิบัติโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ของวิชาชีพครูที่สามารถทำให้เด็กค้นพบความรู้จากวิธีการเรียนการสอนของครู โดยครูทำหน้าที่สำคัญ คือ

- อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
- ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น
- ช่วยให้ผู้เรียนคิดค้นความรู้ได้
- เสริมใส่ความรู้ใหม่ให้งอกงาม
- ติดตามมนทัศน์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปโดยถูกต้อง และใช้ประโยชน์

ในชีวิตจริงได้

จากหน้าที่หลักของครูดังกล่าวนี้ปัจจุบันมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญหลายวิธี เช่น การสอนแบบโครงการ การสอนแบบชุดการสอน การสอนแบบเดินเรื่อง เป็นต้น สำหรับการสอนระดับปฐมวัยศึกษาได้แก่ การสอนแบบโครงการ การสอนแบบมอนเตสซอรี การสอนแบบไฮ/สโคป การสอนแบบเรกจิโอมีเลีย เป็นต้น ซึ่งในการนี้แต่ละวิธีสอนใช้หลักสอนที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การได้คิด ได้ปฏิบัติและเรียนรู้วิชาการด้วยการผ่อนคลาย ซึ่งในแนวคิดนี้การสอนแบบจิตปัญญาเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 47) การสอน คือ การสร้างผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยการเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างมีจุดประสงค์ การสอนแบบจิตปัญญามีความคิดพื้นฐานเช่นเดียวกันนี้ แต่การสร้างผู้เรียนให้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแนวคิดของการสอนแบบจิตปัญญา เน้นจิตใจและความงอกงามทางปัญญาของผู้เรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่อย่างมีความสุขเกิดความงอกงามทางปัญญา ต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถคิดค้นพัฒนาดนและสิ่งที่ตนที่รับผิดชอบอย่างมีคุณภาพได้ การเรียนการสอนที่บรรลุเป้าหมายนี้ต้องเป็นการสอนที่ทำให้

1. ผู้เรียนจำเนื้อหาได้
2. ผู้เรียนผ่อนคลายขณะเรียน
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการปฏิบัติการทางความคิด
4. ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองและรู้ถึงความก้าวหน้าของตนจากกิจกรรมการเรียน

การสอน

ปฏิบัติการคิด (A)

การสอนที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นการสอนที่กระตุ้นความใคร่รู้ ใคร่เห็นของผู้เรียน การได้จับได้สัมผัส ได้คิด ได้เห็น เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ทั้งสิ้น ครูต้องจัดกิจกรรมการสอนที่ให้ออกาสผู้เรียนได้ปฏิบัติ และคิดได้อย่างแท้จริง

การแสดงออก (B)

ครูมีหน้าที่ให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิด และกระทำการกิจกรรมการเรียนรู้ เพียงแต่ครูให้ออกาสผู้เรียนเรียนตามความสนใจและรู้สึกสบายใจ หลักการสำคัญคือ การเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการลง การแสดงออกของผู้เรียนต้องเป็นการแสดงออกที่นำไปสู่การเรียนรู้ รูปแบบของการแสดงออกที่ครูต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนรู้ คือ

1. ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสังเกตพบอะไรจากการศึกษา
2. ผู้เรียนต้องแสดงความสามารถจำแนกเรื่องที่ศึกษาโดยการศึกษาค้นคว้าอย่างมีเหตุผล
3. ผู้เรียนต้องพูด สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มที่เกิดจากการคิดอย่างชัดเจน

4. การลงมือปฏิบัติ การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัตินี้จะเป็นการปฏิบัติด้วยการลงมือกระทำการคิด การพูด หรือการแสดงอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้

5. การคิด ในเบื้องต้นของการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เริ่มจากโจทย์ปัญหาของครูและความหมั่นใช้คำถามของครูในการให้ผู้เรียนคิดค้นพบหาคำตอบ ครูอาจตั้งประเด็นคำถามให้คิดร่วมกันหรือให้คิดคนเดียว ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนการสอน

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (C)

ความร่วมมือในการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยสมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และความสำเร็จของกลุ่มการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจ ให้การดูแลกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกและไว้วางใจ กลุ่มที่ใช้ในการเรียนแบบจิตปัญญานี้เป็นกลุ่มขนาดเล็กมากที่สุดไม่เกิน 5-6 คน

การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (D)

การเรียนรู้สิ่งใดก็ตามที่ผู้เรียนได้เพียงแต่จินตนาการโดยไม่ได้สัมผัสจากที่ผู้เรียนจะเข้าใจ หรือเรียนรู้ได้ ถ้าหากต้องการให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ข้อความรู้อย่างแท้จริงแล้วต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง ซึ่งเรียกว่าการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery learning) การสอนเพื่อให้มีการค้นพบนี้ ครูต้องมีความรู้เต็มที่ รู้วิธีการสอน รู้วัยของผู้เรียน ต้องรู้ว่าผู้เรียนรู้อะไรมาก่อน การสอนมุ่งให้เด็กค้นพบด้วยจิตมีสุขและใช้ปัญญา เน้นที่ครูว่าไม่ใช่ผู้ให้ แต่เป็นผู้ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ต่อเนื่องที่บังเกิดความรู้ด้วยการป้อนข้อมูลกลับ โดยใช้หลักการค้นคว้า 3 ประการ คือ

1. ค้นหาคำตอบจากกิจกรรมที่ครูกำหนด ผู้เรียนต้องดำเนินกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้จากสิ่งที่ครูให้ค้นเพื่อหาคำตอบ โดยผู้เรียนต้องค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
2. สร้างมโนทัศน์หรือองค์ความรู้ขึ้นเอง โดยอาศัยข้อมูลที่รับจากครูประกอบการคิดของผู้เรียนที่นำไปสู่การสรุปมโนทัศน์หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ชัดเจน
3. ประยุกต์มโนทัศน์หรือขยายองค์ความรู้ไปจนครอบคลุมเสนอแนวทางหรือปัญหาใหม่ให้ผู้เรียนทราบหรือแก้ไขโดยใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อน ในการคิดหาคำตอบ การได้ซึมซับทีละน้อยนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการขยายความรู้ที่มีอยู่เดิมให้กว้างขวางขึ้น

ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (P)

ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เพิ่มเป็นระยะๆ ระหว่างกระบวนการเรียนการสอนจากลำดับที่ง่ายที่สุด ไปถึงลำดับที่ยากที่สุดด้วยการเห็นหรือตระหนักจากการฟังหรือการปฏิบัติด้วยตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินภาพการสอน

สำหรับการประเมินภาพ (Assessment) มีความสำคัญสำหรับการสอนแบบจิตปัญญาเพราะการประเมินภาพจะช่วยครูอนุมานระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นว่าผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ หรือองค์ความรู้ใหม่ได้ตามจุดประสงค์การสอนหรือไม่ หากไม่เกิดครูต้องแก้ปัญหาให้ทันในช่วงเวลาที่กำหนดสอน การสอนแต่ละช่วงเวลามีความหมายมากสำหรับการสอนแบบจิตปัญญา ครูต้องมีจุดประสงค์ทุกเวลาทุกหน่วยการสอนว่าครูต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร ซึ่งมีความยาวมากน้อยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการสอน

การประเมินภาพการสอนแบบจิตปัญญา 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินการสอนในขณะที่ดำเนินการสอน ครูต้องประเมินอยู่เสมอว่ากิจกรรมที่ครูจัดนั้น กระตุ้นผู้เรียนให้ปฏิบัติการคิดหรือไม่ ผู้เรียนสนใจเพียงใด การประเมินการสอน 2 แบบ คือ ประเมินระหว่างการสอน กับอีกแบบหนึ่งคือประเมินประสิทธิภาพการสอน กับอีกแบบหนึ่งคือการประเมินกิจกรรมการสอนว่ามีลักษณะของจิตปัญญาก้าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะ ABCDP หรือไม่อย่างไร

2. การประเมินการเรียนรู้ ก่อนจบการสอนแต่ละหน่วยการสอน ครูต้องร่วมกับผู้เรียนในการสรุปข้อความรู้ที่ได้เรียนรู้ว่า เด็กได้เรียนรู้อะไร อย่างไร วิธีประเมินอาจเป็นการทดสอบใช้คำถาม ร่วมกันสรุปหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ครูเห็นเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 4 หน่วยเวลากำกับการสอน

หน่วยเวลาสำคัญมากกับการสอนแบบจิตปัญญา เป็นตัวกำหนดเป้าหมายการสอน ปริมาณ เนื้อหา และความซับซ้อนของกิจกรรมการดำเนินการสอนตามแผนแต่ละหน่วยเวลาต้องทำให้จบในเวลาที่กำหนด การตรงต่อเวลาที่กำหนดมีประโยชน์กับการสอนอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. คุณชั้นเรียนได้ หมายถึง การที่ครูสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจงานที่ครูกำลังให้เรียนด้วยกิจกรรม และการไม่กินเวลาทำให้เด็กไม่เครียด

2. รักษาสมดุลระหว่างกิจกรรมกับเนื้อหาสาระวิชาที่ต้องเรียน การกำกับเวลาให้เป็นไปได้เหมาะสมกับความสนใจ และลักษณะงานที่มอบหมาย ซึ่งในเด็กแต่ละระยะเวลาแต่ละกิจกรรมควรสั้นประมาณ 5-10 นาที

3. ฝึกวินัยการตรงต่อเวลา ครูต้องดำเนินกิจกรรมการสอนอย่างต่อเนื่องในการจูงใจให้ผู้เรียนดำเนินการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การสอนที่ครูต้องการ และจบตามเวลาที่ครูกำหนด

การสอนแบบจิตปัญญาเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติและเกิดความคิดโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานประกอบกับการทำงานร่วมมือกันเป็นกลุ่ม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการสอนครูต้องใส่ใจต่อการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อปรับกลยุทธ์การสอนของครู ที่จะทำให้การสอนบรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้เรียนสนุกและเรียนรู้ในเรื่องที่ครูสอนอย่างประทับใจกระบวนการสอนมี 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการของผู้เรียน

การศึกษาสภาพและความต้องการของผู้เรียน เป็นงานขั้นต้นที่มีความสำคัญสำหรับการสอนแบบจิตปัญญา ครูจะต้องทราบว่าครูจะสอนชั้นไหน วิชาอะไร ลักษณะผู้เรียนเป็นอย่างไร อ่อน เก่ง ชน คือ หรือมีปัญหาที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้การออกแบบกิจกรรมการสอนสอดคล้องกับ

ผู้เรียน นอกจากนี้ครูต้องรู้สภาพท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อประมวลประสบการณ์เข้ามาออกแบบกิจกรรมด้วย จากข้อมูลที่ครูได้ ให้ครูนำมากำหนดหัวข้อเรื่องและกรอบกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดมโนทัศน์ที่ต้องเรียน

การสอนให้เกิดมโนทัศน์เป็นการสร้างความสามารถทางปัญญาแก่ผู้เรียน ฝึกผู้เรียนให้รู้จักประมวลผลตามความรู้จากข้อมูลจริงที่ได้รับจากประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดการให้ได้มาซึ่งข้อความรู้หรือมโนทัศน์นี้ ครูต้องสร้างกรอบมโนทัศน์ของหัวเรื่องให้ได้จนกว่าจะมีเนื้อหาหลักที่ครูต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้คืออะไร

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ของการสอน

จุดประสงค์การสอนระดับอนุบาลแตกต่างจากการสอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ตรงที่การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มุ่งส่งเสริมพัฒนาจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม รวมทั้งมีประสบการณ์ตรงซึ่งเป้าหมายการศึกษานี้ผนวกกับแนวคิดทางจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การสอนแบบจิตปัญญาจึงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย
2. ส่งเสริมพัฒนาการจิตนิยมที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตสำนึกที่ดี การมีสุนทรียต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และตนเอง
3. การส่งเสริมพุทธิปัญญาซึ่งหมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ลักษณะนิสัย สังคม ภาษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

ขั้นที่ 4 ออกแบบกิจกรรมการสอน

การออกแบบกิจกรรมการสอนเป็นขั้นของการพัฒนากิจกรรมการสอนที่มุ่งคุณสมบัติสำคัญของกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา 5 ประการ คือ A B C D P มีความหมายดังนี้

- A มาจาก Active learning หมายถึง การปฏิบัติภารกิจในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน
- B มาจาก Behaving learning หมายถึง การแสดงออกระหว่างเรียน ทั้งเพื่อแสดงผลงานและการมีส่วนร่วม
- C มาจาก Cooperative learning หมายถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือที่เกิดจากการเรียนในกลุ่มย่อยที่กำหนดในกิจกรรม
- D มาจาก Discovery learning หมายถึง การเรียนรู้จากการค้นพบจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

P มาจาก Progress การก้าวหน้าในการเรียน ซึ่งสังเกตได้โดยครูและผู้เรียนเอง

หลักการสำคัญในการออกแบบกิจกรรมแต่ละเรื่อง ครูต้องตรวจสอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูพัฒนาขึ้นมีลักษณะของ ABCDP ครบหรือไม่ กล่าวคือมีกิจกรรมที่เด็กลงมือกระทำใหม่ (A) เด็กได้คิดหรือไม่ (A) ได้แสดงออกใหม่ (B) กระทำกิจกรรมเป็นกลุ่มอย่างไร (C) ได้เรียนรู้อะไร (D) การเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นตามจุดประสงค์การสอนของครูหรือไม่ (P) ถ้าครบแปลว่าครูวางแผนความรู้แบบจิตปัญญาถูกต้อง ทั้งนี้ในกิจกรรม การเรียนการสอนไม่จำเป็นว่าลักษณะกิจกรรมต้องเรียงลำดับเป็น A B C D P ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายลักษณะอาจอยู่ในขั้นนำ ขั้นสอน หรือสรุปก็ได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรม และเนื้อหาวิชาของครู

ขั้นที่ 5 ดำเนินการสอนหมายถึงขั้นตอนการสอนประกอบด้วยงานหลัก 5 ขั้น ที่ครูต้องดำเนินการดังนี้

1. เตรียมความพร้อมก่อนสอนทุกๆ ครั้ง ครูต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่ครูเลือกสรรเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที เพื่อให้ผู้เรียนสงบจิตใจและพร้อมที่จะเรียน
2. บอกจุดประสงค์การสอน ใช้เวลา 1 นาที เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าต้องเรียนอะไรบ้าง จะได้คิดตาม ติดตาม และสรุปผลได้ถูกต้องเมื่อสิ้นสุดการเรียน
3. หาจุดสนใจ การสอนแบบจิตปัญญาบางครั้งเราไม่สามารถดำเนินการสอนได้เลยขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เรียน ความต้องการ ประสบการณ์ และบรรยากาศการเรียนรู้ขณะนั้น
4. ดำเนินกิจกรรมการสอนตามแผน ขณะดำเนินกิจกรรมครูต้องประเมินตนเองตลอดเวลาว่ากิจกรรมครูนั่นกระตุ้นให้คิดหรือไม่ ผู้เรียนได้แสดงออกหรือไม่ รู้อะไรเพิ่มขึ้นด้วยการประเมินการสอนตลอดระยะเวลาการสอน
5. สรุปบทเรียน จุดประสงค์หลัก คือ มุ่งประเมินสิ่งที่ผู้เรียนรู้ที่กำหนด การประเมินภาพนี้ต้องทำทุกระยะของกระบวนการสอน เพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียน การปฏิบัติของครูและประสิทธิภาพของหลักสูตร

บทบาทของครูผู้สอนแบบจิตปัญญา

ครูที่ใช้การสอนแบบจิตปัญญาต้องวางแผนการสอนทุกครั้งที่สอน เพราะการสอนแบบจิตปัญญาเป็นการสอนที่เน้นกิจกรรม (activity oriented) และการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นครูต้องกำหนดมโนทัศน์เรื่องที่เรียน จุดประสงค์ของการสอนประจำหน่วยการเรียนรู้ทุกครั้ง ในขั้นกิจกรรมครูต้องกำหนดขั้นตอนกิจกรรมที่ชัดเจน กำหนดเวลาของช่วงกิจกรรมและสื่อการสอนว่า ครูใช้อุปกรณ์ใด ใบงานอะไร และหนังสือเนื้อหาวิชาที่เด็กต้องอ่านประกอบในการศึกษาค้นคว้า (ใช้สำหรับสอนประถม มัธยม และอุดมศึกษา) ในตอนท้ายของแผนการสอนครูจะต้องมีการประเมินกิจกรรมการสอนว่าเด็กได้ประสบการณ์เรียนรู้ตามเจตนาครูหรือไม่ ไม่ได้เพราะอะไร ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงการสอนของครูใน

ครั้งต่อไป สำหรับการประเมินการสอนแบบจิตปัญญาจะบูรณาการลงในกิจกรรมการสอนโดยเฉพาะ
สังเกตง่ายจากขั้นสรุป

การสอนแบบจิตปัญญาเป็นการจุดชนวนของการเรียนรู้ที่มีความสุขและประทับใจ ครูที่ใช้
การสอนแบบจิตปัญญาต้องมีความตระหนักถึงเป้าหมายการสอน บทบาทของครูและผู้เรียนตลอดเวลา
ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร รู้อย่างไรจึงสนุกและพบความรู้ได้ภายในเวลาที่กำหนด ครูที่สอนแบบจิต
ปัญญาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการตามวัย ครูต้องรู้พัฒนาการของเด็ก วุฒิภาวะของเด็ก ซึ่งการ
รู้ภูมิหลังจะช่วยให้อุรูรูขอบเขตความลึกของเนื้อหา การเชื่อมต่อเนื้อหากับประสบการณ์เดิมที่จะนำมา
สอนเพิ่มพัฒนาพุทธิปัญญา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน ได้ถูกต้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. มีความเชื่อในปรัชญาการศึกษาพัฒนิยม การสอนแบบจิตปัญญามีความเชื่อว่าการสอน
เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางไม่ใช่การให้เด็กเรียนอย่างอิสระเสรี แต่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การลง
มือปฏิบัติที่เป็นความสุขและเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ครูต้องจัด
ประสบการณ์ที่จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. มีความคิดสร้างสรรค์และสนุกที่จะสร้างกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนรู้อย่างฉลาดทั้ง
ปัญญาและอารมณ์ พร้อมเสนอที่จะพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้เป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ
พร้อมยอมรับคำติ และแก้ไขในทันที
4. มีความอดทนและไม่ท้อต่อการปรับกิจกรรมให้จูงใจผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ของการ
สอนให้ได้

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนของการสอนแบบจิตปัญญา ไม่เคร่งครัดกับรูปแบบการจัดที่นั่งเรียน ผู้เรียน
สามารถนั่งเรียนได้ตามปกติ แต่ที่นั่งต้องเคลื่อนที่ได้คล่องตัว สำหรับการจัดกลุ่มหรือจัดกิจกรรมต่างๆ
ห้องเรียนต้องมีพื้นที่กว้างพอสำหรับกิจกรรม ในห้องเรียนต้องมีอุปกรณ์ที่ครูสามารถนำผลงานผู้เรียน
แสดงได้ อย่างน้อยต้องมีป้ายนิเทศหรือมีพื้นที่ผนังห้องที่ปะติดแต่งผลงานของผู้เรียนได้

หลักการสอน

โครงสร้างกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาเหมือนกับวิธีการสอนทั่วไป แต่จุดสำคัญอยู่ที่การ
จูงใจ ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ ได้คิดได้แสดงออก เรียนรู้แบบร่วมมือ และเห็นความก้าวหน้าของการ
เรียน ในการดำเนินการสอนแต่ละครั้งครูต้องเป็นไปตามเวลาที่กำหนด และผ่อนคลายโดยใช้หลักการ
สอนที่สำคัญคือ

1. ครูต้องบอกจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการสอนทุกครั้งที่สอน
2. ครูต้องสังเกตผู้เรียนและประเมินสภาพการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากบรรยากาศการเรียนการสอน เช่นผู้เรียนเบื่อหน่ายขาดความสนใจ หรือแสดงพฤติกรรมรบกวนในชั้นเรียน พร้อมใช้กิจกรรมรองและกิจกรรมเสริม ซึ่งหมายถึงกิจกรรมกระตุ้นให้เปลี่ยนบรรยากาศ โดยลักษณะของกิจกรรมนี้ต้องสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ส่วนใหญ่จะใช้กับกิจกรรมการสอนหลักที่ครูเชื่อมั่นเนื้อหาวิชาที่ต้องขยายเพิ่มเติมซึ่งมักไม่พบในการสอนปฐมวัย
3. ครูต้องให้ผู้เรียนเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียนถ้าให้ทำงานกลุ่ม โดยครูจะต้องวิเคราะห์ผลงานและป้อนข้อมูลกลับให้ผู้เรียนเห็นข้อถูกผิดและความรู้เพิ่มเติมในระหว่างการนำเสนอทันที ด้วยการใช้บรรยากาศการเรียนที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นวิชาการที่ผ่อนคลาย หลีกเลี่ยงการพูดหรือการกระทำที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคับข้องใจหรืออาย ครูต้องตระหนักในความแตกต่างของผู้เรียน ความเป็นคน ความเป็นศักดิ์ศรี พร้อมแสดงการยอมรับ ให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ทันทีที่ผู้เรียนต้องการคำแนะนำจากครู ครูต้องช่วยชี้แนะและเสริมข้อความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนค้นและรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด
4. ครูต้องสนใจให้ผู้เรียนสนใจในสาระวิชา ซึ่งอาจมาจากใบความรู้ หนังสือหรือเอกสารต่างๆหรือจากคำอธิบายของครูและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ต้องทำให้ผู้เรียนเห็นว่าครูใส่ใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเสมอ พร้อมชี้แนะสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ตามจุดประสงค์
5. ครูต้องใกล้ชิดกับผู้เรียน ติดตามการเรียนของผู้เรียน เข้าร่วมในการทำงานกลุ่มกับผู้เรียนด้วยการแจกอุปกรณ์ด้วยตนเอง ทำตัวเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
6. ครูต้องเริ่มการสอนตรงเวลาและจบตรงเวลาที่ครูกำหนด ครูที่สอนแบบจิตปัญญาต้องสามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ครบตามหน่วยเวลาที่กำหนดในแผนการสอน ไม่เย็นชากับผู้เรียนเบื่อหน่าย

2. ความหมายของแบบเสริมประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี เพื่อพัฒนาเด็กเป็นองค์รวมอย่างต่อเนื่องในรูปแบบบูรณาการ ไม่สอนเป็นรายวิชา ยึดหลักบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ และการที่ได้มีโอกาสได้อ่านหนังสือบ่อย ๆ จะทำให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้หนังสือและคุ้นเคยกับตัวหนังสือ สิ่งสำคัญที่ควรตระหนัก คือ หากเด็กมีประสบการณ์ที่ดีและมีความสุขในการใช้หนังสือ จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างดียิ่งในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก. 419/2522 ได้กำหนดประเภทของหนังสือที่ใช้ในโรงเรียน โดยให้ความหมายของหนังสือเสริมประสบการณ์ดังนี้

หนังสือเสริมประสบการณ์ หมายถึง หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ ผู้เรียนและผู้สอนใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่มิใช่กำหนดเป็นหนังสือเรียนหรือแบบเรียน เป็นหนังสือเพื่อการศึกษาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อความเพลิดเพลินซึ่งในคุณค่าภาษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน หรือเพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น จำแนกออกเป็น หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ้างอิง

2.1 หนังสืออ่านนอกเวลา หมายถึง หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตร นอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้ผู้อ่านนอกเวลาเรียนโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตร

2.2 หนังสืออ่านประกอบ หมายถึง หนังสือที่ใช้เสริมหรือเพิ่มเติมประกอบในสาขาวิชาที่เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักและคุ้นเคยกับงานเขียนต่างๆ ได้แนวคิดที่หลากหลายและทันสมัยก้าวหน้า

2.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอย่างหลักสูตร เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2.4 หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นมีจุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือประเภทสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้มีคติและสาระประโยชน์

2.5 หนังสืออ้างอิง หมายถึง หนังสือที่ใช้ศึกษาค้นคว้าอ้างอิง เกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนทางวิชาการที่บางเรื่องมีรายละเอียดไม่เพียงพอ ผู้เรียนก็จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเอง จากหนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม วิทยานิพนธ์

ดังนั้นความหมายของหนังสือเสริมประสบการณ์ คือ หนังสือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้อ่านเพิ่มเติม และเพื่อเพิ่มทักษะ ความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ภาษาทั้งภาษาแม่และภาษาที่เข้ามาเสริม ในงานวิจัยครั้งนี้ หนังสือเสริมประสบการณ์ 2 ภาษานั้น ประกอบด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. แนวคิดพื้นฐานของการใช้แบบเสริมประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี เพื่อพัฒนาเด็กเป็นองค์รวมอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบบูรณาการไม่สอนเป็นรายวิชา ยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้

ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ การที่เด็กมีโอกาสได้เลือกอ่านหนังสือบ่อย ๆ จะทำให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้หนังสือและคุ้นเคยกับตัวหนังสือ สิ่งสำคัญที่ควรตระหนัก คือ หากเด็กมีประสบการณ์ที่ดีและมีความสุขในการใช้หนังสือจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างดียิ่ง

1. คุณสมบัติหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สิ่งที่ต้องคำนึงถึง

1.1 สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.2 ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน ให้ประสบการณ์พื้นฐานที่สอดคล้องต่อการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเข้าสู่วัยที่สูงขึ้น

1.3 เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กอายุ ๔-๕ ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ต้องการที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้มาจากไหน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เช่นนี้ ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น อย่างนี้สิ่งนี้มีความเป็นมาอย่างไร วันนี้เริ่มจะเข้าใจข้อแตกต่างระหว่างความจริงและเรื่องสมมติ นิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้ ควรจะเป็นเรื่องสั้น เข้าใจง่าย มีตัวละครตัวเอกเพียงตัวเดียว และตัวละครร่วมอีก ๒-๓ ตัว เรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการและอิงความจริงอยู่บ้างอายุ ๕-๖ ปี เด็กวัยนี้เริ่มสนใจโลกของความเป็นจริง แยกอดีตปัจจุบันได้ รู้จักสิ่งแวดล้อมที่ห่างตัวมากขึ้น เริ่มเข้าใจว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างเช่นแต่ก่อน เนื้อหาของเรื่องควรส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาด้วย จะเป็นเรื่องจริงในปัจจุบัน หรือเป็นเรื่องประเภทวีรบุรุษทั้งหลายก็ได้

1.4 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่

1.5 วิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม

1.6 หลากหลายประเภท หลากหลายผู้แต่ง และผู้วาดภาพประกอบ เช่น

1. หนังสือภาพที่ไม่มีข้อความหรือตัวหนังสือ

2. หนังสือที่สามารถคาดเดาเหตุการณ์หรือเนื้อหาได้ล่วงหน้า

3. หนังสือที่เป็นเรื่องราวมีข้อความบรรยาย

4. หนังสือกลอนหรือคำคล้องจอง

5. นิทานอีสป (ควรเป็นหนังสืออีสปที่จบโดยไม่ต้องมีข้อสรุป แต่ส่งเสริมให้เด็กหาข้อสรุปเอง และผู้ใหญ่หรือผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กคิดในทางบวกและตามความเป็นจริง

6. วรรณกรรมสำหรับเด็ก

7. นิทานชาดกซึ่งสอนคุณธรรมในด้านความดีและความไม่ดี

8. สารานุกรมภาพสำหรับเด็ก

9. เรื่องที่อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น สัตว์

พืชบุคคล

10. เรื่องที่มีตัวเอกเป็นวีรบุรุษ หรือวีรสตรี ประวัติชีวิตบุคคล

11. เทพนิยายที่มีคติสอนใจ ตำนาน

12. เรื่องที่แต่งขึ้นใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตจริงของเด็ก
13. หนังสือที่แสดงวิธีการทำหรือประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ
14. นิติสารสำหรับเด็ก
15. หนังสือเสริมประสบการณ์รอบตัว
16. หนังสือภาพสามมิติ
17. หนังสือที่มีเสียงประกอบ หนังสือพลาสติก หนังสือผ้า หนังสือที่ผลิตจากวัสดุอื่นที่ไม่เป็นอันตราย หนังสือรูปทรง ขนาด ผิวสัมผัสที่แตกต่างกันทำให้เกิดการเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ ฯลฯ

1.7 ภาพชัดเจนเหมาะสมกับวัยเด็ก ออกแบบรูปภาพอย่างเรียบง่ายให้เรื่องราวต่อเนื่อง และต้องไม่เป็นภาพที่ทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัว สีสันอมสอาดและไม่ใช้สีสะท้อนแสง มีช่องว่างพักสายตาขนาดเหมาะสม

1.8 เนื้อเรื่องไม่ยากเกินไป ไม่สลับซับซ้อน ไม่สับสนวุ่นวาย

1.9 ภาษาที่ใช้ควรมีลักษณะดังเช่นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาสัญลักษณ์ส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ ภาษาที่มีคำคล้องจองเพราะเด็กจะสร้างรูปแบบในสมอง ฯลฯ

1.10 จำนวนหน้าและจำนวนคำศัพท์เหมาะสมกับวัย

1.11 ขนาด

1. ขนาดรูปเล่มมีลักษณะจูงใจให้เด็กเกิดความสนใจ เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่ม ๑.๑๒ ชนิดของกระดาษควรเป็นกระดาษชนิดดีเช่น กระดาษปอนด์ กระดาษอาร์ต ฯลฯ

1.12 ชนิดของกระดาษควรเป็นกระดาษชนิดดี เช่น กระดาษปอนด์กระดาษอาร์ต ฯลฯ

1.13 วิธีการนำเสนอส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสฝึกคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

4. ความสำคัญของแบบเสริมประสบการณ์

ในการสร้างแบบเสริมประสบการณ์นั้นต้องมีแบบฝึกหัด ซึ่งความหมายของแบบฝึกหัดมีดังนี้ แบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนวิชาทักษะ การใช้แบบฝึกพัฒนาการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูและนักเรียนพบข้อบกพร่องทางการเรียนการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องนั้นมีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า “แบบฝึกหมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหา หรือ คำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนฝึกตอบ” นอกจากนี้แบบฝึกหัดมีความหมายต่อไปนี้

ลักษณะ อินทจักร (2538: 161) ให้ความหมาย แบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง แบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ศศิธร รัชฎถณนันท (2542: 375) ให้ความหมายแบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง แบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ฝึกความเข้าใจ ฝึกทักษะต่าง ๆ และทดสอบความสามารถของนักเรียนตามบทเรียนที่ครูสอนว่า นักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2545: 16) ให้ความหมาย แบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง สิ่งที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบฝึกที่ครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนพึงกระทำ อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วย หรืออาจรวมเล่มก็ได้

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครู สร้างขึ้น โดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง อาจจะทำให้ผู้เรียนทำแบบฝึกขณะเรียนหรือหลังจากจบบทเรียนไปแล้วก็ได้

จากความหมายของแบบฝึกดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ดีขึ้น

แบบฝึกจึงสอดคล้องกับกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในส่วนที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและเพื่อความสนุกสนานของเด็กปฐมวัย และเข้ากับบทเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้น และจูงใจให้เด็กปฐมวัยรู้สึกดีกับการเรียนรู้ตามกิจกรรม มากขึ้น ก็ควรมีแบบเสริมประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือทำ เช่น การสนทนา การพูดคุย การเล่านิทาน การสาธิต การทดลอง การร้องเพลง การท่องคำศัพท์ การเล่นเกม เป็นต้น

5. แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา

แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา คือ แบบฝึกเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับ อาหาร ผลไม้ ธรรมชาติรอบตัวและสัตว์ ที่กำหนดตามหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนภสรณัฐนนท์ ที่พัฒนารูปแบบของแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาของ รศ.ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ โดยเน้นการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนในการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำ คือ ครูจะเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย เข้าสู่บทเรียนด้วยการนำเรื่องเกี่ยวกับคำศัพท์ที่จะเรียนมาสนทนา ร้องเพลง หรือ กิจกรรมอื่นให้สอดคล้องประกอบตัวแปลภาษาอังกฤษ

2. ขั้นตอนการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมตามแบบเสริมประสบการณ์ โดยในแต่ละสัปดาห์จะเรียนคำศัพท์เพียง 1 คำต่อ 3 วันวันละ 20-30 นาที ในกิจกรรมต่างๆ เด็กปฐมวัยจะลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างตนเองกับเพื่อนๆ ด้วยกัน โดยมีผลงานการเรียนคำศัพท์เกี่ยวกับผลไม้ อาหาร ธรรมชาติรอบตัว และสัตว์ โดยกำหนดว่า คำศัพท์ 1 คำที่เรียนจะเป็นดังนี้ ในวันที่ 1 เน้นเรียนพูดคำศัพท์ วันที่ 2 เน้นเรียนการเขียนคำศัพท์ และวันที่ 3 การใช้คำศัพท์ ด้วยการแต่งประโยคง่ายๆ

3. ขั้นสรุป หลังจากที่ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละวัน เด็กปฐมวัยต้องเขียนคำศัพท์ที่เรียนรู้ตามรอยปะ และอ่านออกเสียงพร้อมกันกับเพื่อนๆ และอ่านออกเสียงทีละคน จากนั้นครูก็พูดซ้ำให้นักเรียนฟังและพูดตาม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดความตระหนักรู้การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียน

สรุป

การจัดกิจกรรมใช้แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษานี้ เป็นการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้หลักการของจิตปัญญาเข้ามาเป็นตัวหลักในการจัดการเรียนสอน ซึ่งในกระบวนการนี้ ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และมีส่วนกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนการสอน และซึมซับคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้โดยการลงมือทำมากกว่าการท่องจำ อย่างที่ผ่านมา

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อใช้สอน

1. ความหมายของคำศัพท์

คำศัพท์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง กลุ่มเสียง เสียงพูด หรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิดเป็นคำหรือคำยากที่ต้องแปล (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2540: 853)

คำศัพท์ คือ กลุ่มเสียงที่มีความหมาย แบ่งออกได้เป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไปเช่น แบ่งตามรูปคำหรือแบ่งตามลักษณะการนำไปใช้ เป็นต้น (สมพร วราวิทย์ศรี. 2539 : 12)

ศิธร แสงธนูและกิด พงษ์รัต (2528: 35-41) ได้กล่าวสรุปว่าคำศัพท์คือกลุ่มเสียงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความหมายให้รู้ว่าเป็นคน สิ่งของ อาการ หรือลักษณะอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง คำศัพท์เป็นส่วนหนึ่งของภาษา

คำศัพท์ภาษาอังกฤษ จึงเป็นทั้งคำ และกลุ่มคำที่มีความหมาย เพื่อใช้สื่อความแทนสัญลักษณ์ต่างๆ นั่นเอง ในการสื่อสารก็จำเป็นต้องใช้คำศัพท์ดังที่กล่าวมา

2. ความสำคัญของคำศัพท์

ในการเรียนภาษานั้น สิ่งที่มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนก็คือการเรียนรู้คำศัพท์ เพราะคำศัพท์ถือเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของคำศัพท์ไว้ดังนี้

สตีวิก (Stewich. 1972: 2) กล่าวว่า ในการเรียนภาษานั้นการเรียนรู้คำศัพท์ของภาษาใหม่ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศส่วนหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้องค์ประกอบของภาษาซึ่งประกอบด้วย เสียง โครงสร้างและคำศัพท์ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามประการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ผู้อื่นพูด และสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คำศัพท์จึงนับเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนภาษา โดยถือว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศก็ต่อเมื่อ

1. ได้เรียนรู้ระบบเสียง คือ สามารถพูดได้ดีและสามารถเข้าใจได้
2. ได้เรียนรู้และสามารถใช้โครงสร้างของภาษานั้น ๆ ได้
3. ได้เรียนรู้คำศัพท์จำนวนมากพอสมควร และสามารถนำมาใช้ได้

กาเดสซี่ (Ghadessy. 1998: 24) ให้ความเห็นว่า คำศัพท์มีความสำคัญยิ่งกว่าโครงสร้างทางไวยากรณ์เพราะคำศัพท์เป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา หากผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ก็สามารถนำคำศัพท์มาสร้างเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น เช่น วลี ประโยค เรียงความ แต่หากไม่เข้าใจคำศัพท์ ก็ไม่สามารถเข้าใจหน่วยทางภาษาที่ใหญ่กว่าได้เลย ดังนั้นในบรรดาองค์ประกอบทั้ง หลายของภาษา “คำ” เป็นสิ่งที่เรารู้จักมากที่สุด ภาษาก็คือการนำคำมารวมกัน (A language is a collection of words.) นั่นเอง

วรรณพร ศิลาวา (2539: 15) ให้ความเห็นว่าคำศัพท์เป็นหน่วยพื้นฐานทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เป็นอันดับแรก เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะ การฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาสรุปได้ว่า คำศัพท์เป็นหน่วยพื้นฐานทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เป็นอันดับแรกเพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษา ดังนั้นการเรียนคำศัพท์จึงมีความสำคัญต่อการเรียนภาษามาก

3. ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แบ่งได้เป็นหลายประเภท เดล เอดก้า (Dale Edgar.1969: 37 – 38) ได้แบ่งคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำศัพท์ที่มีความหมายตัวเอง (Content Words) คือ คำศัพท์ประเภทที่เราอาจบอกความหมายได้โดยไม่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของประโยค เป็นคำที่มีความหมายตามพจนานุกรม เช่น dog, box, pen เป็นต้น

2. คำศัพท์ที่ไม่มีความหมายแน่นอนในตัวเอง (Function Words) หรือที่เรียกว่าการยะ ได้แก่ คำนำหน้า (Article), คำบุพบท (Preposition), คำสรรพนาม (Pronoun) คำประเภทยี้มีใช้มากกว่าคำประเภทอื่น เป็นคำที่ไม่สามารถสอนและบอกความหมายได้ แต่ต้องอาศัยการสังเกตจากการฝึกการใช้ โครงสร้างต่างๆในประโยค

สุไร พงษ์ทองเจริญ (สุขุมลย์ บุตรานนท์. 2542: 14; อ้างอิงจาก สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2526) ได้แบ่งประเภทของคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. Active Vocabulary คือ คำศัพท์ที่นักเรียนควรจะใช้เป็นและใช้ได้อย่างถูกต้อง คำศัพท์เหล่านี้ใช้มากในการฟัง พูด อ่านและเขียน เช่นคำว่า important, necessary, consist เป็นต้น สำหรับการเรียนคำศัพท์ประเภทนี้ ครูจะต้องฝึกบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง

2. Passive Vocabulary คือคำศัพท์ที่ควรจะสอนให้รู้แต่ความหมายและการออกเสียงเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องฝึก คำศัพท์ประเภทนี้ เช่น คำว่า elaborate, fascination, contrastive เป็นต้น คำศัพท์เหล่านี้เมื่อผู้เรียน เรียนในระดับสูงขึ้น ก็อาจจะกลายเป็นคำศัพท์ประเภท Active vocabulary ได้

กล่าวโดยสรุป คำศัพท์ในภาษาอังกฤษสามารถแบ่งประเภทได้จากความหมายของคำ คือ คำที่มีความหมายในตัวเอง และคำที่ไม่มีความหมายในตัวเอง นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งตามประเภทการนำมาใช้ คือ คำศัพท์ที่นักเรียนควรจะใช้เป็นและใช้ได้อย่างถูกต้อง และคำศัพท์ที่ควรจะสอนให้รู้แต่ความหมายและการออกเสียงเท่านั้น

4. องค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ด้านองค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น ศิธร แสงธนู และ คิด พงศ์ทัต (2541: 9 – 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของคำศัพท์ว่าต้องมียองค์ประกอบดังนี้

1. รูปคำ (Form) ได้แก่ รูปร่างหรือการสะกดตัวของคำนั้น ๆ
2. ความหมาย (Meaning) ได้แก่ ความหมายของคำนั้นๆซึ่งหากจะกล่าวโดยละเอียดแล้ว คำศัพท์หนึ่งๆ จะมีความหมายแฝงอยู่ถึง 4 นัย ด้วยกัน คือ

2.1 ความหมายตามพจนานุกรม (Lexical Meaning) ได้แก่ ความหมายตามพจนานุกรม สำหรับภาษาอังกฤษคำหนึ่ง ๆ มีความหมายหลายอย่าง บางคำอาจใช้ในความหมายแตกต่างกัน ทำให้บางคนเข้าใจว่าความหมายที่แตกต่างออกไป หรือความหมายที่ตนไม่ค่อยรู้จักนั้นเป็น “สำนวน” ของภาษา เช่น

He went to his *house*. (บ้านที่เป็นที่อยู่อาศัย)

The President lives in the *White House*. (บ้านประจำตำแหน่งประธานาธิบดี)

The *House* of Representative is meeting today. (สภา)

2.2 ความหมายทางไวยากรณ์(Morphological Meaning)คำศัพท์ประเภทนี้เมื่ออยู่ตามลำพังโดด ๆ จะเดาความหมายได้ยาก เช่น “s” เมื่อไปต่อท้ายคำนาม hats, pens จะแสดงความหมายเป็นพหูพจน์ หรือเมื่อนำไปต่อท้ายคำกริยา เช่น walks ในประโยค She walks home. ก็จะหมายความว่า การกระทำนั้นทำอยู่เป็นประจำ เป็นต้น

2.3 ความหมายจากการเรียงคำ (Syntactic Meaning) ได้แก่ ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเรียงลำดับคำ เช่น boathouse หมายถึง อุ้งเรือ แตกต่างจาก houseboat หมายถึง เรือที่ทำเป็นบ้าน

2.4 ความหมายตามเสียงขึ้นลง (Intonational Meaning) ได้แก่ ความหมายของคำที่เปลี่ยนไปตามเสียงขึ้นลงที่ผู้พูดเปล่งออกมา ไม่ว่าจะเป็นเสียงที่มีพยางค์เดียว หรือมากกว่า เช่น Fire กับ Fire คำแรกเป็นการบอกเล่าที่อาจทำให้ผู้ฟังตกใจมากหรือน้อย แล้วแต่น้ำหนักของเสียงที่เปล่งออกมา ส่วนคำหลังเป็นคำถามเป็นเชิงไม่แน่ใจจากผู้ฟัง

3. ขอบเขตของการใช้คำ (Distribution) จำแนกออกเป็น

3.1 ขอบเขตทางด้านไวยากรณ์ เช่น ในภาษาอังกฤษการเรียงลำดับคำ (Word Order) หรือตำแหน่งของคำที่อยู่ในประโยคที่ต่างกัน ทำให้คำนั้นมีความหมายแตกต่างกันออกไปด้วยดังประโยคต่อไปนี้

This man is brave. (คำนาม) แปลว่า คนผู้ชาย

They man the ship. (คำกริยา) แปลว่า บังคับ

We need more man-power. (คำคุณศัพท์) แปลว่า กำลังคน

3.2 ขอบเขตของภาษาพูดและภาษาเขียน คำบางคำใช้ในภาษาพูดเท่านั้น แต่คำบางคำก็ใช้ภาษาเขียนโดยเฉพาะ

3.3 ขอบเขตของภาษาในแต่ละท้องถิ่น การใช้คำศัพท์บางคำมีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น และแม้แต่ภายในประเทศเดียวกันก็ยังมีภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปกล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษมี 3 ประการ คือ รูปคำ ความหมายและขอบเขตของการใช้คำ ในด้านของความหมาย นอกจากจะมีความหมายตามพจนานุกรมแล้ว ยังมีความหมายทางไวยากรณ์ ความหมายจากการเรียงคำ และความหมายจากการออกเสียงขึ้นลงของคำพูด ส่วนในด้านของขอบเขตของการใช้คำ แบ่งออกเป็นขอบเขตของการเรียงลำดับคำ ขอบเขตของภาษาพูดและภาษาเขียน และขอบเขตของภาษาในแต่ละท้องถิ่น

5. หลักการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอน

จากงานวิจัยของนันทพร คชศิริพงศ์ (2541: 79) กล่าวถึงการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ว่าควรเลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ใกล้ตัวเด็กที่สุดมาสอน หัวใจของการสอนคำศัพท์อยู่ที่การฝึกซ้ำจนผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในสถานการณ์ที่ต้องการได้อย่างคล่องแคล่วโดยอัตโนมัติ

แม็คกี้ (Mackey.1976: 176-190) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการในการเลือกคำศัพท์มาสอนนักเรียนดังนี้

1. คำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย (Frequency) หมายถึง คำศัพท์ที่ปรากฏบ่อยในหนังสือ เป็นคำศัพท์ที่นักเรียนต้องรู้จัก จึงจำเป็นต้องนำมาสอนเพื่อให้นักเรียนรู้และใช้ได้ถูกต้อง

2. อัตราความถี่ของคำศัพท์จากหนังสือต่าง ๆ สูง (Range) หมายถึง จำนวนหนังสือที่นำมาใช้ในการนับความถี่ ยิ่งใช้หนังสือจำนวนมากเท่าไร บัญชีความถี่ยิ่งมีคุณค่ามากเท่านั้น เพราะคำที่จะหาได้จากหลายแหล่งย่อมมีความสำคัญมากกว่าคำที่จะพบเฉพาะในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งอย่างเดียว แม้ว่าความถี่ของคำศัพท์ที่พบในหนังสือเล่มนั้น ๆ จะมีมากก็ตาม

3. สถานการณ์หรือสถานะในขณะนั้น (Availability) คำศัพท์ที่เลือกมาใช้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถี่เพียงอย่างเดียว ต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ด้วย เช่น คำว่า blackboard ถ้าเกี่ยวกับห้องเรียนครูต้องใช้คำนี้ แม้จะเป็นคำที่ไม่ปรากฏบ่อยก็ตาม

4. คำที่ครอบคลุมคำได้หลายอย่าง (Coverage) หมายถึง คำที่สามารถครอบคลุมความหมายได้หลายอย่างหรือสามารถใช้คำอื่นแทนได้

5. คำที่เรียนรู้ได้ง่าย (Learnability) หมายถึง คำที่สามารถเรียนรู้ได้ง่าย เช่น คำที่คล้ายกับภาษาเดิม มีความหมายชัดเจน สั้น จำง่ายหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับ ลาโด (Lado. 1996 : 119 – 120) เป็นส่วนใหญ่ เว้นบางข้อที่ลาโดได้เสนอเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1. ควรเป็นคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน
2. ควรมีปริมาณของตัวอักษรในคำศัพท์เหมาะสมกับระดับอายุ และสติปัญญาของผู้เรียน เช่น ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ก็ควรนำคำศัพท์สั้น ๆ มาสอน
3. ไม่ควรมีคำศัพท์มากเกินไปหรือน้อยเกินไปในบทเรียนหนึ่ง ๆ แต่ควรเหมาะสมกับวุฒิภาวะทางสติปัญญาของผู้เรียน
4. ควรเป็นคำศัพท์ที่นักเรียนมีโอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นำไปพูดสนทนา หรือพบเห็นคำศัพท์นั้นตามป้ายโฆษณา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเลือกคำศัพท์เพื่อนำมาสอนผู้เรียนนั้น ควรเป็นคำศัพท์ที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย นอกจากนี้คำศัพท์ที่จะนำมาสอนนั้นต้องเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. วิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ในการสอนคำศัพท์นั้นมีการศึกษาหลายท่านได้เสนอขึ้น ตอนในการสอนคำศัพท์ไว้หลายแนวทางด้วยกันดังนี้

อนุภาพ คลโสภณ (2540: 18) ได้เสนอแนะลำดับขั้นในการสอนคำศัพท์ ดังนี้

1. พิจารณาความยากง่ายของคำ ครูควรพิจารณาว่าคำนั้น ๆ เป็นคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ง่าย หรือเป็นคำศัพท์ที่มีปัญหา ทั้งนี้เพื่อจะได้แบ่งแยกหาวิธีในการสอน และทำการฝึกให้เหมาะสมกับคำศัพท์นั้น

2. สอนความหมาย ให้นักเรียนตีความหมายจากภาษาอังกฤษโดยตรง ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทย โดยอาจจะใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ของจริง หรือแสดงกริยาท่าทางประกอบ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายอย่างเด่นชัดขึ้น

3. ฝึกการออกเสียงคำศัพท์ใหม่ ครูเขียนคำศัพท์ใหม่ลงบนกระดาน อ่านให้นักเรียนฟังก่อน และให้นักเรียนออกเสียงตามพร้อมทั้ง แกะไขให้นักเรียนออกเสียงผิด สำหรับกลวิธีในการสอนความหมายคำ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทยในการสอนนั้นมีวิธีการหลายแบบที่ครูจะช่วยให้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำจากภาษาอังกฤษโดยตรง ดังต่อไปนี้

1. ใช้คำศัพท์ที่นักเรียนรู้ หรือจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมาผูกประโยค เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความหมายของคำศัพท์ใหม่

2. ใช้ประโยชน์ของคำศัพท์เก่า เมื่อมีความหมายเหมือนกันหรือตรงกันข้ามกับคำศัพท์ใหม่

3. สอนคำศัพท์ใหม่ โดยการใช้คำจำกัดความหมายง่าย ๆ

4. ใช้ภาพหรือของจริงประกอบการอธิบายความหมาย อุปกรณ์ประเภทนี้หามาได้ง่าย ๆ เช่นของที่อยู่รอบห้อง เครื่องแต่งกาย หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรืออาจใช้ภาพถ่ายเส้น การ์ตูน เขียนภาพบนกระดานคำได้ อุปกรณ์เหล่านี้จะช่วยให้การแสดงความหมายชัดเจนโดยไม่ต้องใช้คำแปลประกอบ

5. การแสดงท่าทาง ครูใช้การแสดงท่าทางประกอบการแสดงความหมายของคำได้

6. การใช้บริบทหรือสอนให้เดาความหมายจากประโยค

สำหรับการฝึกใช้คำศัพท์ ต้องฝึกในรูปประโยคเสมอ และรูปประโยคที่นำมาฝึกก็ต้องเป็นประโยคที่ถูกต้องและใช้ได้ สถานการณ์จริง ประโยคที่นำมาใช้ต้องเป็นประโยคที่นักเรียนรู้จักแล้ว สอนคำศัพท์ใหม่ในรูปประโยคใหม่ ครูควรหาวิธีเสริมคำศัพท์ โดยใช้วิธีการฝึกต่าง ๆ เช่น

1. หาคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน

2. หาคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม

3. หาคำศัพท์ที่มาจากราก (root) เดียวกัน

4. คำศัพท์ที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

5. ศึกษาชนิดของคำ (Parts of speech)

6. ฝึกการเติมวิภัติปัจจัย (prefix and suffix) เข้าไปในคำที่นักเรียนรู้จักแล้ว

เดล เอดก้า (Dale Edgar.1969: 46 – 52) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนคำศัพท์ดังนี้

1. นักเรียนในระยะเริ่มเรียน ควรจะได้เรียนการออกเสียงอย่างถูกต้องและสามารถเรียงคำเป็นประโยคในการพูดได้อย่างมั่นใจและถูกต้อง คำที่ไม่มีความหมายในตนเอง (function word) เช่น คำบุพบท to, for และอื่นๆ ควรให้ฝึกในโครงสร้างประโยคอย่างคล่องแคล่ว

2. ทบทวนคำศัพท์เก่าเมื่อพบในโครงสร้างประโยคใหม่ แต่สิ่งที่จำเป็นคือ สอนการออกเสียงใหม่ในโครงสร้างของประโยคใหม่

3. คำศัพท์ที่นักเรียนสนใจหรืออยู่ในหัวข้อที่จะเรียนไม่จำเป็นต้องเรียนทีเดียวหมด

4. คำศัพท์ที่เรียนควรจะเป็นคำศัพท์ที่เด็กต้องการ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก

5. โดยทั่วไปในระยะเริ่มแรก ควรเรียนคำศัพท์ใหม่ 3 – 5 คำ และควรเพิ่มขึ้นในระดับชั้นสูงต่อไป

6. คำศัพท์ใหม่ 3 – 5 คำ หมายถึง การฝึกในแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมและใช้ในการสร้างประโยคใหม่ในโครงสร้างเดิมที่เรียนมา เช่น คำว่า hospital ถ้านักเรียนรู้จักประโยค I went to the store. ก็สามารถใช้สร้างประโยคใหม่ I went to the hospital. และนักเรียนควรจะได้ใช้คำใหม่ในทักษะอื่น ๆ เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน หรือในกิจกรรมอื่น ๆ

7. ในการเลือกคำศัพท์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป็นคำที่เจ้าของภาษาใช้พูดอย่างแท้จริงและควรตั้งคำถามอยู่เสมอว่านักเรียนจะใช้พูดอย่างไร

8. สิ่งจำเป็นในการเลือกคำศัพท์ คือ ศัพท์ใหม่ใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว สามารถใช้ในชีวิตประจำวัน

9. ในระยะเริ่มแรก คำที่สอนควรมีภาพประกอบหรือการแสดงง่าย ๆ ซึ่งนักเรียนจะใช้คำเหล่านี้ในการเรียนสิ่งที่ยากต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการสอนคำศัพท์นั้นครูควรสอนการออกเสียงคำศัพท์ สอนเขียน สอนให้นักเรียนทราบความหมายของคำศัพท์โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นสื่อเพื่อสนองเรื่องการสะกดคำและสอนให้นักเรียนนำคำศัพท์ไปใช้ในรูปประโยคได้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

เกียรดิชัย สายคำคำ (บทคัดย่อ: 2553) กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จ.ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือแบบสอบถามและสัมภาษณ์ กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ประกอบด้วย 6 กลวิธี คือกลวิธีการเดาคำศัพท์ กลวิธีการใช้พจนานุกรม กลวิธีการจดบันทึก กลวิธีการจำแบบฝึกฝน กลวิธีการถอดความหมายจากตัวสะกด และกลวิธีการกระตุ้น

5. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การเรียนรู้โดย อารี พันธุ์มณี (2534: 86) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ หรือ วุฒิภาวะ หรือพิสัยต่างๆ หรือความบังเอิญ

พัชรีย์ สวนแก้ว (2536: 40) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ได้รับรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้แก่ วุฒิภาวะและความพร้อม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและความสามารถที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550: 29) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้หมายถึงกระบวนการที่มนุษย์มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร การเรียนรู้ของเด็ก เป็นผลมาจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมและมีการฝึกฝนมาตั้งแต่วัยทารก ในการเรียนรู้ของเด็กนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลได้แก่ สภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ ความต้องการและความสนใจของเด็ก การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีขอบเขต คือ ในช่วงเวลาสั้น การรับรู้เนื้อหาแบบรูปธรรม วิธีการเรียนรู้ในแบบของการเล่น ลงมือปฏิบัติสำรวจสิ่งรอบตัวตามความพอใจของตนเอง

พฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของนักการศึกษาซึ่งกำหนดโดย บลูม และคณะ (Bloom and Others) มุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน ดังนี้

- **ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถทางสมอง ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และประเมินผล

- **ด้านเจตพิสัย (Affective Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึก ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติ การประเมินค่าและค่านิยม

- **ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถด้านการปฏิบัติ ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท การเคลื่อนไหว การกระทำ การปฏิบัติงาน การมีทักษะและความชำนาญ

สรุปได้จากข้อความด้านบน เมื่อเกิดการเรียนรู้ จึงมีการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร สามารถแสดงออกได้ทั้งการพูด การเขียนหรือการแสดงท่าทาง และพฤติกรรมใหม่นี้เกิดจากการฝึกฝนหรือประสบการณ์ใหม่

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

การเรียนรู้มีปัจจัยที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน ตัวแปรเกี่ยวกับบทเรียน และวิธีการสอน ตัวแปรเกี่ยวกับผู้สอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ได้แก่

- เพศ โดยทั่วไป ทั้งสองเพศมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ และความคาดหวังในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ทำให้ทั้งสองเพศมีความสำเร็จในการเรียนรู้แขนงวิชาที่ต่างกัน
- อายุ เมื่อมีการเจริญเติบโตจากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ บุคคลจะมีความพร้อมในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นไปตามวัย
- ความสนใจและการตั้งใจเรียน ย่อมทำให้ผู้เรียนมีสมาธิ มีความจดจ่อ ทุ่มเทให้กับ การเรียนอย่างเต็มที่ที่จะมีความสำเร็จสูงกว่าคนที่มีความระดับสติปัญญาเท่าเทียมและมีความตั้งใจน้อยกว่านั่นเอง
- ระดับความสามารถทางด้านสติปัญญาและความถนัด ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูงย่อมสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ยาก มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีความสลับซับซ้อนได้ดี และเร็วกว่าผู้เรียนที่มี ปัญญาระดับปานกลางหรือต่ำ ส่วนเรื่องความถนัดนั้น ถ้าผู้เรียนถนัดด้านใดก็ย่อมทำได้ดีกว่าบุคคลอื่น
- ความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตาม ถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานมาก่อน ย่อมทำให้การเรียนรู้เกิดง่ายกว่าที่ไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อน
- เจตคติ ต่อสถาบันการศึกษา ต่อวิชาที่เรียน ต่อครูผู้สอน ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น เพราะถ้ามีเจตคติที่ดีต่อสิ่งเหล่านั้นก็ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ และทุ่มเทในการเรียนมากขึ้น
- ความสมบูรณ์ต่ออวัยวะรับสัมผัส โดยเฉพาะตากับหู ซึ่งมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้มาก เพราะถ้าผู้เรียนมีความบกพร่อง ด้านตาหรือหูก็จะทำให้การรับรู้ของมุลอาจเกิดความล้มเหลวหรือผิดพลาดได้

2. ปัจจัยที่เป็นบทเรียนและวิธีสอน ได้แก่

- ความยากง่ายของบทเรียน ความยากง่ายนั้นจะเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียน
- ความสั้นยาวของบทเรียน บทเรียนที่ยาวเกินไป บางทีก็น่าเบื่อหน่ายหรือเกิดความเมื่อยล้าให้กับผู้เรียน
- บทเรียนที่เกิดจากการปฏิบัติหรือการทดลอง การเรียนประเภทนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรง และสามารถจับบทเรียนได้ดีกว่าที่ครูพูดอย่างเดียว
- การฝึกฝนหรือการทำซ้ำ บทเรียนของวิชาประเภททักษะ ไม่ว่าจะเป็นทางภาษาตัวเลข หรือทักษะทางการเคลื่อนไหว การเรียนด้วยการฝึกฝนเป็นประจำย่อมทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการไม่ฝึกฝน

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวครูผู้สอน ถ้าจำเป็นจะต้องเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้สอน สิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้คือ

- บุคลิกภาพของครูผู้สอน ในที่นี้ หมายถึงรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย หรือความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้สอน สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้
- ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน เมื่อผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมา ก็จูงใจให้เกิดความต้องการในการเรียนบทต่อไป
- ความรู้ในเนื้อหาที่สอน ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในที่เรื่องที่สอน ทำให้สอนได้อย่างมั่นใจ และผู้เรียนผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ที่ถูกต้องด้วย

สรุปได้ว่า มีปัจจัยและตัวแปรหลายอย่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ หากครูเข้าใจอิทธิพลต่างๆ เป็นอย่างดี ครูก็จะสามารถนำกิจกรรมในรูปแบบจิตปัญญาและสามารถสนองต่อการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี

2. ลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยจะมีลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นเฉพาะตนและต่างกัน ครูควรตระหนักว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีในรูปแบบใด และถนัดมากที่สุด แล้วจึงเสริมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบอื่น ซึ่งอาจจะแบ่งการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้เป็น 3 ประเภท คือ (พัชรีย์ สวนแก้ว, 2536: 44-45) และอรนุช ลิ้มตศิริ (2543: 29-30)

1. เรียนรู้แบบสัมผัส (Haptic Learners) หมายถึง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการเคลื่อนไหว จับต้องสัมผัสจากประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้ที่เด็กได้รับมาจากสภาพแวดล้อมโดยการกระทำ การรับรู้ และการพบเห็นประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสภาพแวดล้อมนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ และการเสริมสร้างลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก

2. การเรียนรู้จากการบอกเล่าด้วยการฟัง (Auditory Learners) โดยอาศัยการพูดหรือดนตรีช่วยในการเรียนรู้ การเรียนรู้จากการบอกเล่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นนอกจากเกิดจากประสบการณ์ตรงแล้ว เด็กปฐมวัยยังสามารถที่จะเรียนรู้ได้จากการบอกเล่าของบุคคลต่างๆ หรือจากหนังสือ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม เนื่องจากตัวเด็กเองไม่ได้มีประสบการณ์ตรงต่อสิ่งเหล่านั้น

3. การเรียนรู้จากการสังเกต (Visual Learners) โดยอาศัยสายตา หรือโดยอาศัยจักขุประสาท เช่น การเรียนจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ จากการอ่านหนังสือ หรือรูปภาพ เด็กปฐมวัยมักแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึงความเข้าใจ เด็กๆ จะเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ จากรอบๆ ตัว และเมื่อเด็กเริ่มเข้าสังคม เด็กก็จะเริ่มสังเกตและลอกเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เด็กสนใจ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดี

สรุปคือ การเรียนรู้ทั้ง 3 ลักษณะนั้นมีผลที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอน ที่ต่างกัน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการเรียนรู้ที่ครบถ้วนและเป็นอย่างดี

กรมวิชาการ (2542: 3 - 5) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กในช่วงปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้ จะเป็นไปได้ด้วยดี ถ้าเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสริเริ่มตามความต้องการ และความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อ่อนน้อมและปลอดภัย ดังนั้นการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

นอกจากนี้เด็กจะเรียนรู้โดยผ่านการเล่นเพราะการเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและ ค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วย พัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์- จิตใจ และสังคม จากการเล่นเด็กมีโอกาที่จะอธิบายแสดงออกถึง ตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกรู้ของผู้อื่น เป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์ เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 16) กล่าวว่า การเรียนรู้ในช่วงวัย 0-6 ปี ถือได้ว่าเป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ เพราะวัยนี้สมองจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ 3 ปีแรก สมองของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทั้งปริมาณเส้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อ สารเคมีในสมองรวมทั้งรอยหยักที่พื้นผิวสมอง ซึ่งล้วนส่งผลต่อสติปัญญาและความฉลาดของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาได้รับการ กระตุ้น ด้วยวิธีที่ถูกต้องแล้วจะช่วยพัฒนาเซลล์สมอง เจตคติต่อการเรียนรู้และวางพื้นฐานของการเรียน ช่วยให้การศึกษารับรู้พัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2542: 80 -82) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กในช่วงปฐมวัย ถือได้ว่าเป็นวัยทองของการเรียนรู้เพราะวัยนี้สมองจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและการกระตุ้นในทิศทาง ที่ถูกต้องแล้ว เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังทักษะต่างๆ ได้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมทั้งการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

อรนุช ลิ้มศิริ (2543: 30) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้ของเด็กมีวิธีการเรียนรู้หลายวิธี ได้แก่

1. การกระทำจนเป็นกิจวัตร เช่น เรื่องสุขนิสัย
2. การจัดสถานะให้เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่ต้องการ
3. การสังเกตการเลียนแบบ
4. การอบรมสั่งสอน ของบิดา มารดา
5. การลงมือฝึก ลองถูกด้วยตนเอง
6. จากการวิเคราะห์หาเหตุผล วิจัย และตั้งสมมติฐาน

พินัย; และคนอื่นๆ (เยาพา เดชะคุปต์. 2542: 72 – 74; อ้างอิงจาก Feeney; other.1987: 205 – 210) กล่าวว่า วิธีการที่เด็กปฐมวัยจะเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่หลากหลายซึ่งวิธีการเรียนรู้ของเด็กมีวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้จากการเล่น (Learning through play) การเล่นเป็นวิธีการสำคัญที่เด็กจะทำความเข้าใจ และรวบรวมประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับเข้าด้วยกัน การเล่นเป็นกิจกรรมที่น่าสนุกสนานที่เด็กเล่นเพื่อความพอใจของตน และผลงานที่ได้รับเป็นเป้าหมายรวม การเล่นยังรวมเอาจินตนาการเข้าไว้ด้วย ขณะที่เด็กเล่นเด็กจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดสมาธิในการเล่น เด็กจะแสวงหาการเรียนรู้โลกที่เขาอยู่ ขณะที่เด็กเล่นจะมีกิจกรรมที่หลากหลายที่เกิดตามมาโดยไม่รู้ตัว เช่นการเล่นสมมติ เด็กจะได้พัฒนาทางด้านร่างกาย สังคมและยังได้แสดงออกซึ่งความคิด การเรียนรู้ความคิดรวบยอดและการสร้างสรรค์ การเล่นจะเป็นการแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึกของเด็กบทบาทของครู คือ ควรส่งเสริมการเล่นโดยจัดหาอุปกรณ์นานาชนิดให้ เช่นทราย น้ำ บล็อก การวาดภาพ การเล่นสมมติ และการส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งเหล่านี้ในการเล่น กิจกรรมที่ครูควรจัด ได้แก่การพาไปทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การจัดกิจกรรมต้องมีการกระทำจริง การเล่นและการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่มีค่า

2. การเรียนรู้โดยการปฏิสัมพันธ์กับครู การเรียนรู้ลักษณะก็คือ การเรียนรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมขึ้น ซึ่งสามารถจัดได้ 3 ลักษณะ คือ

- 2.1 การจัดประสบการณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง
- 2.2 การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มย่อย
- 2.3 การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่

อรนุช ลิ้มศิริ (2543: 30) กล่าวว่าธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการคิด การกระทำ การได้เห็น ได้ฟัง ได้รู้สึก ได้ชิม ได้ดม

2. เด็กอายุในวัยเดียวกัน มีพัฒนาการโดยทั่วๆ ไปคล้ายคลึงกัน

3. เด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันในความสามารถที่ติดตัวมา ความเร็ว ความช้าของการเจริญเติบโต พัฒนาการบุคลิกภาพและประสบการณ์ที่เคยมีมาแล้ว ซึ่งอาจจะแตกต่างกันทั้งฐานะทางสังคม ทางเศรษฐกิจและการศึกษาของพ่อแม่

4. เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในการเล่าเรียน ฝึกฝนให้มีความสามารถและทักษะได้พร้อมกันในเวลาเดียวกันได้รวดเร็วเสมอกัน และมีความสำเร็จได้ทัดเทียมกัน

5. เด็กมีความต้องการหลายอย่างที่ครูต้องเอาใจใส่ดูแลให้ได้รับความพอใจ เด็กต้องการความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่ ครู และผู้ใกล้ชิดอื่นๆ เด็กต้องการเป็นผู้ที่ได้รับการนับหน้าถือตาในฐานะที่เป็นคนหนึ่งในรอบครัว ในห้องเรียน ในโรงเรียน เด็กต้องมีความสำเร็จในงานที่ทำ เด็กต้องการที่จะมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่พบเห็น

สายสุรี จุติกุล (2542: 50 - 51) กล่าวว่าธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ความแตกต่างด้านลีลาการเรียนรู้ นักวิจัยพบว่า ผู้เรียนบางคนนั้นจะเรียนรู้ด้วยการฟัง คือฟังอย่างเดียวก็ได้เรื่องแล้ว บางคนต้องเห็นด้วย บางคนชอบการเรียนรู้แบบสบายๆ บางคนมีความกังวลเล็กน้อย บางคนอาจเป็นประเภทต้องมีความกดดันหรือเร่งเวลา บางคนชอบทำงานคนเดียว บางคนชอบมีเพื่อนร่วมงานด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูควรพยายามเปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยลีลาต่างๆ และสังเกตเด็กว่าถนัดไปทางไหน อย่างไรก็ดีไม่ได้หมายความว่า จะจำกัดลีลาการเรียนรู้ของเด็กไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่ให้เพิ่มความเข้าใจว่า มีลีลาการเรียนรู้ต่างๆ กันระหว่างเด็ก จะได้อาศัยวิธีการเหล่านั้นเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้

2. ความแตกต่างด้านสติปัญญาและความถนัด เด็กแต่ละคนจะมีความถนัดและระดับสติปัญญาที่แตกต่างกัน ความแตกต่างด้านการเรียนรู้ช้าหรือเร็ว เด็กแต่ละคนจะมีความสามารถในการรับรู้ได้ต่างกัน บางคนรับรู้ได้เร็ว ในขณะที่บางคนรับรู้ได้ช้า

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กสามารถเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง แล้วเก็บเป็นประสบการณ์ เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่น ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ โดยที่ผู้ใหญ่จะคอยดูแล ให้ความสนับสนุน อำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลืออยู่ห่างๆ เท่านั้น

3. ทฤษฎีพุทธิปัญญาของพียาเจท์

พียาเจท์ได้กล่าวถึงทฤษฎีพุทธิปัญญาเกี่ยวกับกรอบความรู้ (Schemata) ว่าเกิดจากกระบวนการรับรู้ ความเข้าใจและการคิดของเด็กเมื่อมีวุฒิภาวะ เป็นกระบวนการที่เกิดจากการทำ 2 ประการ คือกระบวนการซึมซับสิ่งใหม่ (assimilation) ซึ่งเป็นกระบวนการของการนำประสบการณ์ใหม่ ไปสู่การเปลี่ยนกรอบความรู้ ที่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ แล้วซึมซับเป็นความรู้ การที่จะซึมซับหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้และความเชื่อที่มีมาก่อนด้วยเหมือนกัน ถ้าหากความรู้ใหม่สัมพันธ์กับความรู้เก่าที่มีอยู่แล้วเกิดสมดุลกรอบความรู้เดิมจะรวมความรู้ใหม่ที่ได้รับเข้าไป (accommodation) ซึ่งในกระบวนการนี้จะพัฒนาไปตามวัยของเด็ก (กลุยา ดันดิผลาชีวะ. 2543: 43; อ้างอิงจาก Longstreet ; & Shane. 1993) พียาเจท์ ได้แบ่งชั้นการเรียนรู้ตามพัฒนาการเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเคลื่อนไหวและสัมผัส (Sensorimotor stage) เป็นการเรียนรู้ของเด็กแรกเกิดถึง 2 ปี เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยการเคลื่อนไหวและสัมผัส
2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Pre – operational stage) เริ่มจากเด็กอายุ 2 – 7 ปี เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้ อย่างมีความคิดและจินตนาการ สามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดและการเล่น

3. ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (Concrete - operational stage) อายุ 7 – 11 ปี เป็นขั้นของการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระเบียบ

4. ขั้นปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ (Formal operational stage) อายุ 11 – 16 ปี เป็นกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม มีเหตุผลและแก้ปัญหาได้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ บรูเนอร์

บรูเนอร์ (กุลา ตันติผลาชีวะ. 2543: 44) ให้ความเห็นว่า กระบวนการคิด การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และความต้องการพัฒนาของตัวเอง โดยมีลำดับของกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นสัมผัส (Enactive) เป็นขั้นของการเรียนรู้ ได้จากการจับ การเห็น การถูกต้องเด็กจะแสดงการพัฒนาทางสมอง หรือทางปัญญาด้วยการกระทำ และยังคงดำเนินต่อไปเรื่อยๆตลอดชีวิต วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้จะเป็นการแสดงออกด้วยการกระทำ เรียกว่า Enactive mode จะเป็นวิธีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการสัมผัส จับต้องด้วยมือ ผลัก ดึง รวมถึงการใช้ปากกับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบๆตัว สิ่งที่สำคัญเด็กจะต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง เช่น การเลียนแบบ หรือการลงมือกระทำกับวัตถุสิ่งของ ส่วนผู้ใหญ่จะใช้ทักษะทางการที่ซับซ้อน เช่น ทักษะการขี่จักรยาน เล่นเทนนิส เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นคิดจากภาพที่ปรากฏ (Iconic) ในขั้นพัฒนาการทางความคิด จะเกิดจากการมองเห็น และการใช้ประสาทสัมผัสแล้ว เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆเหล่านั้นด้วยการมีภาพในใจ แทนพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจจะเพิ่มตามอายุเด็กที่โตขึ้นก็จะสามารถสร้างภาพในใจได้มากขึ้น วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้ เรียกว่า Iconic mode เมื่อเด็กสามารถที่จะสร้างจินตนาการ หรือ มโนภาพ (Imagery) ในใจได้ เด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆในโลกได้ด้วย Iconic mode ดังนั้นในการเรียนการสอน เด็กสามารถที่จะเรียนรู้โดยการใช้ภาพแทนของการสัมผัสจากของจริง เพื่อที่จะช่วยขยายการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความคิดรวบยอด กฎและ หลักการ ซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ บรูเนอร์ได้เสนอแนะให้นำโสตทัศนวัสดุมาใช้ในการสอน ได้แก่ ภาพนิ่ง โทรทัศน์ หรืออื่นๆเพื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic) เป็นขั้นของการคิดที่สามารถถ่ายทอดเป็นภาษาในขั้นพัฒนาการทางความคิดที่ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆโดยใช้สัญลักษณ์หรือ ภาษา บรูเนอร์ถือว่าพัฒนาในขั้นนี้เป็น ขั้นสูงสุด ของพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ เช่น การคิดเชิงเหตุผล หรือการแก้ปัญหา และเชื่อว่า การพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจจะควบคู่ไปกับภาษา วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้เรียกว่า Symbolic mode ซึ่งผู้เรียนจะใช้ในการเรียนได้เมื่อมีความสามารถที่จะเข้าใจในสิ่งที่เป็นามธรรม หรือความคิดรวบยอดที่ซับซ้อนบรูเนอร์เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่การค้นพบและการแก้ปัญหา เรียกว่า การเรียนรู้โดยการ

ค้นพบ (Discovery approach) ผู้เรียนจะประมวลข้อมูลข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และจะรับรู้สิ่งที่ตนเองเลือก หรือสิ่งที่ใส่ใจ การเรียนรู้แบบนี้จะช่วยให้เกิดการค้นพบเนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันที่ทำให้สำรวจสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ โดยมีแนวคิดที่เป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับความรู้เดิมแล้วนำมาสร้างเป็นความหมายใหม่

จากแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาการสอนแบบจิตปัญญา เน้นตัวผู้เรียน โดยใช้แนวทฤษฎีของพिएเจต์ ในการพัฒนากิจกรรมการสอน ส่วนกลวิธีการสอนให้เป็นไปตามหลักทฤษฎีของบรูเนอร์ การสอนแบบจิตปัญญาเชื่อว่า การจัดกิจกรรมการสอนด้วยการประสานความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ให้ต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันการให้คำอธิบายและเสริมความรู้จากครูโดยวิเคราะห์จากกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ เป็นการขยายแนวคิดตามหลักการของบรูเนอร์ ซึ่งเชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้สูงสุดด้วยการค้นพบจากกิจกรรม หลักการของการสอนแบบจิตปัญญาเชื่อว่า ในการจัดกิจกรรมการสอนใดๆ ก็ตาม ถ้าต้องการประสิทธิภาพผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนผ่านกิจกรรมการสอน ได้พัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้ พัฒนาระบวนการคิด มีส่วนร่วมในการเรียน มีความสุขในการเรียนสะสมนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์

ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง กล่าวถึง การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีพื้นฐานว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มักจะออกมาในรูปแบบต่างๆ หลากรูปแบบ โดยการลองถูกลองผิด จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีและเหมาะสมที่สุด

กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาทสมองกล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์

กฎแห่งความพอใจ(Law of Effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือ เมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจ จะทำให้หรือสิ่งเชื่อมโยงแข็งแกร่ง ในทางกลับกันหากอินทรีย์ได้รับความไม่พอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลง หรืออาจกล่าวได้ว่า หากอินทรีย์ได้รับความพอใจจากผลการทำกิจกรรม ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้อินทรีย์อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก ในทางตรงข้ามหากอินทรีย์ได้รับผลที่ไม่พอใจก็จะทำให้ไม่อยากเรียนรู้หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้

จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า เด็กปฐมวัยสามารถเรียนภาษาที่ 2 ได้ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 4-5 ปี จะสามารถฟัง อ่านได้อย่างเข้าใจดี และสามารถพูดเป็นเรื่องเป็นราวได้ (ھرรษา นิลวิเชิร, 2535: 198-199) ซึ่งวิธีการเรียนการสอนมีหลากหลาย ทั้งที่เป็นประสบการณ์ภาษาและการปฏิบัติ โดยมุ่งให้เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์ทั้งการอ่าน การฟัง และการเขียน จากงานวิจัยของ ขจิตพรณ ทองคำ (2536) อุบล เวียงสมุทร (2537) กาญจนา สุวรรณธาร (2537) และเนื่อน้อง สันบุญ (2541) แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมต่างๆ ทั้งการเล่นิทาน การทำกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วม สามารถพัฒนาสมรรถนะทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยได้

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาที่เน้นการปฏิบัติในการคิด (A) ผู้เรียนต้องมีการแสดงออก (B) ผู้เรียนมีการเรียนแบบร่วมมือ (C) เรียนรู้ด้วยการค้นพบ (D) และผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (P) มาใช้ประกอบกับแบบเสริมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความเข้าใจ คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่งมี 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 31 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่ง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากชื่อเด็กปฐมวัยมาจำนวน 15 คนจากจำนวน 31คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์
2. แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามหลักการสอนแบบจิตปัญญา ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1.2 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.3 ศึกษา แบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา และวิธีการใช้แบบเสริมประสบการณ์ของ

รศ. ดร.กฤษยา ดันติผลาชีวะ

1.4 ศึกษาเอกสารการสอนแบบจิตปัญญา และคู่มือการสอนอนุบาลศึกษาแบบจิตปัญญาของ

รศ. ดร.กฤษยา ดันติผลาชีวะ

1.5 เขียนแผนการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย

1.5.1 เลือกคำศัพท์โดยการกำหนดคำศัพท์ เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก จัดเป็น 4 หมวด คือ ผลไม้ อาหาร ธรรมชาติรอบตัว และสัตว์ ด้วยการให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นผู้คัดเลือกจำนวน 3 คน และได้คำศัพท์ที่ใช้ในการทำการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 8 คำ แยกได้ตามหมวดดังต่อไปนี้

- หมวดผลไม้ เลือกคำว่า Watermelon และ Banana
- หมวดอาหาร เลือกคำว่า Egg และ Cake
- หมวดธรรมชาติรอบตัว เลือกคำว่า Jasmine และ Sunflower
- หมวดสัตว์ เลือกคำว่า Giraffe และ Butterfly

1.5.2 ออกแบบแบบเสริมประสบการณ์ตามคำศัพท์ที่เลือกมาในข้อ 1.5.1 ดังนี้

- แบบเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ได้แก่ การเป่าสีน้ำให้เป็นรูปผีเสื้อ (Butterfly) การทำขนมเค้ก (Cake) จากกระดาษสี เป็นต้น อีกการใช้วัสดุจากธรรมชาติมาใช้เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำศิลปะสร้างสรรค์ลงในแบบเสริมประสบการณ์อีกด้วย

- แบบเสริมประสบการณ์ที่นำมาจากแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษาของ รศ.ดร. กฤษยา ดันติผลาชีวะ ได้แก่ การประดิษฐ์กล้วย (Banana) การวาดรูปไข่ไก่ (Egg)

1.5.3 กำหนดการเรียนการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ คือ ครูจะเตรียมสภาพความพร้อมทางจิตใจของเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยให้เด็กปฐมวัยเล่าเหตุการณ์ให้ฟังและครูก็แปลเป็นภาษาอังกฤษตามความเหมาะสม

2) ขั้นตอนการเรียนสอน เป็นการจัดกิจกรรมตามแบบเสริมประสบการณ์ โดยในแต่ละสัปดาห์จะเรียนคำศัพท์เพียง 1 คำต่อ 3 วันวันละ 20-30 นาที ในกิจกรรมต่างๆ เด็กปฐมวัยจะลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างตนเองกับเพื่อนๆ ด้วยกัน โดยมีผลงานด้านการเรียนรู้คำศัพท์หมวดต่างๆ

ในขั้นตอนของทำกิจกรรม ก็จะเป็นไปตามรูปแบบที่แบบเสริมประสบการณ์ ได้บอกไว้ในแต่ละเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น เรื่อง Dessert หรือของหวาน ครูอธิบายให้เด็กปฐมวัยทราบว่า ของหวานคือ อาหารเสริมหลังมื้ออาหาร เช่น ไอศกรีม หรือผลไม้ก็ได้ และให้เด็กปฐมวัยทำกิจกรรมตัดภาพจากแผ่นโฆษณามาติดลงในแบบเสริมประสบการณ์

3) ขั้นสรุป หลังจากที่ทำทุกกิจกรรมเสร็จสิ้น เด็กปฐมวัยต้องเขียนคำศัพท์ที่เรียนรู้ตามรอยปะ และอ่านออกเสียงพร้อมกันกับเพื่อนๆ และอ่านออกเสียงทีละคน จากนั้นครูก็พูดซ้ำให้นักเรียนฟังและพูดตาม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดความตระหนักรู้การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียน

วิธีการหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเสริมประสบการณ์

1. นำแผนการใช้แบบเสริมประสบการณ์ ปรีกษา รศ.ดร.กฤษดา ดันติผลาชีวะสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าของรูปแบบการสอน ก่อนนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาจุดประสงค์ กิจกรรมสื่อการสอน

2. นำแผนการใช้แบบเสริมประสบการณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ

อาจารย์พระพร รัตนเกียรติ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ณัฐฉาติ เกตุไชโย	ผู้จัดการ โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ เขตพื้นที่การศึกษา เอกชนปทุมธานีเขต1
อาจารย์เสาวภาคย์ จักรหา	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านลู (กัมภีร์ราษฎร์บำรุง) เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต1

3. นำแผนการใช้แบบเสริมประสบการณ์ที่ผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมีการแก้ไขปรับปรุงดังนี้

3.1 ต้องปรับการเขียนแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญานั้นต้องครอบคลุม 5 ขั้นตอน คือ

A (Active learning) การปฏิบัติการคิดในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

B (Behaving well) การแสดงออกระหว่างเรียน ทั้งเพื่อการแสดงผลงานและการมีส่วนร่วมกับกลุ่ม C (Cooperative learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือที่เกิดจากการเรียนในกลุ่มย่อยที่กำหนดกิจกรรม

D (Discovery learning) การเรียนรู้จากการค้นพบจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

P (Progress) การก้าวหน้าในการเรียน ซึ่งสังเกตได้โดยครูและนักเรียนเอง

3.2 ควรมีกิจกรรมในแบบเสริมประสบการณ์ให้หลากหลาย เช่น มีการใช้บัตรคำศัพท์ บัตรภาพ ควบคู่กับของจริง

4. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น อนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนนภสรณ์ฐานนท์ เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความชัดเจนของขั้นตอนการจัดกิจกรรมในสภาพจริงพบว่า เด็กสามารถทำกิจกรรมตามขั้นตอนได้ เวลาที่ใช้และสื่อ อุปกรณ์ มีความเหมาะสม แต่เด็กยังสับสนในการเข้ากลุ่ม ต้องปรับการใช้สัญลักษณ์ประจำกลุ่มแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

5. จัดทำเป็นแผนจัดกิจกรรมการ การใช้แบบเสริมประสบการณ์ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบความสามารถทางภาษา ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียนของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย ของ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) ความสามารถทางภาษาของ เนื่อน้อง สนับบุญ (2541) ความสามารถทางภาษาของนางเยาว์ คลีกคล้าย (2543) ความสามารถทางภาษาของสิริมงคล สุวรรณผา (2545) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการพูดออกเสียงคำศัพท์ การเขียนสะกดคำศัพท์และการใช้คำศัพท์

- การพูดออกเสียงคำศัพท์ พูดคำศัพท์ตามภาพที่กำหนดให้ จำนวน 10 ข้อ
- การเขียนสะกดคำศัพท์ เลือกตัวอักษรที่หายไปหน้าคำศัพท์นำมาเติมตามที่กำหนดให้ อย่างถูกต้อง จำนวน 10 ข้อ
- การใช้คำศัพท์ พูดเป็นประโยคง่ายๆ ตามบริบทที่ได้เรียนถูกต้อง จำนวน 10 ข้อ

วิธีการหาคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถทางภาษา

1. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content Analysis)

ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ จำนวน 3 ท่าน คือ

อาจารย์พระพร รัตนาเกียรติ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ณัฐฉา ฤกษ์ไชโย	ผู้จัดการ โรงเรียนนภสรณัฐนนท์
เขตพื้นที่การศึกษา เอกชนปทุมธานีเขต1
อาจารย์เสาวภาคย์ จักรหา	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดู่
(คัมภีร์ราษฎร์บำรุง)
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต1

2. ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมิน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์ IOC มากกว่า 0.5 ถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์ 2526: 89) จากการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญค่า IOC ของแบบประเมินเท่ากับ 0.67-1.00 ได้ข้อสอบที่คัดเลือกจำนวน 24 ข้อ

3. แบบประเมินที่ผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมีการแก้ไขปรับปรุงดังนี้

- 3.1 ถ้าใช้ภาพจริงก็ควรใช้ภาพจริงทั้งหมด ห้ามใช้ภาพการ์ตูน
- 3.2 ถ้าใช้ภาพที่มีพื้นหลัง เด็กอาจจะสับสนเกี่ยวกับศัพท์ของภาพ
- 3.3 แบบประเมินตอนที่ 3 ต้องมีภาพประกอบเพื่อให้เด็กเห็นบริบทของภาพชัดเจนขึ้น

4. นำแบบทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่2 เด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น อนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนนภสรณัฐนนท์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน นำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) มีค่าระหว่าง 0.25-0.75 และหาค่าอำนาจจำแนก(r) มีค่าระหว่าง 0.25-0.75 ได้ข้อสอบที่คัดเลือกไว้สอบจริง จำนวน 24 ข้อ ดังนี้

- ด้านการพูดคำศัพท์ 8 ข้อ
- ด้านการเขียนคำศัพท์ 8 ข้อ
- ด้านการใช้คำศัพท์ 8 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่ได้ไป หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร K.R. 20 ของ กูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) . (บุญเชิด ภิญโญนนตพวงษ์. 2526 : 165) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

6. นำแบบทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปวิธีการทดสอบและเกณฑ์การให้คะแนน

- 6.1 จัดเตรียมสถานที่สอบ สำหรับสอบเป็นรายบุคคล
- 6.2 ผู้วิจัยพูดคุยกับเด็กเพื่อสร้างความคุ้นเคย
- 6.3 ดำเนินการสอบ โดยผู้ทดสอบถามคำถามติดต่อกัน 2 ครั้ง ถ้าภายในเวลา 30 วินาที เด็กยังไม่ตอบ ผู้วิจัยจะถามอีก 1 ครั้ง แต่ถ้าภายใน 1 นาที เด็กไม่ยอมตอบ ถือว่าไม่ได้คะแนน
- 6.4 เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

แบบแผนการทดลองและวิธีการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest Posttest Design) เป็นการทดลองที่ต้องสุ่มตัวอย่างจากประชากร ที่มีการวัดก่อนการทดลอง 1 ครั้ง หลังการทดลอง 1 ครั้ง มีลักษณะดังนี้

			T_1	X	T_2
เมื่อ	T_1	แทน	การทดสอบก่อนทดลอง(Pretest) โดยใช้แบบประเมินความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์		
	T_2	แทน	การทดสอบหลังทดลอง(Posttest) โดยใช้แบบประเมินความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์		
	X	แทน	การใช้แบบเสริมประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา		

ขั้นตอนในการวิจัย

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย (Pre-test) ก่อนการทดลอง
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย (Post-test) หลังเสร็จสิ้นการทดลอง
4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวม 24 ครั้งระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2557 โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลากเด็กจำนวน 15 คนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่ง
2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์แรกของการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์
3. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบทดสอบความสามารถทางภาษาก่อนการทดลอง
4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการใช้แบบเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกำหนดการสอนในการทดลอง
5. เมื่อดำเนินการทดลองไปครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินความสามารถทางภาษา โดยใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษา ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินก่อนการทดลอง
6. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของระดับความสามารถของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบจิตปัญญาจำแนกรายด้าน โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย(Mean และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ โดยใช้การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระจากกัน (t - test for Dependent Samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ค่าสถิติ

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบสอบกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2526: 89) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{n}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

n คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบ โดยคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2526: 89)

$$P = \frac{R}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย

R แทน จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นถูก

n แทน จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการรู้คำศัพท์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ (กรมวิชาการ. 2545: 68)

$$r = \frac{R_U - R_L}{n}$$

r	คือ	ค่าอำนาจจำแนก
R_U	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก (กลุ่มสูงใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)
R_L	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก (กลุ่มต่ำใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)
n	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

เกณฑ์อำนาจจำแนกที่ยอมรับได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 ถ้าค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 จะต้องปรับปรุงแบบทดสอบข้อนั้น หรือตัดทิ้งไป

1.4 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้สูตร K.R. 20 ของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 165)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำแบบประเมินแต่ละข้อถูก
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำแบบประเมินแต่ละผิด
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2521: 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(บุญเชิด ภิญโญนนันตพงษ์ 2521: 36)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538:104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	df	=	n - 1
เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบ t
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดกำลังสองของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

4. การแปลผลระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริม ประสบการณ์

การแปลผลระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ในการศึกษาครั้งนี้ แปลผลแยกเป็นรายด้านดังนี้

ภาพรวมของความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย มีคะแนนเต็ม 24 คะแนนเกณฑ์การแปลคะแนนดังนี้

- คะแนนระหว่าง 19 – 24 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดีมาก
- คะแนนระหว่าง 13 – 18 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดี
- คะแนนระหว่าง 7 – 12 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับพอใช้
- คะแนนระหว่าง 0 – 6 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับ

ปรับปรุง

การจำแนกรายด้านของความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ด้านการพูดออกเสียงคำศัพท์ คะแนนเต็ม 8 คะแนน

- คะแนนระหว่าง 7 – 8 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดีมาก
- คะแนนระหว่าง 5 – 6 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดี
- คะแนนระหว่าง 3 – 4 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับพอใช้
- คะแนนระหว่าง 0 – 2 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับ

ปรับปรุง

การจำแนกรายด้านของความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ด้านการเขียนสะกดคำศัพท์ คะแนนเต็ม 8 คะแนน

- คะแนนระหว่าง 7 – 8 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดีมาก
- คะแนนระหว่าง 5 – 6 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดี
- คะแนนระหว่าง 3 – 4 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับพอใช้
- คะแนนระหว่าง 0 – 2 หมายความว่า มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับ

ปรับปรุง

การจำแนกรายด้านของความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริม
ประสบการณ์ ด้านการใช้คำศัพท์ คะแนนเต็ม 8 คะแนน

คะแนนระหว่าง 7 – 8	หมายความว่า	มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดีมาก
คะแนนระหว่าง 5 – 6	หมายความว่า	มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับดี
คะแนนระหว่าง 3 – 4	หมายความว่า	มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับพอใช้
คะแนนระหว่าง 0 – 2	หมายความว่า	มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษในระดับ
ปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
K	แทน	คะแนนเต็ม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ผลต่างของค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบ t
p	แทน	ความน่าจะเป็นของสถิติที่มีนัยสำคัญ
$**$	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ก่อนและหลังโดยแยกเป็นรายด้าน

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ก่อนและหลังโดยแยกเป็นรายด้าน

ความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษ	K	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านการพูดคำศัพท์	8	3.93	1.58	พอใช้	7.2	0.77	ดีมาก
2.ด้านการเขียนคำศัพท์	8	4.73	0.88	พอใช้	7.53	0.74	ดีมาก
3.ด้านการใช้คำศัพท์	8	2.33	1.45	ปรับปรุง	5.00	1.00	ดี
รวม	24	10.99	3.91	พอใช้	19.73	2.51	ดีมาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 พบว่า ความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ ก่อนทดลองอยู่ในระดับพอใช้โดยมีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 10.99 แต่หลังจากการทดลองแล้วมีผลอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 19.73 เมื่อจำแนกระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนทดลองพบว่ามีด้านการพูดคำศัพท์ การเขียนคำศัพท์อยู่ในระดับพอใช้ และการใช้คำศัพท์อยู่ในระดับปรับปรุง แต่หลังจากการทดลองพบว่า ระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์นั้น ระดับของการพูดคำศัพท์และการเขียนคำศัพท์อยู่ในระดับดีมาก และการใช้คำศัพท์อยู่ในระดับดี

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษ	ก่อนทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการพูดคำศัพท์	3.93	1.58	7.2	0.77	-11.50 **	.000
2.ด้านการเขียนคำศัพท์	4.73	0.88	7.53	0.74	-12.58**	.000
3.ด้านการใช้คำศัพท์	2.33	1.45	5.00	1.00	-14.27**	.000
โดยรวม	10.99	3.91	19.73	2.51	-38.35**	.000

** p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา มีความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ได้แก่ ด้านการพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ อีกทั้งยังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา ด้านการพูดภาษาอังกฤษ ด้านการเขียนภาษาอังกฤษ และด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีความลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลของการศึกษาค้นคว้าโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังใช้แบบเสริมประสบการณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้เด็กปฐมวัยได้รับการฝึกฝนและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแบบเสริมประสบการณ์ 2 ภาษา ของ รศ.ดร.กฤษณา ดันติผลาชีวะ ที่ได้รับการพัฒนาตามแนวการวิจัยที่เหมาะสมกับสภาพตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่งมี 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 31 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนนภสรณัฐนนท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี

สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่ง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากชื่อเด็กปฐมวัยมาจำนวน 15 คนจากจำนวน 31คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบบเสริมประสบการณ์
2. ตัวแปรตาม ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการใช้แบบเสริมประสบการณ์
2. แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยทำการสุ่มเด็กนักเรียนชาย-หญิงชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 4-5 ปี โรงเรียนนภสรณัฐนันท์ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขตหนึ่งมี ห้องเรียนจำนวนนักเรียน 31 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายคือการจับฉลากมา 15 คน
2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมในวงกลมเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวม 24 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที
3. ทดสอบเด็กกลุ่มทดลองก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอนเด็กกลุ่มทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการใช้แบบเสริมประสบการณ์เพื่อความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย
5. หลังการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบเด็กกลุ่มทดลอง ด้วยแบบทดสอบความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองอีกครั้งหนึ่ง
6. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t - test for Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ หลังจากใช้แบบเสริมประสบการณ์แล้ว โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพูดคำศัพท์ ด้านเขียนคำศัพท์ที่อยู่ในระดับดีมาก และด้านการใช้คำศัพท์ อยู่ในระดับดี

2. ระดับความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ หลังจากใช้แบบเสริมประสบการณ์ หลังการกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์แล้ว สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ สำหรับเสริมนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนนกกสรณ์ฐานนท์ อ.คลองหลวง สังกัดการศึกษาเอกชนปทุมธานีเขต 1 ซึ่งการค้นคว้าปรากฏผลดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ หลังการทดลองมีการพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์ โดยรวมเท่ากับ 10.99 อยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์โดยรวมเท่ากับ 19.73 อยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่ามีการพัฒนาในระดับดีมาก 2 ด้านคือ ด้านการพูดภาษาอังกฤษ และด้านการเขียนภาษาอังกฤษ และมีระดับดี 1 ด้าน คือ ด้านการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาได้เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ การคิด การทำ และการนำเสนอด้วยตนเอง ทำให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือ อ่าน เขียน และทบทวนคำศัพท์ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยทำศิลปะสร้างสรรค์ ตามแบบเสริมประสบการณ์ ที่จัดเตรียมไว้ในแต่ละกิจกรรม และขณะเด็กปฐมวัยทำกิจกรรมคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เด็กก็จะได้ฟังและแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น การเรียน เรื่อง Watermelon เด็กแต่ละคนก็จะเล่าเรื่องเกี่ยวกับแตงโมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และเมื่อครูบอกให้สังเกตและบอกลักษณะรูปร่าง สี ขนาด และประเภท เด็กปฐมวัยก็จะมีการแลกเปลี่ยนตามความรู้เดิม และยังจะได้ความรู้ใหม่จากเพื่อนอีกด้วย โอกาสนี้จะทำให้เด็กปฐมวัยแต่ละคนได้คิด ได้ลงมือทำ ตามกฎ (A) ของหลักจิตปัญญา ส่วนหนึ่งในการการเรียนรู้จะทำให้เกิดความสุขสนาน อีกทั้งยังสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยไม่เกิดความเครียด ครูมีหน้าที่กระตุ้นและสนใจให้เด็กปฏิบัติ การเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเมื่อเด็กสงสัย เด็กจะสร้างความเข้าใจ สามารถคิด จดจำ รับรู้ และใช้เหตุผล ซึ่งกิจกรรมศิลปะที่กำหนดในแบบเสริมประสบการณ์ ให้ประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยผู้เรียนได้ลงมือทำจริง ได้จับต้อง ลูบคลำ ลิ้มรส ดมกลิ่น จากสภาพความเป็นจริง เป็นสื่อที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และหากสามารถจัดประสบการณ์ตรงได้ก็ควรทำ แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ก็ให้จัดประสบการณ์ที่รองลงไป ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหา ความยากง่ายและวัยของผู้เรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 23) ซึ่งในการวิจัยนี้ใช้แบบเสริมประสบการณ์เป็นตัวช่วย และเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กเกิดการจำ จากการทำซ้ำ เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ดิวอี้ (Dewey) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ "Learning by doing,, ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (Experience) และเรียนรู้จากการคิด การลงมือกระทำ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Stumps, 1994: 383-400 and Dewey, 1963: 25 - 50, อ้างอิงจาก ทิศนา ขัมมณี. 2548: 27) พิอาเจต์ (Piaget) ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กจากการสัมผัสมาก ตามขั้นพัฒนาการของพิอาเจต์กำหนดว่าในช่วง 2 ขวบแรกเป็นช่วงของการพัฒนาการทางพุทธิปัญญาจากการสัมผัส เรียกว่า Sensorimotor stage การเรียนรู้ในช่วงปฐมวัยนี้เป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ แบบนามธรรมมากขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551: 19) เช่น ผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยดูรูปผีเสื้อ BUTTERFLY จากแผ่นภาพ และจากนั้นให้เด็กปฐมวัย ประดิษฐ์ผีเสื้อด้วยตนเอง โดยการปะติดการฉีกกระดาษ ซึ่งหลังจากที่เด็กปฐมวัยได้เห็นภาพและ ก็จะเกิดการเรียนรู้โดยตนเอง และจากการคุยกับเพื่อน และในการทำแบบเสริมประสบการณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เด็กครบทุกคน และออกแบบกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

1.2 การที่เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้โดยเป็นกลุ่มหรือการได้แลกเปลี่ยนความคิดกันตามกฎของ (C) ของหลักจิตปัญญา สอดคล้องกับบรูเนอร์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543: 44) ให้ความเห็นว่ากระบวนการคิด การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และความต้องการพัฒนาของตัวเอง เด็กเอง โดยมีลำดับของกระบวนการเรียนรู้ การได้สัมผัส ได้คิด และพัฒนาเป็นคำตอบ ซึ่งการเรียนรู้

กับเพื่อนเป็น การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับความรู้เดิมแล้วนำมาสร้างเป็นความหมายใหม่ตามแนวคิดของไวทอสกี

จากแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาการสอนแบบจิตปัญญา เน้นตัวผู้เรียน โดยใช้แนวทฤษฎีของพอลเจท์ ในการพัฒนากิจกรรมการสอน ส่วนกลวิธีการสอนให้เป็นไปตามหลักทฤษฎีของบรูเนอร์ การสอนแบบจิตปัญญาเชื่อว่า การจัดกิจกรรมการสอนด้วยการประสานความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ให้ต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันการให้คำอธิบายและเสริมความรู้จากครูโดยวิเคราะห์จากกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ เป็นการขยายแนวคิดตามหลักการของบรูเนอร์ ซึ่งเชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้สูงสุดด้วยการค้นพบจากกิจกรรม หลักการของการสอนแบบจิตปัญญาเชื่อว่า ในการจัดกิจกรรมการสอนใดๆ ก็ตาม ถ้าต้องการประสิทธิภาพผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนผ่านกิจกรรมการสอน ได้พัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้ พัฒนากระบวนการคิด มีส่วนร่วมในการเรียน มีความสุขในการเรียนสะสมนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2546)

2. ระดับความเข้าใจคำศัพท์โดยรวมอยู่ในระดับดีมากสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การได้อ่าน ได้เขียนคำศัพท์ และได้ทำงานผ่านศิลปะสร้างสรรค์ ตามหลักจิตปัญญา คือผู้เรียนต้องลงมือกระทำด้วยความคิด (Active learning) ซึ่งการกระทำซ้ำๆ สอดคล้องกับธอร์นไดค์ กฎของการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึงการที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเชื่อมโยงและการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์ (สิริอร วิชชาวุธ และคณะ. 2550: 33)

2.2 เด็กปฐมวัยได้โต้ตอบ ได้แสดงออก และได้คุยกับเพื่อน ตรงกับหลักจิตปัญญา คือผู้เรียนต้องได้แสดงออกเพื่อการเรียนรู้ (Behaving well) และ ผู้เรียนต้องเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ซึ่งสอดคล้องกับกฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ (สิริอร วิชชาวุธ และคณะ. 2550: 33)

2.3 เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ ทบทวนคำศัพท์จากศิลปะสร้างสรรค์ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นี้ศิลปะสร้างสรรค์เป็นการสื่อสาร การถ่ายทอดของจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคนที่ยกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและ สิ่งแวดล้อมแสดงออกโดยการถ่ายทอดออกมาผ่านสื่อ ผลงาน ซึ่งเป็นการสื่อสารความคิด ความรู้สึกต่างๆ ที่เด็กเห็นและรับรู้โดยการจินตนาการ การสังเกต การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้จนเกิดความเข้าใจธรรมชาติเด็กมีโอกาสพัฒนาความคิด ได้รับความเพิ่มพูน ได้แสดงออกอย่างอิสระมีสุนทริยภาพและเห็นคุณค่าความงามของศิลปะ (จิราภรณ์ ส่องแสง. 2549: 45) ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตปัญญา คือ ผู้เรียนต้อง

เรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery learning) ซึ่งเมื่อเด็กปฐมวัยเกิดความเพิดเพลิน ก็จะสามารถจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น

2.4 เด็กปฐมวัยได้พบกับครูถึงลักษณะของคำศัพท์ที่ตนเองอยากจะทำให้จำกัความทำให้เกิด ผู้เรียนต้องก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Progress) ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาทสมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจ ต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ (สิริอร วิชชาวรุฒ และคณะ. 2550: 34)

3. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้แบบเสริมประสบการณ์ ปรากฏว่า หลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์สูงกว่าก่อนทดลอง โดยอยู่ในระดับพอใช้โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 10.99 แต่หลังจากการทดลองแล้วมีผลอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 19.73 เด็กมีความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ซึ่งก่อนการทดลองครูสอนแบบการเน้นบัตร์คำในการสอน ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายที่จะอ่านตามคำสั่ง เมื่อมีการทดสอบจึงมีคะแนนต่ำ ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนรูปแบบการสอนภาษามาใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์จึงมีการพัฒนาระดับคะแนนดีขึ้น ซึ่งการพัฒนารายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1 ด้านการพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ได้เน้นให้เด็กมีการลงมือจริง เช่นการร้องเพลง การจับคู่ภาพและคำศัพท์ ซึ่งการสอนภาษาให้เด็กปฐมวัยรู้คำศัพท์อย่างง่าย ช่วยให้เกิดความเข้าใจการเรียนรู้ จากการลงมือกระทำ และมีความสัมพันธ์กับการสังเกตด้วยตนเองและการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน มีการพัฒนาทางภาษาด้านการรู้คำศัพท์ เมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.93$ กับหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 7.2$ ตามทฤษฎีพัฒนาการของไวโกตสกี (Y. Goodman, 1987:117; citing Vygotsky, 1978, *Mind and society; the development of higher psychological processes.*) กล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการได้รับอิทธิพลของบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดโครงสร้างความรู้ความคิดของตน แต่บุคคลอื่นเช่น เพื่อน และครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กเช่น การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่นช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็กเพราะ กิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ (Symbol using media) ซึ่งการที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้นเด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดเกิดเป็นความรู้ภายใน

ตนเองได้สอดคล้องกับ บรูเนอร์ (Bruner.1983: 124) ที่กล่าวว่า การสอนที่ครูผู้สอนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนจากระดับพัฒนาการที่มีอยู่ไปสู่ระดับพัฒนาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) การสอนภาษาจึงเน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบในกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน หลังการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่ให้แก่ลงมือกระทำด้วยการปฏิบัติการคิด เรียนรู้ด้วยตนเองและช่วยกับเพื่อนทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเองและได้รับการสะท้อนผล ทำให้รู้ถึงความก้าวหน้าของตนอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เด็กมีพัฒนาทางภาษาด้านการรู้คำศัพท์ หลังการทดลองอยู่ในระดับดีมากและมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น สอดคล้องกับกุลา ดันติผลาชีวะ (2543: 9) ที่กล่าวว่าสื่อเป็นสิ่งเร้าที่ดีและเหมาะสมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากสื่อผ่านการเล่น การได้สัมผัส จับต้อง สังเกต คิดค้นศึกษาด้วยความเพลิดเพลิน การที่เด็กได้วัด จำแนก เปรียบเทียบสิ่งเร้าจากสื่อที่เรียนจะทำให้เกิดการจำและเข้าใจ สร้างมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียนได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาความเข้าใจความหมายของคำมากขึ้น

3.2 ด้านการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ได้เน้นให้เด็กมีการลงมือจริง เช่น การร้องเพลง การเรียงบัตรคำการช่วยกันทำงานกลุ่ม และการเขียนคำศัพท์โดยใช้วัตถุต่างๆ รอบตัวมาใช้ ซึ่งการสอนภาษาให้เด็กปฐมวัยรู้คำศัพท์อย่างง่าย ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจการเรียนรู้ จากการลงมือกระทำและมีความสัมพันธ์กับการสังเกตด้วยตนเองและการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน มีการพัฒนาทางภาษาด้านการรู้คำศัพท์ เมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.73$ กับหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 7.53$ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า เมื่อเด็กๆ ได้สนุกในกิจกรรมแล้วยังมีการสะท้อนความคิดอีกด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของพียาเจท์ (Piaget.1969:103) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้แสดงออกในการคิดและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกันในสภาพที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามศักยภาพ สามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดี

3.3 ด้านการใช้คำศัพท์การจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ได้เน้นให้เด็กมีการลงมือจริง เช่น การสร้างประโยค โดยที่เด็กแต่ละคนก็มีประโยคที่ต้องการสื่อความหมายแตกต่างกัน เมื่อเด็กถามครู ๆ ก็จะบอกเป็นประโยค เช่น ถ้าเด็กอยากทราบว่า แดงโมสีแดง ภาษาอังกฤษจะพูดว่า The watermelon is red. เป็นต้น อีกทั้งยังมีการร้องเพลง เกี่ยวกับคำศัพท์นั้นๆ เพื่อสื่อให้เป็นประโยคมากขึ้น เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจการใช้คำศัพท์ ซึ่งมีการพัฒนาทางภาษาด้านการใช้คำศัพท์ เมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 2.33$ กับหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 5.0$ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการที่เด็กเลือกเอาประโยคที่ตนเองชอบมาถามครู หมายความว่า เด็กได้เกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพียาเจท์ (Piaget.1969: 28-30) ที่กล่าวว่า เด็กจะเรียนจากกิจกรรมในสิ่งที่ตนเองได้สัมผัสกับสิ่งภายนอกและเด็กคิดสร้างความรู้ขึ้นภายในตนหรืออีกนัยหนึ่งเด็ก

จะต้องเป็นผู้กระทำ (active) ในการเรียนรู้ในการเกิดการเรียนมีใช้เป็นที่เป็นการรับเข้าเฉย ๆ (passive) เด็กได้สนทนาซักถามกันขณะทำกิจกรรมมากขึ้น การที่ครูใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ของเด็กแต่ละคนให้มาสัมพันธ์กับสิ่งที่ครูถาม เด็กจะเกิดการเชื่อมโยงความคิดกับสิ่งที่เคยพบเห็นมาทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการคิดจากคำตอบ อยากแสดงออกตามความคิดของตน และสอดคล้องกับบุญบง ดันติวงศ์ (2538: 146) ที่กล่าวว่า เด็กไม่สามารถสื่อความคิดออกมาโดยตรงได้ ถ้าเด็กไม่ได้มีการสัมผัสกับสัญลักษณ์หรือสื่อที่จะนำพาให้เด็กเกิดความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นรูปของการสื่อความได้อย่างเข้าใจ

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่ามีสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนและความสามารถเข้าใจภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์สำคัญคือ กลไกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กจำเป็นต้องคิดต้องสื่อสาร ที่สำคัญการใช้บัตรคำเป็นส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาจากการได้เห็นได้รับรู้ด้วย ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์และวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยมีบัตรคำ การร้องเพลง บัตรภาพ ที่มาสนับสนุนกับผลงานที่เด็กสร้างขึ้นมาทำให้เด็กปฐมวัยจดจำคำศัพท์และประโยคได้ดียิ่งขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาด้านภาษาของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แบบเสริมประสบการณ์กับเด็ก สร้างความรู้สึกลึกซึ้งและมีความสนใจมากขึ้น และเมื่อเด็กทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็จะเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จะนำไปสู่การพัฒนาการด้านภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดกิจกรรมที่มีทั้งเดี่ยวและกลุ่ม ยังสร้างให้เด็กมีการเรียนรู้สถานะผู้นำและผู้ตามได้เป็นอย่างดี

3. ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เพราะครูต้องเตรียมสื่อที่สนับสนุนให้เด็กอยากร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน มีการพัฒนาตามจุดประสงค์แล้ว ครูยังต้องเปิดโอกาสให้เด็กซักถามแสดงความคิดเห็น และครูยังต้องเตรียมคำถามอย่างหลากหลายให้เด็กคิดร่วมกับกิจกรรมให้มากที่สุด สื่อที่นำมาใช้ควรเป็นของจริงเช่นวัสดุธรรมชาติได้แก่ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ และวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ และเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวที่เด็กได้ใช้งานจริง เช่น หลอด เชือก ไหมพรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้เพื่อสร้างมนต์เสน่ห์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติครูสามารถนำไปใช้ได้อย่างมากที่สุดเพราะหาง่าย และสะดวกกับครูในการจัดเตรียม

4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยทำให้ทราบว่าเด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ก่อนเป็นอันดับแรก รู้จักความหมายของคำ นำคำมาเชื่อมโยงเป็นวลี และนำไปสู่การเรียนรู้ประโยคโดยการสร้างประโยคด้วยปากเปล่า สื่อและบัตรคำ จึงช่วยให้เด็กใช้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา เกิดความสนุกสนานและดึงดูดใจให้เด็กสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นต้องเกิดจากการที่ครูส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ ได้ปฏิบัติจริง เป็นผู้กระทำด้วยตนเอง เด็กควรอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ ได้ใช้บัตรภาพ ที่ครูนำมาเพื่อสนับสนุนการเรียน การสอน เพื่อให้เด็กตั้งสมมุติฐาน ตั้งคำถาม ตอบคำถาม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก บุคคลรอบข้าง และปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ เด็กจะได้รับการสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารทางภาษาที่มีสื่อปลายเปิด ควบคู่กับบัตรคำ ทำให้เด็กสร้างกฎ ระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และความหมายของภาษาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบเสริมประสบการณ์นั้น ครูจะต้องเตรียมสื่อต่างๆ อย่างหลากหลายเพียงพอต่อความต้องการของเด็กทุกกลุ่ม ครูต้องคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้สื่อร่วมกัน และครูต้องใช้เวลาเด็กปรับตัวเข้าหากกลุ่ม และครูต้องวางแผนการสอนล่วงหน้าพร้อมอุปกรณ์ที่พร้อมใช้ จึงสามารถทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

2. การจัดกิจกรรมโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ควรคำนึงถึงหัวข้อในการใช้งานให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย สื่อที่นำมาก็ต้องสอดคล้องกับสิ่งที่เรียน และสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดมโนทัศน์ได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาทวนวิธีการสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับการแสดงความคิดเห็นอย่างธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ในช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรม

2. ควรมีการศึกษานำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา เพื่อศึกษาพัฒนาพฤติกรรม การกล้าแสดงออกโดยเปรียบเทียบกับเรียนในรูปแบบอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญากับการจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ เพื่อศึกษาถึงข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นเพื่อนำผลมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยที่มีความสนใจต่างกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. กรกฤช มีมงคล. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็น สื่อของโครงการโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ.สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กานดาวัลย์ คุณานนท์วิทยา. (2543). การพัฒนาชุดการสอนศัพท์วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540, กรกฎาคม). บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า. วารสารการศึกษา ปฐมวัย 1 (3): 24-31.
- _____. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3- 5ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์ .
- _____. (2542). การสอนแบบจิตปัญญา. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอ็ดสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด
- _____. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดสันเพรสโปรดักส์ .
- _____. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้การสร้างแผนการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ: เอ็ดสัน เพรส โปรดักส์.
- _____. (2545, ตุลาคม). “การสอนปฐมวัยสองภาษา.” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6(4) : 27 - 34.
- _____. (2545).รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- _____. (2545, ตุลาคม). การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง : พันธกิจของครูปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย 6 (4): 8-10.
- กฤษณา ตันติผลาชีวะ. (2546). คู่มือการสอนอนุบาลศึกษาแบบจิตปัญญา : การวางแผนการสอนและการออกแบบการบ้าน. กรุงเทพฯ: แม็ค
- _____. (2547 ก). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย . กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์ .
- _____. (2550, ตุลาคม). “การสอนปฐมวัยสองภาษา.” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 11(4): 27 - 34.
- ขจิตพรธม ทองคำ. (2536). การเล่นเกมบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่น ที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จันทิมา แซ่อึ้ง. (2545). ผลการเรียนรู้แบบจิตปัญญาและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนหน้าสถานี จังหวัดสระแก้ว. ปรินญานินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จิราดา วุฒยยากร. (2545). ความสำคัญของทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษา. แม่โจ้ปริทัศน์. ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, 72-76
- จรรยา สุวรรณทัต, และคณะ. (2529). อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2539). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาทางภาษาแบบ Whole language สำหรับเด็กปฐมวัย. หน้า 1-4 ระหว่างวันที่ 8-9 พฤษภาคม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1-5. กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเนตร เชยประเสริฐ. (2551). การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. ถ่ายเอกสาร
- ดวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. (2521). วิธีการสอนภาษาอังกฤษ :เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิธีการสอนภาษาอังกฤษ. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทศนา แหมมณี; และคณะ. (2535). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การเรียนรู้ การสอน

พรชูลี อาชาวำรุง. (2541). การเรียนรู้ภาษาที่สอง : ผลการวิจัยเอกสาร. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.

นิตยา ประพุดกิจ.(2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรีนติ้งเฮ้าส์.

เนื่อน้อง สันบุญ.(2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
เล่านิทาน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). การวัดประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐาน
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุษบง ต้นดวงษ์. (2535).“ มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย” ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง
นวัตกรรมการสอนภาษาธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ:

บันลือ พลกษวัน. (2536). วรรณกรรมกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

พัชรี สวนแก้ว. (2536). เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล

ภัทรตรา พันธุ์สีดา. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะ
ทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ค. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์, ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ, อาจารย์ ดร. สุจินดา
ขจรรุ่งศิลป์.

ภาวาส บุญนาค. (2537,มีนาคม). “ภาษาไทยของเรา” . วารสารสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ไทย. 26:1-2.

ภรณ์ คุรุรัตน์. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). ความของภาษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2536). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แมค

- รุ่ง แก้วแดง.(2542). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน จำกัด(มหาชน).
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). **ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทายแบบโปรแกรม เส้นตรง และการใช้ปริศนาคำทายทั่วไปที่มีผลต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย**. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา อินทจักร.(2538). **กิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราพร พาโลกทม. (2549). “การพัฒนาศักยภาพในการเรียนภาษาอังกฤษด้านคำศัพท์ของนักเรียน ด้วยเทคนิค IDP Intelligence Development Program,” วารสารการศึกษา. โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม ร้อยเอ็ด.
- วรรณท รักสกุลไทย. (2537, พฤษภาคม). **หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา**. รักลูก. 6 : 170-175.
- วรรณทิพย์ บุญกานนท์. (2551). **ผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจโดยใช้เทคนิค STAD ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ**. งานวิจัย. พังงา : เทศบาลเมืองพังงา.
- วรรณพร ศิลาขาว. (2538).**การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้เกมและไม่มีเกมประกอบการสอน**. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร
- ศิธร แสงธนูและกิด พงษ์รัตน์. (2528). **คู่มือภาษาอังกฤษภาคทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์
- ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม. (2541). **พัฒนาการทางภาษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพัฒน์.
- ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. (2538). **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). **จิตพัฒนาการทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น**. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอดิเคชั่น. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สายสุรี จุติกุล. (2542). **สภาพการจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.

สิริมา ภูณโณนันทพงษ์. (2550). เอกสารประกอบการเรียนวิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย Early Childhood Education. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย.

สิริอร วิชชาวุธ และคณะผู้เขียน. (2550). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุไร พงษ์ทองเจริญ.(2542). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภาควิชาภาษาศาสตร์

สมพร วราวิทย์ศรี. (2539). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนการเรียนรู้คำศัพท์วิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่มีผลการเรียนต่ำ จากการสอนโดยใช้แบบฝึก ทักษะที่มีเกมประกอบและไม่มีเกมประกอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา. (หน่วยที่ 7). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2534). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม2.กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์จำกัด

หรรษา นิลวิเชียร. (2535). **ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารี พันธุ์ณี.(2534) จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: บริษัท ดันอ้อ.

อารี สันหลวี. (2535). **นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

_____. (2537). **นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ**, ใบประมวลสาระวิชา ชุดวิชา สัมมนาปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 4-7. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาเพื่อเด็ก.

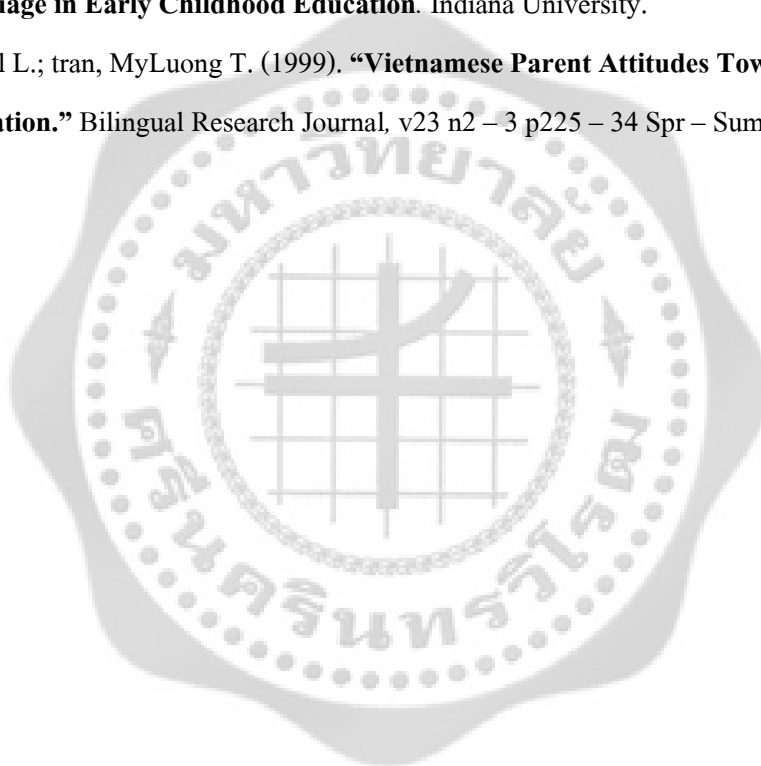
อานุภาพ คลไธสม. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมและการสอน ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

อุบล เวียงสมุทร.(2538). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่อง ประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด ประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรนุช ลิ้มศิริ. (2543) . **นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- Anthony, E. 1972. **“Approach, Method and Technique.”** Teaching English as a Second Language. New York: McGraw-hill Inc.
- Allen, Edward David and Valette, Rebecca M. (1977). **Classroom Techniques : Foreign Languages and English as a Second Language.** New York : Harcourt Brace Javanovich, Inc.
- Allen, V.F. (1983). **Techniques in Teaching Vocabulary.** New York : Oxford University Press.
- Blood, J.R.W. (1996) **What’s in Name? the role of Name Writing in Children’s.**
- Brian, G. (1992). **Getting Started in Whole Language.** Canada : Ginn Publishing Canada.
- Carroll. John B. (1963). **Research on Teaching Foreign Language. Handbook of Research of Teaching.** Chicago : Rand McNally & Company.
- Carter, R. and McCarthy, M. (1988). **Vocabulary and Language Learning.** New York : Longman.
- Dale, Edgar. (1965). **Audio – Visual Methods Teaching. 2d ed.** New York: Hot, Rinchart and Winston.
- Dale, Edgar and Eichholz, Gerhard. (1960). **Children's Knowledge of Words.** Ohio State University.
- Dewey, J. (1916). **Experience and thinking : Democracy and Education.** Macmillan.
- Downing . J. and D. Thackray. (1971). **Reading Readiness.** London University of London Press.
- Fisher, A.G. (1992). **Functional measures part I : What is function, what should we measure, and how should we measure it?.** The American Journal of Occupational Therapy, 46(2),183-185.
- Ghadessy, Mohsen. (1979, January). **“ Word Lists and Material Preparation: A New Approach”.** English Teaching Forum. 17 (1): 24-27.
- Goodman, K. (1986). **What’s Whole in Whole Language.** New Hampshire : Heinemann.
- Harris, Albert J. And Jacobson, Milton D. (1972). **Basic Elementary Reading Vocabularies.** New York: The Macmillan Company.
- Holdaway, D. (1979). **The foundations of literacy.** Sydney: Ashton Scholastic
- Johnson, Jacqueline S. and Newport, Elissa L. (1989). **Critical Period Effects in Second Language Learning: The Influence of Maturational State on the Acquisition of English as a Second Language.** Cognitive Psychology, 21,60-99
- John, W. S.; & Mary, J. S. (1995). **Language Arts in the Early Childhood Classroom.** United States of America : Wadsworth.

- Mackey, William. (1976). **Language Teaching Analysis**. London: Green Co., Ltd.
- Ruddle, R. B.; & Ruddle, R. M. (1995). **Language Arts in The Early Childhood Classroom**.
California : Wadsworth Publishing Company.
- Stewick, Earl W. (1972). **Language Learning Teaching and Learning English**. London:
Longman Group Limited.
- Vygotsky, L. S. (2005). **Applications of Vygotsky's Theory to Education**. Retrieved
June,23,2005,from <http://facultyweb.cortland.edu/andersmd/VYG/APP.HTML>
- Woodward, V.A. , Carolyne, B. & Jerome, H. (1977). **Children's Initial Encouters with Written
Language in Early Childhood Education**. Indiana University.
- Young, Russell L.; tran, MyLuong T. (1999). **"Vietnamese Parent Attitudes Toward Bilingual
Education."** Bilingual Research Journal, v23 n2 – 3 p225 – 34 Spr – Sum.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์
ตัวอย่างแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์

*

หลักการและเหตุผล

การสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการสอนที่ผู้เรียนกระทำด้วยความคิด การแสดงออก เรียนรู้แบบร่วมมือ เรียนรู้ด้วยการค้นพบ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ มุ่งให้เกิดความตระหนักรู้ตนเอง และการเปลี่ยนแปลงไปในพฤติกรรมในทางที่ดี และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนจะไม่ได้สอนแต่เพียงท่องจำ แต่จะสอนโดยให้เด็กเกิดความสุขจากการลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งครูเป็นเพียงผู้กระตุ้น ผู้คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย การพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ การเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดในช่วงกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 25 – 30 นาที

2. การปฏิบัติกิจกรรมดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ คือ ครูจะเตรียมสภาพความพร้อมทางจิตใจของเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันโดยให้เด็กปฐมวัยเล่าเหตุการณ์ให้ฟังและครูก็แปลเป็นภาษาอังกฤษตามความเหมาะสม

2.2 ขั้นดำเนินการเรียนสอน เป็นการจัดกิจกรรมตามแบบเสริมประสบการณ์ โดยในแต่ละสัปดาห์จะเรียนคำศัพท์เพียง 1 คำต่อ 3 วันวันละ 20-30 นาที ในกิจกรรมต่างๆ เด็กปฐมวัยจะลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างตนเองกับเพื่อนๆ ด้วยกัน โดยมีผลงานด้านการเรียนรู้คำศัพท์เรื่องสัตว์ อาหาร ดอกไม้ และผลไม้ โดยกำหนดว่า คำศัพท์ 1 คำ ในวันที่ 1 เน้นเรียนพูดคำศัพท์ วันที่ 2 เน้นเรียนการเขียนคำศัพท์ และวันที่ 3 เน้นเรียนการใช้คำศัพท์

2.3 ขั้นสรุป หลังจากที่ทำทุกกิจกรรมเสร็จสิ้น เด็กปฐมวัยต้องเขียนคำศัพท์ที่เรียนรู้ตามรอยปะ และอ่านออกเสียงพร้อมกันกับเพื่อนๆ และอ่านออกเสียงทีละคน จากนั้นครูก็พูดซ้ำให้นักเรียนฟังและพูดตาม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดความตระหนักรู้การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียน

บทบาทครู

1. จัดเตรียมสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม
2. คอยสังเกตและกระตุ้นให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมและคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ
3. ปฏิบัติต่อเด็กด้วยพฤติกรรมเชิงบวกเสมอ คอยให้แรงเสริมโดยการใช้คำชมเชยและกำลังใจกับเด็กขณะทำกิจกรรม
4. คอยดูแลความปลอดภัยของเด็กขณะทำกิจกรรม

บทบาทเด็ก

1. เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์
2. เด็กแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถาม ร่วมกับเพื่อนและครู

แผนกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ ผลไม้

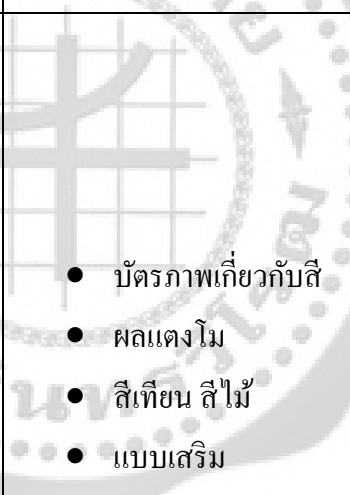
เรื่อง WATERMELON

เวลาสอน 30 นาที

มโนทัศน์ แดงโมเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีรสหวาน รับประทานแล้วสดชื่น แดงโมมีลักษณะผลกลมโตสีเขียวข้างในมีสีแดง มีน้ำหนักรวม เราสามารถหาผลแดงโมได้จากตลาด และแดงโมยังมีอยู่ในสวน

จุดประสงค์ เด็กปฐมวัยสามารถพูดชื่อแดงโมเป็นภาษาอังกฤษได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
ขั้นนำ ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้นักเรียนดูภาพแดงโม และนำผลแดงโมมาให้ให้นักเรียนดู และครูเล่าเรื่องผลแดงโมว่าเกิดจากเมล็ดแดงโมเล็กๆ และจะเกิดเป็นต้นแดงโมเลื้อยไปในสวนอย่างสวยงาม จากนั้นก็แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Watermelon is a fruit. It was born from a watermelon seed.	 • บัตรภาพเกี่ยวกับสี • ผลแดงโม • สีเขียว สีไม้ • แบบเสริม	/				
ขั้นดำเนินการสอน - ครูและเด็กปฐมวัยคุยกันถึงเรื่องแดงโม และครูถามว่าเด็กปฐมวัยคนไหนได้เคยรับประทานแดงโมปั่น ไอศกรีมแดงโม หรือขนมข้าวแต๋นน้ำแดงโมมาก่อนบ้าง - หลังจากพูดถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแดงโมแล้ว ก็ถามเด็กๆ ว่าแดงโมมีสีอะไร	ประสบการณ์	/	/			
		/	/			

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
- ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนพร้อมกับบัตรภาพแตงโม และบัตรภาพสี - ให้นักเรียนดูบัตรภาพตามที่นักเรียนคิดว่าแตงโมมีสีอะไรพร้อมทั้งบอ เป็นภาษาอังกฤษ เช่น หีบสีแดง ก็บอกว่า The watermelon is red. และให้เพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มเปลี่ยนกันพูดประโยคตามสีที่ตัวชอบ - หลังจากทำกิจกรรมกลุ่มแล้วครูก็อธิบายการใช้แบบเสริมประสบการณ์ขั้นสรุป - เด็กปฐมวัยพูดทบทวนคำว่า WATERMELON โดยทบทวนทีละคน และพูดคำศัพท์ทบทวนเกี่ยวกับสีด้วย		/	/	/	/	/

การประเมินผล

- พูดชื่อแตงโมเป็นภาษาอังกฤษได้

แผนกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ ผลไม้

เรื่อง WATERMELON

เวลาสอน 30 นาที

มโนทัศน์ แดงโมเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีรสหวาน รับประทานแล้วสดชื่น แดงโมมีลักษณะผลกลมโตสีเขียวข้างในมีสีแดง มีน้ำหนักรวม เราสามารถหาผลแดงโมได้จากตลาด และแดงโมยังมีอยู่ในสวน

จุดประสงค์ เด็กปฐมวัยสามารถเขียนคำว่าแดงโมเป็นภาษาอังกฤษได้

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
ขั้นนำ ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสอนเพลง WATERMELON โดยเนื้อเพลงมีอยู่ว่า Watermelon Water melon Papaya Papaya Banana Banana Fruit salad Fruit salad	- บัตรตัวอักษร - ผลแดงโม - สีเทียน สีไม้	/				
ขั้นดำเนินการสอน - ครูถามเด็กๆ ว่าได้ยินชื่อผลไม้อะไรบ้าง เด็กๆ ก็จะค่อยๆ พูดคำที่ได้ยิน และเมื่อเด็กๆ สงสัยว่าชื่อที่ได้ยินคือผลไม้อะไรบ้าง ครูก็เฉลยทีละคำ - จากนั้นครูก็พานักเรียนร้องเพลงด้วยกัน และครูก็สอนท่าเต้นเพื่อประกอบเพลงด้วย - ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียน จากนั้นแจกตัวอักษรให้ทุกกลุ่ม	- กา - กรรไกร - วัสดุธรรมชาติ - วัสดุรอบตัว - แบบเสริมประสบการณ์	/	/	/		

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
- ตัวอักษรที่แจกให้กับนักเรียนประกอบด้วย WATERMELON โดยแจกแล้วอธิบายว่านี่คือ คำว่าแตงโมเป็นภาษาอังกฤษ - ครูบอกให้เด็กๆ ในกลุ่มช่วยกันเรียงตัวอักษรให้เป็นคำ เมื่อกลุ่มไหนเสร็จแล้วให้คุณครูช่วยดู หลังจากที่ทำเสร็จแล้วครูก็จะให้นักเรียนทุกคนสะกดคำว่า Watermelon พร้อมกัน - หลังจากทำกิจกรรมกลุ่มแล้วครูก็อธิบายการใช้แบบเสริมประสบการณ์ขั้นสรุป - เด็กปฐมวัยสะกดทบทวนคำว่า WATERMELON โดยทบทวนทีละคน				/	/	
				/	/	
					/	/
						/

การประเมินผล

- เด็กปฐมวัยสามารถเขียนคำว่าแตงโมเป็นภาษาอังกฤษได้

แผนกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ ผลไม้

เรื่อง WATERMELON

เวลาสอน 30 นาที

มโนทัศน์ แดงโมเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีรสหวาน รับประทานแล้วสดชื่น แดงโมมีลักษณะผลกลมโตสีเขียวข้างในมีสีแดง มีน้ำหนักรวม เราสามารถหาผลแดงโมได้จากตลาด และแดงโมยังมีอยู่ในสวน

จุดประสงค์ เด็กปฐมวัยสามารถแต่งประโยคภาษาอังกฤษง่ายๆ ตามความชอบของตนเอง

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
ขั้นนำ ครูทบทวนจากครั้งที่ผ่านมาด้วยเพลง WATERMELON จากนั้นครูก็ให้นักเรียนดูภาพแดงโมที่มีขนาดที่ต่างกัน	/					
ขั้นดำเนินการสอน - หลังจากที่พูดคุยเรื่อง ลักษณะของแดงโม ว่ามีผลกลม มีสีแดง มีสีเขียว มีรสชาติหวาน ก็ถามเด็กปฐมวัยอีกว่า มีอะไรอีกไหม - เมื่อถามเสร็จ ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียน จากนั้นก็นำแผ่นป้ายคำศัพท์ที่เป็นเรื่องรูปทรง มาให้นักเรียน อ่านตามและช่วยๆ เพื่อนพูดในกลุ่ม เช่น The watermelon is circle. และให้เด็กๆ ช่วยกันคิดประโยคจากสิ่งที่เรียน โดยเกี่ยวข้องกับ The watermelon is.....	- บัตรลักษณะ รูปร่าง - รูปแดงโม - สีเขียว สีไม้ - ขาว - กรรไกร - วัสดุธรรมชาติ - วัสดุรอบตัว - แบบเสริมประสบการณ์	/		/		

กิจกรรม	สื่อการสอน	ลักษณะการเรียนรู้				
		A	B	C	D	P
- หลังจากทำกิจกรรมกลุ่มแล้วครูก็อธิบายการใช้แบบเสริมประสบการณ์ - ครูจะถามนักเรียนว่า แดงโมของใครเป็นอย่างไรบ้าง ครูจึงเขียนศัพท์คำที่เด็กๆ ต้องการให้ดู เพื่อให้เด็กๆ เขียนตามพร้อมสอนอ่านด้วย ขั้นสรุป - เด็กปฐมวัยทบทวนประโยชน์ของตนเองที่เขียนในแบบเสริมประสบการณ์ เช่น นื่องเอ เขียนว่า The watermelon is green. หรือ นื่องบีเขียนว่า The					/	/

การประเมินผล

- เด็กปฐมวัยสามารถแต่งประโยคภาษาอังกฤษง่ายๆ ได้

แบบเสริมประสบการณ์ Banana

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

หนูๆ คนดี ช่วยเติมกล้วยให้เต็มหวีหน่อยนะจ๊ะ

1. เด็กๆ วาดกล้วยต่อเติมคุณครู
2. เด็กๆ นำอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาปะติดเพื่อเขียนเป็นคำว่า BANANA ด้านล่าง

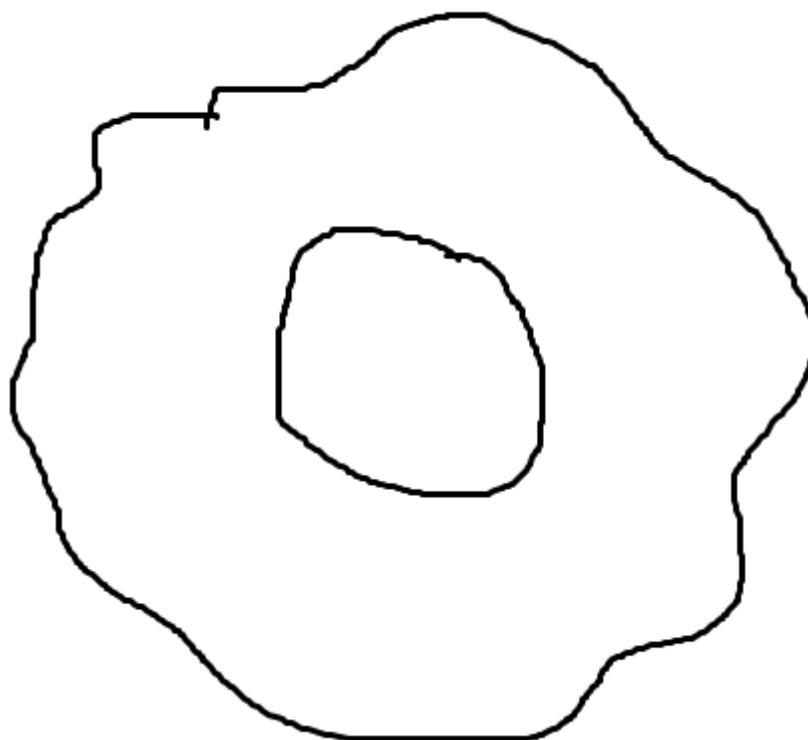

แบบเสริมประสบการณ์ Egg

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

ไข่ดาวแสนอร่อยของหนูเองนะจะให้เด็กๆ

1. ปะติศรูปไข่ดาวให้สวยงาม
2. เด็กๆ นำอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาปะติดเพื่อเขียนเป็นคำว่า EGG ด้านล่าง

แบบเสริมประสบการณ์ CAKE

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

ให้หนูๆ ช่วยกันหาวัตถุดิบในการทำนมเค้กแล้วนำมาคิดในกรอบน้อยนะจ๊ะ

1. เด็กๆ ช่วยกันหาวัตถุดิบที่นำมาทำเค้ก เช่น แป้ง ไข่ น้ำตาล นม
2. เด็กๆ นำอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาปะติดเพื่อเขียนเป็นคำว่า CAKE ด้านล่าง

แบบเสริมประสบการณ์ CAKE

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

หนูๆ มาช่วยคุณครูระบายสีเค้กแสนสวยกันดีกว่า

1. เด็กๆ ระบายสีรูปขนมเค้กให้หน่อยนะจ๊ะ
2. เด็กๆ นำอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาปะติดเพื่อเขียนเป็นคำว่า CAKE ด้านล่าง

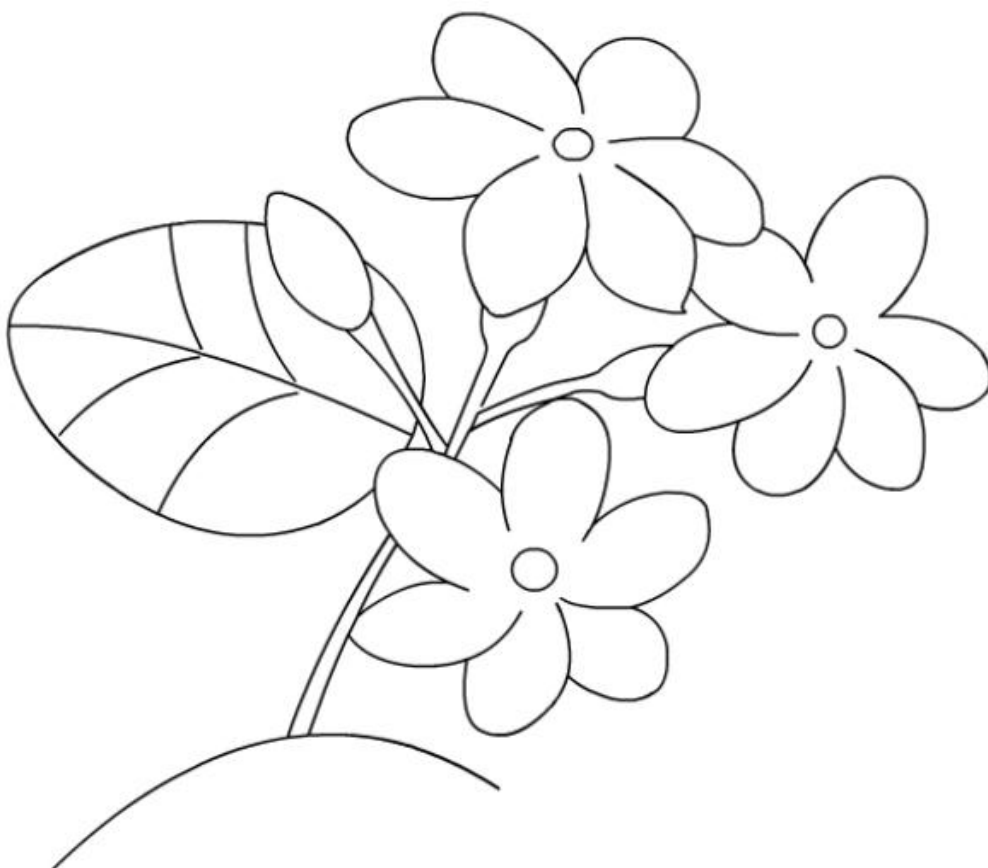

แบบเสริมประสบการณ์ JASMINE

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

ระบายสีดอกมะลิ ไปให้คุณแม่ที่รักกันเถอะจ้ะ

1. ให้เด็กๆ ระบายสีดอกมะลิให้สวยงาม
2. เด็กๆ นำอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาปะติดเพื่อเขียนเป็นคำว่า JASMINE IS WHITE. ด้านล่าง

ภาคผนวก ข

ตารางบันทึกคะแนนการประเมิน

ตาราง บันทึกคะแนนการประเมินความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการ
เรียนการสอนแบบจิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

คนที่	คะแนนประเมินความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริม ประสบการณ์							
	ก่อนทดลอง				หลังทดลอง			
	ความสามารถเข้าใจด้าน วรรณคดี (๔)	ความสามารถเข้าใจ ด้านการเขียน (8)	ความสามารถเข้าใจ ด้านการใช้ (8)	คะแนน เต็ม 24	ความสามารถเข้าใจ ด้านการพูด (8)	ความสามารถเข้าใจ ด้านการเขียน (8)	ความสามารถเข้าใจ ด้านการใช้ (8)	คะแนน เต็ม 24
1	5	4	3	12	8	7	6	21
2	6	6	4	14	8	8	6	22
3	2	4	1	7	7	6	4	17
4	7	5	6	18	8	8	7	23
5	4	5	2	9	7	7	5	19
6	4	4	2	10	7	6	5	18
7	2	4	2	8	6	7	4	17
8	4	6	2	12	7	8	5	20
9	3	5	2	10	7	8	5	20
10	4	6	3	13	8	8	5	21
11	3	5	1	9	7	8	4	19
12	4	3	1	8	6	8	5	19
13	1	4	0	5	6	8	3	17
14	5	5	3	13	8	8	5	21
15	5	5	3	13	8	8	6	22

ภาคผนวก ค

- คู่มือดำเนินการประเมินวัดความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4-5 ปี)
- เครื่องมือวัดความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4-5 ปี)
- ตัวอย่างแบบเสริมประสบการณ์

คู่มือดำเนินการประเมินวัดความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4-5 ปี)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ใช้เพื่อประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 (อายุ 5-6 ปี) ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา

2. การดำเนินการประเมินให้มีผู้ดำเนินการประเมิน 1 คน

3. แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบเสริมประสบการณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถเข้าใจด้านการพูดคำศัพท์จำนวน 8 ข้อ โดยให้เด็กปฐมวัยดูภาพคำศัพท์ จากนั้นพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ตรงกับความหมายของภาพ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถเข้าใจด้านการเขียนคำศัพท์ จำนวน 8 ข้อ โดยให้เด็กปฐมวัยดูภาพและเติมตัวอักษรภาษาอังกฤษที่หายไปเพื่อให้ได้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตรงกับภาพ

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถเข้าใจด้านการใช้คำศัพท์ จำนวน 8 ข้อ โดยให้เด็กปฐมวัยพูดประโยคง่ายๆ โดยมีโครงสร้างของประโยคที่สมบูรณ์คือ มีคำนาม + กริยา (is) + กรรม (ที่เป็นสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง และประเภทของคำนาม) โดยที่ผู้วิจัยจะพูดต้นประโยคให้ เช่น ขึ้นต้นประโยคว่า The watermelon is _____. จากนั้นในเวลา 1 นาที เด็กปฐมวัยต้องพูดทวนจากที่ผู้วิจัยพูดและเติมคำศัพท์ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น เช่นตอบว่า The watermelon is red. หรือ The watermelon is green ถือว่าได้คะแนน

วิธีดำเนินการประเมิน

1. ผู้ดำเนินการประเมินเตรียมการประเมิน ดังนี้

1.1 ตรวจแบบประเมินให้ครบถ้วน เขียนชื่อ และนามสกุล ของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

1.2 ศึกษาแบบประเมินและคู่มือจนเข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถอธิบายได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน

1.3 จัดสถานที่ให้การประเมินให้มีสภาพสะดวกสบาย จัดโต๊ะและเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการประเมิน

1.4 เตรียมการประเมินดังนี้

1.4.1 แบบประเมินและคู่มือการประเมินอย่างละ 1 ชุด

1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง 1 เรือน

1.4.3 ดินสอที่มีคุณภาพ สีเข้มชัดเจน

1.5 ก่อนดำเนินการประเมินจัดให้ผู้รับการประเมิน ดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

1.6 ผู้ดำเนินการประเมินต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ประเมินไม่รู้สึกกังวล มีความมั่นใจและให้ความร่วมมือในการทำแบบประเมินเป็นอย่างดี

1.7 ผู้ดำเนินการประเมินแนะนำวิธีการทำแบบทดสอบ ดังนี้

1.7.1 ผู้รับการประเมินต้องพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ชัดเจน

1.7.2 ผู้รับการประเมินต้องเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เติมให้ชัดเจน

1.7.3 ผู้รับการประเมินต้องพูดประโยคให้ครบถ้วนสมบูรณ์

2. ดำเนินการประเมินตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ดำเนินการประเมินทีละ 1 แบบประเมิน

2.2 ให้ผู้รับการประเมินเปิดที่ละหน้า และที่ละข้อ โดยใช้กระดาษปิดข้ออื่นไว้

2.3 เมื่อจบ 1 ตอนให้เด็กปฐมวัยพัก 5 นาที

2.4 ให้เขียนชื่อนามสกุล ที่หน้าปก แบบประเมินของผู้รับการประเมินทุกคน ให้เรียบร้อยก่อนการประเมินทุกครั้ง

แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิต
ปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถเข้าใจด้านการพูดคำศัพท์

จุดมุ่งหมาย การพูดคำศัพท์ตามภาพให้ตรงกับความหมาย

การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 60 วินาที

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในแบบทดสอบได้

จำนวนข้อสอบ 8 ข้อ

ให้นักเรียนบอกชื่อภาพที่นักเรียนเห็นเป็นภาษาอังกฤษ

ภาพ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. 		
2. 		

แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 จigsawประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนคำศัพท์

จุดมุ่งหมาย การเขียนคำศัพท์ตามภาพให้ตรงกับความหมาย

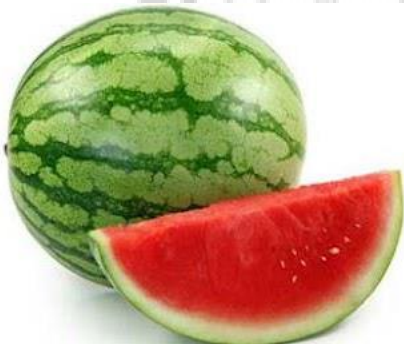
การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 60 วินาที

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในแบบทดสอบได้

จำนวนข้อสอบ 8 ข้อ

ให้นักเรียนเลือกตัวอักษรภาษาอังกฤษที่กำหนดให้มาเติมหน้าคำศัพท์ให้ถูกต้องตรงตามความหมาย

1. 	G / Q _____IRAFFE
2. 	M / W _____ATERMELO N
3. 	B / R _____UTTERFLY

แบบประเมินความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ

จิตปัญญาประกอบแบบเสริมประสบการณ์

ตอนที่ 3

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการใช้คำศัพท์

จุดมุ่งหมาย

การพูดประโยคง่ายๆ เกี่ยวกับคำศัพท์ได้

การให้คะแนน

พูดประโยคตามที่กำหนดได้ถูกต้อง 1 คะแนน พูดได้ไม่ถูกต้อง 0 คะแนน

เวลาในการทำข้อสอบ

ข้อละ 60 วินาที

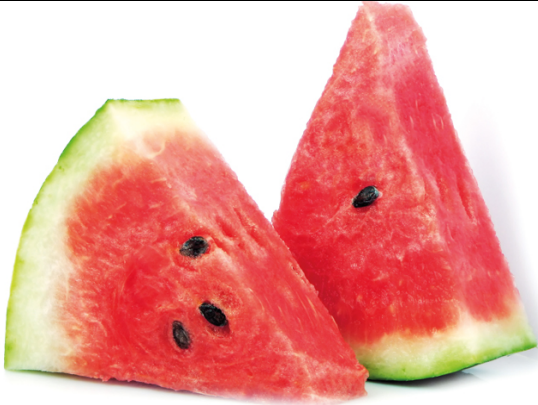
ลักษณะแบบทดสอบ

เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในแบบทดสอบได้

จำนวนข้อสอบ

8 ข้อ

นักเรียนสามารถพูดประโยคภาษาอังกฤษง่ายๆ ตามภาพที่นักเรียนเห็น โดยเป็นประโยคที่สมบูรณ์ ครูจะอ่านคำขึ้นต้นประโยคว่า The watermelon is _____. ให้นักเรียนเติมคำศัพท์ตามความหมายให้เหมาะสมกับภาพที่กำหนดให้โดยที่คำศัพท์จะอยู่ในกลุ่มต่อไปนี้ (สี, ขนาด, รสชาติ, ประเภท, รูปทรง และรูปร่าง)

ภาพและประโยค	พูดได้ถูกต้อง	พูดไม่ถูกต้อง
 1. The watermelon is _____.		
 2. The banana is _____.		

ภาคผนวก ง
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์พีระพร รัตนเกียรติ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. อาจารย์ณัฐฉา เกตุไชโย	ผู้จัดการ โรงเรียนนภสรณัฐนนท์
เขตพื้นที่การศึกษา เอกชนปทุมธานีเขต1
3. อาจารย์เสาวภาคย์ จักรหา	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านลู
(กัมภีร์ราษฎร์บำรุง)
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต1

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวนัศวรณ ใจมั่น

วัน เดือน ปี เกิด

26 มกราคม 2530

สถานที่อยู่

24/9 หมู่ 8 ตำบลดงสำราญ อำเภอดงหลวง จังหวัดพทุมธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2548

มัธยมศึกษาปีที่ 6

จาก โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา ๒

พ.ศ. 2553

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาฝรั่งเศส)

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2557

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

